

VESTAGDERMUSEET

ÅRSMELDING 2025

VESTAGDERMUSEET

VI FORTELLER DIN HISTORIE

Innhold

DIREKTØREN HAR ORDET	4
HØYDEPUNKTER 2025	7
STYRETS ÅRSBERETNING 2025	8
Årsregnskap 2025	21
ÅRSMELDING FRA VEST-AGDER-MUSEET	36
FAGLIGE PRIORITERINGER	36
BESØKSTALL	42
RELEVANT FORMIDLING	44
Pedagogisk virksomhet	45
Nye utstillinger	49
Digital formidling og kommunikasjon	52
Arrangementer 2025	54
MARKEDSARBEID	66
HELHETLIG SAMLINGSFORVALTNING	67
Gjenstandssamlingen	68
DigitaltMuseum	70
Fotosamling og arkiv	71
TRYGG IVARETAKING	72
Magasin- og konserveringsarbeid	72
Bygningsvern og vedlikehold ved avdelingene	72
SOLID KUNNSKAPSPRODUKSJON	74
Publikasjoner	74
Pågående forskning og kunnskapsutvikling	75
Forskernettverk	76
Handlingsbåren kunnskap	76
AKTIV SAMHANDLING	77
Samarbeid nasjonalt	77
Samarbeid regionalt og lokalt	77
Frivillighet	79
Støtte og tjenester til eksterne aktører og museer	82

*Forsidefoto: Det nye bryggeanlegget i Nodeviga
åpnet sommeren 2025. Foto: Helen & Hard*

Direktøren har ordet

Vi lever i en omskiftelig verden, hvor den tryggheten og tilliten vi har kjent på i mange år utfordres. Museene er heldigvis fortsatt blant de samfunnsinstitusjonene som har høyest troverdighet. Det er en posisjon som må forvaltes klokt og som stiller krav til kvalitet og etterrettelighet.

De demokratiske verdiene er under press, museet mener derfor det er viktig å være del av Demokratiuka, Europakonferansen og aktivt bidra med debatter på Arendalsuka.

DS Hestmanden er et nasjonalt minnesmerke for krigsseilerne og deres innsats. I 2025 dro hun sammen med fire skøyter som i sin tid var del av «Shetlandsbussene» på en frigjøringskonvoi til Shetland, Orknøyene, Skottland og England for å markere 80 år siden 2. verdenskrigs slutt og formidle historien til både de sivile sjøfolkene og de som tur etter tur krysset Nordsjøen med flyktninger, agenter, våpen under krigen. Seilassen vakte stor interesse og viser hvordan Vest-Agder-museet også kan spille en viktig nasjonal og internasjonal rolle.

Seilassen med Hestmanden hadde ikke vært mulig uten innsatsen til de frivillige i venneforeningen. Det samme gjelder togkjøringen på Setesdalsbanen eller f.eks. aktiviteten i Flekkefjord. I fjor var det nærmere 25 000 timer dugnad knyttet til museumsavdelingene. I tillegg kommer kanskje det samme antallet timer knyttet til samarbeid om fellesprosjekter – det betyr 25-30 årsverk frivillig innsats . . .

I 2018 startet VAM en prosess med å etablere basisutstillinger ved mange av våre museer. Dette var noe som har vært etterspurt av lokalsamfunn, frivillige og ikke minst skolene. De neste årene åpnet vi utstillinger i Mandal, Flekkefjord, Lista, Kanonmuseet i Kristiansand – og i 2025, endelig utstillingen om folkevandringstid i Lister på Tingvatn. En utstilling vi kan være stolte av, både designmessig, når det gjelder universell utforming og teknisk knyttet til utstilling av arkeologisk materiale. Utstillingen, sammen med prosjektet «Fremtid for fortid», om folkevandringstid i Lister, viser i tillegg hvordan museet kan bidra til økt samarbeid på tvers av kommunene og styrket identitetsfølelse i en region.

I sommer åpnet kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffery, sammen med Torunn Høyum-Eriksen fra Agder fylkeskommune, varaordfører Charlotte Beckmann Finnestad fra Kristiansand og banksjef Rune Meås Nilssen fra Sparebank1 SørNorge den nye museumshavna på Oddøya i Kristiansand – og i desember startet klargjøringen av tomte for det nye museumsbygget samme sted. Bygget skal bidra til å løfte Vest-Agder-museet enda et hakk i relevans og kvalitet. Aktiviteten i det nye bygget vil være en viktig ressurs for hele museet og alle eierne våre, både når det gjelder utstillingsproduksjon, konservering, arkivarbeid og tilgjengeliggjøring av samlingene. I tillegg vil det være et nav som leder publikum videre til våre 19 besøksmål, slik at de blir værende lenger og får oppleve enda mer av Agders spennende og viktige kulturhistorie.

John Olsen

Direktør, Vest-Agder-museet

*Markering av
Victory in Europe Day,
8. mai, på Shetland*

Lok 2 på Grovane stasjon.

Høydepunkter 2025

Nytt bryggeanlegg i Nodeviga på Odderøya stod ferdig for publikum til Tall Ships Races i slutten av juli og åpnet offisielt 31. august.

Besøksrekord for fjerde år på rad: 176 000 gjester totalt og publikumsrekord ved Flekkefjord museum, Kristiansand kanonmuseum, Odderøya museumshavn, Tingvatn fornminnepark og DS Hestmanden – Norsk krigsseilermuseum.

Ny arkeologisk **basisutstilling om folkevandringstiden, «De udødelige»**, åpnet på Tingvatn fornminnepark i mai. Samtidig ble to publikasjoner knyttet til Snartemo-funnene lansert.

D/S Hestmanden og fire andre veteranfartøy markerte 80-årsjubileet for frigjøringen med **Frigjøringskonvoien 2025**, en imponerende og minneverdig seilas til havner i Storbritannia, inkludert Shetland.

Vest-Agder-museet og Aust-Agder-museum og arkiv har lansert **felles årskort** som gir adgang til 40 museer i Agder.

Oppstart av byggingen av nytt museum i Nodeviga ble innledet med rivningen av det tidligere Sjøsport-bygget i desember 2025.

Årestua fra Kveste på Setesdalstunet, Kristiansand museum, er ferdig restaurert og tilbakeført til rundt 1860.

Prosjektet **«Mitt museum»** (2025–2029), finansiert av Cultiva, involverer barn og unge i å utvikle det nye museet på Odderøya.

Viralt gjennomslag i **sosiale medier internasjonalt**: en video fra D/S Hestmanden fikk 3,4 millioner visninger, og reels fra Kristiansand kanonmuseum, Setesdalsbanen og Lista museum nådde bredt.

Med støtte fra Riksantikvaren og Agder fylkeskommune har Sjølingstad Uldvarefabrik startet et prosjekt om **verdiskaping, bærekraft og sirkulærøkonomi**.

Lokomotiv nr 2 tilbake på Setesdalsbanen etter flere år i England til istandsetting. Trolig en av de største istandsettingene etter at loket var nytt.

Styrets årsberetning 2025

Vest-Agder-museet IKS

– virksomhet, visjon og verdier

Vest-Agder-museet er organisert som et interkommunalt selskap med formål å organisere innsamling, bevaring, dokumentasjon, forskning og formidling av kunst- og kulturhistorie. Vest-Agder-museet har ansvar for drift og forvaltning av de samlinger og anlegg som gjennom avtaler er del av den konsoliderte enheten:

Flekkefjord museum
 Lista museum
 Tingvatn fornminnepark
 Sjølingstad Uldvarefabrik
 Mandal museum
 Kristiansand kanonmuseum
 D/S Hestmanden – Norsk krigsseilmuseum
 Odderøya museumshavn
 Gimle Gård
 Kristiansand museum
 Setesdalsbanen

Avdelingene spenner over et bredt tematisk spekter, fra bymuseer og friluftsmuseer til teknisk-industrielle kulturminner. I tillegg kommer felles administrasjon og seksjon for forskning, formidling og forvaltning ("fagseksjonen"), med kontorer på Vestre Lasarett på Odderøya i Kristiansand. Både fagseksjonen og administrasjonen arbeider på tvers i museet, med felles faglige satsninger, administrative rutiner og støttefunksjoner.

Vest-Agder-museets slagord er Vi forteller din historie. Museets visjon – **Sammen skal vi flytte grenser** – gir retning for arbeidet i et framtidsrettet museum der medarbeidere, frivillige, ledelse, styre og eiere sammen

skal by på det beste vi har og er, og foreta smarte veivalg for gode opplevelser og ny innsikt.

Vest-Agder-museets kjerneverdier er:

EKTE – som betyr at vi holder det vi lover og er etterrettelige. Dette skal vi ytterligere forsterke gjennom originale gjenstander og historier som bekrefter og utfordrer.

KREATIVE – som betyr at vi tar initiativ, er åpne, tenker nytt og er løsningsorienterte i møte med publikum, hverandre og omverdenen. Vi skal være et levende museum som berører og begeistrer.

VEST-AGDER-MUSEET IKS – organisasjon

Deltakere i Vest-Agder-museet var i 2025 Agder fylkeskommune og kommunene i tidligere Vest-Agder fylke. Eierandel og deltakeransvar er fordelt slik:

- Agder fylkeskommune	50/100
- Kristiansand kommune	22/100
- Lindesnes kommune	7/100
- Flekkefjord, Farsund og Vennesla kommuner	5/100 hver
- Lyngdal kommune	2/100
- Sirdal, Kvinesdal, Hægebostad og Åseral kommuner	1/100 hver

Museet skal bidra til at eierkommunene får et godt museumstilbud, og at det legges til rette for frivillig deltakelse i det museale arbeidet. Museet skal også gi faglig bistand til andre museer eller samlinger som ikke er med i det konsoliderte museet. Museet har ansvar for fire teknisk-industrielle kulturminner med nasjonal posisjon; Setesdalsbanen, D/S Hestmanden,

Kristiansand kanonmuseum og Sjølingstad Uldvarefabrik. Alt arbeid i museet skal utføres i samsvar med ICOMs museumsdefinisjon og etiske regelverk. Vest-Agder-museet arbeider også for å oppfylle ICOMs resolusjon om bærekraft, gjennom å omsette resolusjonen i aktiviteter og planer og bidra på ulike måter til å sette fokus på bærekraftsmål i organisasjonen generelt.

REPRESENTANTSKAP OG STYRE

Representantskapet er Vest-Agder-museets øverste myndighet og har 11 medlemmer; 1 medlem fra hver deltakerkommune og 1 medlem fra Agder fylkeskommune. Arne Thomassen er valgt som representantskapets leder, og Ingrid M. Williamsen som representantskapets nestleder for perioden 2024–2028. Det ble avholdt 2 representantskapsmøter i 2025; 11. april og 19. desember.

Vest-Agder-museet har et styre på 9 medlemmer med like mange varamedlemmer. 7 styremedlemmer velges av representantskapet, mens 2 velges av og blant de ansatte. Valgperioden er 2 år, og halve styret er på valg årlig. Etter valg av styre- og varamedlemmer i vårens representantskapsmøte, ser styret slik ut:

STYREMEDLEMMER

Rune André Sørtveit Frustøl – styreleder
 Arnt Abrahamsen – nestleder
 Ingrid Louise Engelsen Flatval
 Mette Gundersen
 Aslak Wegge
 Stina Ask Mikkelsen
 Tom Opsahl Svensen
 Thorunn Lunde – ansattrepresentant
 Arvid Svaland – ansattrepresentant

VARAMEDLEMMER

Vidar Torsø (første varamedlem, møter fast i styremøtene)
 Gyro Heia
 Jan Seland
 Jens Røed
 Kari Røynlid
 Dag Hunstad
 Liv Øyulvstad
 Vegard Svarstad – ansattrepresentant
 Janne Grundetjern – ansattrepresentant

Det har i 2025 blitt avholdt ni styremøter, hvorav seks ordinære og tre ekstraordinære i forbindelse med saker knyttet til nytt museumsbygg. Av møtene var fire fysiske, holdt på ulike museumsavdelinger, mens fem ble gjennomført på Teams. Totalt ble 69 saker behandlet i løpet av året. Vest-Agder-museet har

Forestilling på Gimle Gård: «Elegansens kunst», skrevet av Hedda Åksnes Johnsen.

styreansvarsforsikring med forsikringssum kr. 10.000.000 per skade.

Styret har gjennom året blitt holdt informert om virksomhetens økonomiske situasjon og økonomistyring, samt om den løpende driften av Vest-Agder-museet. Arbeidet med nytt bryggeanlegg og nytt museumsbygg i Nodeviga har i tillegg hatt et særlig fokus.

Revisor fra Agder Kommunerevisjon deltok i styremøtet 26. februar under behandlingen av årsregnskap og styrets årsberetning for 2024.

I november ble det avholdt et felles møte mellom styrene i Aust-Agder museum og arkiv, Arkivsenter Sør og Vest-Agder-museet, der samarbeidsavtalens handlingsplan ble behandlet og videre samarbeid mellom de tre institusjonene ble drøftet.

I styremøtet i desember gjennomførte styret en evaluering av eget arbeid, som ble oppsummert og oversendt valgkomiteen som innspill til dennes arbeid med forslag til nytt styre.

Vest-Agder-museet har i 2025 vært en del av Næringsforeningen i Kristiansands styrekandidatprogram og styrekandidat Andreas Engeset har deltatt som observatør i museets styremøter.

Ansatte, frivillige, arbeidsmiljø og bærekraft

ANSATTE OG FRIVILLIGE I VEST-AGDER-MUSEET

Ved årsskiftet 2025/2026 hadde museet 68 ansatte fordelt på 64,5 årsverk. Av disse var 9 midlertidig ansatt – 5 i vikariater og 4 i prosjektstillinger. I høysesongen øker bemanningen betydelig med fortellere, guider, butikk- og kafémedarbeidere samt vedlikeholdsarbeidere.

Også i 2025 har museet vært arena for arbeidspraksis og opplæring for personer fra NAV og andre tiltaksordninger.

Delingen av museet i regionene øst og vest videreføres, og representanter for regionene, sammen med direktør, økonomileder og leder for fagseksjonen utgjør museets ledergruppe. Øvrige avdelingsledere, fagseksjonsleder, økonomileder, HR-leder, samt markeds- og kommunikasjons-leder har deltatt i en avdelingsledergruppe. Ledergruppen møtes ukentlig, mens avdelingsledergruppen møtes 4 ganger i året.

Flere av avdelingene i Vest-Agder-museet har venneforeninger som deltar direkte eller indirekte i driften. For å sikre involvering og eierskap til museumsdriften har museet inngått samarbeidsavtaler med de største venneforeningene. På Setesdalsbanen er de frivilliges innsats i togkjøringen avgjørende for driften i sommersesongen, og det legges ned en betydelig frivillig innsats også gjennom resten av året. På Hestmanden bidrar D/S Hestmandens Venner med flere tusen dugnadstimer knyttet til vedlikehold, som mannskap ved seilinger og i formidlingen av skipet og Norsk krigsseilermuseum. På de fleste avdelingene i museet bidrar frivillige krefter både faglig og sosialt til miljøene de er en del av, samtidig som de tilfører verdifull innsats i form av dugnad. Frivilliges innsats i 2025 utgjør rundt 24 900 timer. Museet arbeider aktivt sammen med venneforeningene for å rekruttere nye frivillige, spesielt yngre krefter, til det viktige arbeidet.

LIKESTILLING, MANGFOLD OG INKLUDERING

Vest-Agder-museet arbeider aktivt og målrettet for likestilling og mot diskriminering på arbeidsplassen. Blant de ansatte er flere nasjonaliteter representert, og museet legger vekt på mangfold og inkludering både internt og i møte med publikum.

Museet bidrar også til et aldersvennlig samfunn gjennom fritidsaktiviteter for barn og unge samt frivillig arbeid som gir spesielt pensjonister en meningsfull hverdag. Ved utgangen av 2025 hadde museet 68 ansatte – 34 kvinner og 34 menn. Styret besto av 4 kvinner og 5 menn. På bakgrunn av denne jevne kjønnsfordelingen er det ikke funnet nødvendig å iverksette særskilte tiltak for å fremme likestilling. Det er heller ikke identifisert ufrivillig deltidsarbeid ved museet.

Arbeidet med arbeidsrettigheter, likestilling og anti-diskriminering utdypes nærmere i rapporten Redegjørelse i forhold til Åpenhetsloven, som er tilgjengelig på museets nettsider: www.vestagdermuseum.no/forsiden/om-museet/apenhetsloven/

ARBEIDSMILJØ (HMS) OG ARBEIDSMILJØUTVALG (AMU)

Arbeidsmiljøet ved Vest-Agder-museet oppleves som godt. Museet legger vekt på åpen kommunikasjon og god informasjonsflyt mellom ledelse og ansatte, for å sikre medvirkning og eierskap i arbeidsprosessene. For å styrke fellesskap og en inkluderende organisasjonskultur arrangeres det jevnlig sosiale og faglige aktiviteter. I 2025 ble det holdt tre fellessamlinger for alle fast ansatte: på Lista museum i mars, Tingvatn forminnekpark i september og Sjølingstad Uldvarefabrik i

Flekkefjord museum.

desember i forbindelse med den tradisjonelle julelunsjen. Fellessamlingene har bidratt til økt samarbeid og trivsel på tvers av fagområder og avdelinger.

Ledelsen legger vekt på god dialog med de tillitsvalgte, gjennom jevnlige møter og arbeid i arbeidsmiljøutvalget (AMU). Museet har fem stedlige verneombud, hvorav ett hovedverneombud. VAM er medeier i Agder Bedriftshelsetjeneste.

I 2025 behandlet AMU faste saker som rapporter fra vernerunder, arbeidsmiljø og organisering, kompetanse og opplæring, endringer i arbeidsprosesser, avvik og hendelser, sykefravær og innspill fra verneombudene. Særlig oppmerksomhet ble viet arbeidet med det nye museumsbygget på Odderøya, som har vært fast tema på alle møter. To ekstra møter ble avholdt høsten

2025 for å sikre god informasjon og medvirkning. Helse- og arbeidsmiljøundersøkelse (HMU) ble i 2025 gjennomført ved avdelingene Lista, Mandal, Tingvatn, Flekkefjord, Setesdalsbanen, Kristiansand museum og i administrasjonen/fagseksjonen.

Arbeidet med HMS, internkontroll og avvikshåndtering har vært sentrale fokusområder. I løpet av 2025 ble det registrert 69 avvik av ulik alvorlighetsgrad, som er fulgt opp internt og eksternt i tråd med gjeldende rutiner. Detaljert informasjon finnes i AMUs årsrapport for 2025. Det totale sykefraværet, inkludert både egenmeldt og legemeldt fravær, var 6,9 % i 2025, en svak nedgang fra 2024. Administrasjonen følger sykefraværet tett i samarbeid med avdelingsledere og bedriftshelsetjenesten, og legger til rette for ansatte med behov for oppfølging.

Vest-Agder-museet IKS legger vekt på en personalpolitikk som tilpasses de ansattes ulike livsfaser, og som fremmer både nærvær og trivsel.

ARBEID MED BÆREKRAFT OG MILJØ

Museene i Norge utgjør unike rom for å formidle både lokale og globale bærekraftsperspektiver, samtidig som vi også opplever klimautfordringer ift. egne samlinger. Som pålitelige kilder til kunnskap, er museene en viktig ressurs for å formidle fakta og bidra til engasjement og handling når det gjelder bærekraft, klima og miljø. Vest-Agder-museet anser seg å være en aktør i det grønne skiftet i museumsbransjen og søker å bidra til oppfyllelsen av flere av FNs bærekraftsmål og ICOMs resolusjon om bærekraft.

Forskning viser at kulturopplevelser er viktig for psykisk helse, og gjennom utstillinger og formidling bidrar Vest-Agder-museet til å fremme livskvaliteten til sine besøkende. Museet har også et sterkt fokus på en samfunnsrolle der vi blant annet belyser kontroversielle tema i samtiden og deler kunnskap om historier som ofte ikke blir fortalt.

Som ledd i arbeidet med sosial bærekraft og mindre ulikhet gir museet gratis årskort til familier med utfordrende økonomi, asylsøkere og flyktninger. Personer med ledsagerbevis går også gratis på alle museets avdelinger. Museets tilbud til skoler og barnehager er et viktig bidrag for å nå FNs bærekraftsmål knyttet til god utdanning og utgjør også en del av museets samfunnsoppdrag. Tilbudet er gratis for skolene, slik at alle skal ha lik mulighet til å delta.

Tilgang til kunnskap og deltaking er en viktig demokratisk rettighet og Vest-Agder-museet har gjennomført et prosjekt med kartlegging av status på universell utforming ved avdelingene. Arbeidet involverte relevante brukergrupper i utformingen av både fysiske og digitale løsninger som er realiserbare innenfor museets økonomiske rammer og kulturminnevernensyn.

Ansvarlig forbruk og produksjon og generelle klima- og miljøhensyn er fokusområder i museet drift. I all utstillingsbygging har museet fokus på god ressursutnyttelse og gjenbruk av materialer. Å utnytte og videreutvikle eksisterende bygg i stedet for å sette opp nybygg, er en form for bærekraft som etterstrebes og som bidrar i utviklingen av Agder som en miljømessig bærekraftig region. Planene for det nye museumsbygget på Odderøya er oppdatert for å ivareta klima- og miljøkrav i stadig utvikling. Det er utviklet egne tiltaksplaner for både økologi og sosial bærekraft.

I tillegg til energibesparende tiltak arbeider museet med bærekraft gjennom bevaring og vedlikehold av historiske bygninger, samlinger og håndverkstradisjoner. Bygningsvern og bruk av tradisjonelle teknikker bidrar til å forlenge levetiden til eksisterende bygningsmasse og representerer bærekraft i praksis. Flere avdelinger har også gjennomført tiltak for økt tilgjengelighet og universell utforming, blant annet gjennom samarbeid med brukerorganisasjoner og opplæring av ansatte i tilrettelegging for ulike brukergrupper.

Arbeid med bærekraft inngår også i formidlingsarbeidet, blant annet gjennom prosjekter som tematiserer miljøutfordringer og gjennom gjenbruk og ny bruk av eksisterende samlinger. Flere avdelinger arbeider også med bærekraft gjennom aktiviteter knyttet til lokal ressursbruk, tradisjonshåndverk, gjenbruk av materialer og inkluderende frivillighetsarbeid.

På flere av museets avdelinger arbeides det med ressursbesparende tiltak. Utskifting av lyskilder til LED, installering av varmepumper og nattsinking på varmekilder er eksempler på energibesparende tiltak. Sjølingstad Uldvarefabrik har mottatt midler fra Riksantikvaren og Agder fylkeskommune til et forprosjekt om verdiskapning, bærekraft og sirkulærøkonomi. I 2025 ble det installert 5 industrivarmepumper i spinneribygget, og arbeidet med installasjon av varmepumper i den andre bygningsdelen er igangsatt. Videre er arbeidet med overgang fra oljefyr til elektrisk kjele i gang og vil bli fullført i 2026 når ny trafo er på plass. Det arbeides også med overgang til LED-belysning. Tiltakene gjennomføres i tråd med antikvariske prinsipper. Også ved andre avdelinger gjennomføres det ENØK-kartlegginger med formål å iverksette målrettede energibesparende tiltak.

ARBEID MOT MISLIGHETER OG KORRUPSJON

Vest-Agder-museet tar ansvar i forhold til å bekjempe misligheter og korrupsjon, og for å bidra til anstendige arbeidsforhold og menneskerettigheter både i egen virksomhet og hos sine leverandører. Gjennom sine retningslinjer, rutiner og risikovurderinger arbeider museet for å minimere risikoen for misligheter ifm. museets drift. For å bidra til FNs bærekraftsmål om anstendige arbeidsforhold er museet opptatt av å ha ryddige arbeidsforhold i egen virksomhet bl.a. gjennom å være en god arbeidsgiver for skoleungdom som gjerne har museet som første arbeidsplass. Vi er også opptatt av at våre leverandører av varer og tjenester overholder etiske retningslinjer og respekt for arbeids- og menneskerettigheter. Rapporten Redegjørelse i forhold til Åpenhetsloven er publisert på museets nettsider: www.vestagdermuseet.no/forsiden/om-museet/apenhetsloven/.

Selvprodusert garn fra Sjølingstad Uldvarefabrik.

Vest-Agder-museet arbeider kontinuerlig for å redusere og unngå risiko forbundet med økonomiske forhold, misligheter og korrupsjon. For å oppnå dette gjennomfører museet årlige risikoanalyser knyttet til slik risiko. Museets økonomireglement definerer rutiner for hvordan risikoen kan identifiseres og reduseres.

Museet er underlagt Lov om offentlige anskaffelser og følger denne når det gjelder innkjøp innenfor lovens virkeområde. Både åpenhet rundt arbeidsforhold og klima- og miljøkrav legges til grunn ved valg av leverandører i museets anskaffelser. Vest-Agder-museet følger Offentleglova når det gjelder innsyn i museets virksomhet.

PÅVIRKNING AV DET YTRE MILJØ

D/S Hestmanden har oljefyrt dampkjele og forurensar noe under seiling. Ved kai er skipet koblet til landstrøm for å begrense utslippene. Setesdalsbanens damplokomotiv fyres med kull og utslipp i forbindelse med museumstogkjøring er uunngåelig. På Sjølingstad

Uldvarefabrik forekommer utslipp fra fyrkjelen, mens alt vaskevann som kan forårsake forurensning går gjennom et nytt renseanlegget før utslipp. En ny elkjele er monteret og klar til bruk, men grunnet for liten strømtilførsel inn til fabrikken ventes det på en ny trafostasjon for tilkobling. Denne forventes anlagt innen august 2026.

Utover dette bidrar ikke museets avdelinger til skadelig påvirkning av det ytre miljøet.

Samfunnsansvar, opplæring

Vest-Agder-museet er opptatt av å oppfylle sitt brede samfunnsoppdrag på best mulig måte. Når det gjelder opplæring utover tilbudene som gis i opplegg til skoler og barnehager, samarbeider museet med en rekke forskjellige aktører. Gjennom forskjellige programmer har flere grupper studenter fra Universitetet i Agder fått praktisk erfaring i ulike typer museumsarbeid på museets avdelinger. Gimle Gård samarbeider med kunsthøgskolen på Universitetet i Agder og Kristiansand Symfoniorkester om studentkonserter og med Kristiansand Katedralskole

Gimle om elevprosjekter. Kristiansand museum samarbeider med tømmerlinja på Tangen videregående skole der elevene introduseres til historiske håndverksteknikker og bygningsvern.

Kompetanseområdene i Vest-Agder-museet er i hovedsak rettet inn mot universitetsfag, og ikke i samme grad mot utdanning på videregående nivå. Museet har derfor hatt begrenset kompetanse og muligheter for å ta inn læringer. Når istandsettings- eller vedlikeholdsprosjekter settes ut eksternt stilles det imidlertid krav til bruk av lærlinger i anskaffelsene. Vest-Agder-museet har stadig personer utplassert fra NAV og andre arbeidsmarkedsaktører til arbeids- og språktrening og andre tiltak. Museet ser på dette som en viktig del av samfunnsansvaret.

Utfordringer

ØKONOMISK HANDLINGSROM

Mange år med lav indeksregulering av tilskudd sammenlignet med reell lønns- og prisvekst bidrar til å begrense museets økonomiske handlingsrom, særlig innenfor driftsoppgaver knyttet til bygningsvern, formidling og forskning.

Museet legger ned mye tid og arbeid i å søke ekstra privat eller offentlig støtte til utstillinger, nybygg, større istandsettingsprosjekter eller andre utviklingsprosjekter, og lykkes godt med dette. Museet samarbeider også med frivillige organisasjoner når det gjelder søknader om midler, f.eks. bidrar Hestmandens venner vesentlig med søknader knyttet til Hestmandens årlige tokt. Selv om ekstra midler bidrar positivt til museets utvikling, er utfordringen at det ikke gis privat støtte til driftsoppgaver. I tillegg gir prosjektfinansiering begrenset forutsigbarhet og utfordringer med å holde på kompetanse over tid.

Det begrensede økonomiske handlingsrommet gir særlig utfordringer på følgende områder:

1. Ivaretagelsen av antikvariske bygninger og anlegg. Vest-Agder-museet forvalter 130 bygninger. Ca. 50 % av disse byggene har etterslep på vedlikehold. Utfordringene innenfor bygningsvern påpekes også i den nylig avsluttede eierskapskontrollen/forvaltningsrevisjonen gjennomført av Agder Kommunerevisjon.
2. Generell lønnsutvikling i museet. Lønnsutviklingen i museumssektoren har over tid vært svakere enn i andre sektorer, og det blir stadig mer utfordrende å rekruttere og beholde riktig kompetanse.
3. Formidlerressurser, særlig i Kristiansand.

4. Utvidelse av personalressursene ved «en-personsavdelingene». Avdelinger med kun en ansatt er sårbare ved sykdom og ny-rekrutteringer. Å være flere kollegaer er også viktig for et faglig utviklende og godt psykososialt arbeidsmiljø.

Styret og administrasjonen arbeider for å øke statlig finansiering, samtidig som museet arbeider for å øke egeninntjeningen, både gjennom større besøkstall, økt salg til besøkende og gjennom tilskudd fra private stiftelser og fond.

Museet arbeider også aktivt med ENØK-tiltak for å redusere kostnader til strøm og fyringsolje. Samtidig er det begrensninger i hvilke tiltak museet kan iverksette uten at det går på bekostning av byggenes antikvariske verdi. Jevn temperatur/oppvarming er også et viktig tiltak i bevaringen av bygningsmassen.

UNIVERSELL UTFORMING OG UTDATERTE MUSEUMSBYGG

Museene er del av den demokratiske infrastrukturen og kulturhistorien skal være tilgjengelig for alle. Flere av Vest-Agder-museets bygg og anlegg er helt eller delvis universelt utformet, men langt fra alle. Tilrettelegging av antikvariske bygg og anlegg er kostnadskrevende og ofte i konflikt med andre føringer, men museet har en ambisjon om at størst mulig del av tilbudet skal være universelt utformet. Museet fikk i 2024 midler til kartlegging av universell utforming ved fire av museets avdelinger. Kartleggingen ble gjennomført i 2025 og vil danne grunnlag for kommende tiltak. Noen av tiltakene er allerede i ferd med å bli gjennomført, bl.a. er det søkt statlige midler til bedre universell utforming av Andorsengården i Mandal. Mange av tiltakene er kostnadskrevende, noe som gjør dem ekstra utfordrende jf. punktet over.

OVERFØRING AV HANDLINGSBÅREN KUNNSKAP - IMMATERIELL KULTURARV

Vest-Agder-museet arbeider med immateriell kulturarv på flere plan og forvalter mange teknisk-industrielle kulturminner som fremdeles er i drift, f.eks. Sjølingstad Uldvarefabrik, Setesdalsbanen og D/S Hestmanden. Her er den handlingsbårne (immaterielle) kunnskapen essensiell for å kunne ta vare på, drifte og vedlikeholde maskiner, infrastruktur og utstyr på en autentisk og bærekraftig måte. Det er viktig med kontinuitet i ansatte/frivillige og opplæring for å sikre denne kompetansen for fremtiden. Ved Sjølingstad Uldvarefabrik oppdateres manualer årlig, og opplæring gjennomføres for flere personer samtidig for å sikre og videreføre den unike kompetansen ved fabrikken. Videreføring og

Nordberg Fort - Lista museum
Foto: Iselinn Andersen Visit Sørlandet

dokumentasjon av handlingsbåren kunnskap er et satsningsområde i museet.

Økonomiske forutsetninger og fortsatt drift

Styret betrakter Vest-Agder-museets økonomiske situasjon som utfordrende. Det arbeides kontinuerlig for å øke museets økonomiske handlingsrom, gjennom økte offentlige tilskudd og økt egeninntjening. For en personalintensiv virksomhet som Vest-Agder-museet utgjør lønn og sosiale utgifter en betydelig del av budsjettet. Lønnsnivået ved museet har blitt hengende etter lønnsnivået generelt i samfunnet, og det blir stadig mer utfordrende å rekruttere og beholde riktig kompetanse, spesielt for ledere, formidlerstillinger og merkantile funksjoner.

ÅRETS RESULTAT

Årets inntekter i driftsregnskapet, inklusive prosjekttilskudd fra offentlige og private tilskuddsytere, utgjorde i 2025 kr. 106.091.025. Tilsvarende utgjorde årets driftsutgifter kr. 105.368.393. Til sammen gir dette, korrigert for avskrivninger og øvrige eksterne finanstransaksjoner, et netto driftsresultat på kr. 7.496.323.

Det er ikke vedtatt særskilte budsjettpremiser.

AVVIK MELLOM ÅRSREGNSKAP OG REGULERT BUDSJETT 2025

I tabellene under redegjøres det for de mest betydelige avvikene mellom årsregnskap og regulert budsjett 2025, for museet samlet (alle beløp i kroner):

Hovedtall – Inntekter				
Driftsinntekter	Regnskap 2025	Regulert budsjett 2025	Avvik regnskap 2025	Regnskap 2024
Andre overføringer og tilskudd fra staten	50 014 512	48 433 825	1 580 687	46 672 325
Overføringer og tilskudd fra andre	44 702 036	39 098 785	5 603 251	38 962 493
Salgs- og leieinntekter	11 374 477	11 192 615	181 862	10 483 403
Sum driftsinntekter	106 091 025	98 725 225	7 365 800	96 118 222

Overføringer og tilskudd fra staten og andre:

Driftsinntektene er høyere enn budsjettet, i hovedsak grunnet tilskudd mottatt i siste tertial som ikke var kjent på budsjetteringstidspunktet, men også som følge av forskutterte tilskudd på grunnlag av fremdrift og tilsagn, samt at vi ikke budsjetterer med refusjoner og momskompensasjon.

Salgs- og leieinntekter: Salgsinntekter er jevnt over noe bedre enn budsjettet som følge av høyere aktivitet enn forventet på slutten av året, herunder særlig ved Sjølingstad Uldvarefabrik. Salget ligger 8,5% over fjoråret,

blant annet som følge av åpning av nytt bryggeanlegg i Nodeviga, ny utstilling på Tingvatn, frigjøringsstokket for Hestmanden til England og Skottland, men også økt salg for avdeling Sjølingstad og avdeling Setesdalsbanen.

Lønnsutgifter: Det er overført 1,3 mill i lønnsutgifter fra driftsregnskap til investeringsregnskap, som er budsjettet i driftsregnskapet. I tillegg er det lavere lønnskostnader enn budsjettet grunnet vakante stillinger og svakere lønnsoppgjør enn budsjettet. Sosiale utgifter: Høyere premieavvik på pensjon for 2025 enn budsjettet gir et negativt avvik mot budsjett.

Hovedtall – Driftsutgifter				
Driftsutgifter	Regnskap 2025	Regulert budsjett 2025	Avvik regnskap 2025	Regnskap 2024
Lønnsutgifter	43 954 142	47 293 568	-3 339 426	41 377 285
Sosiale utgifter	13 758 230	13 213 140	545 090	11 148 532
Kjøp av varer og tjenester	42 984 773	40 488 227	2 496 546	39 814 350
Overføringer og tilskudd til andre	1 328 629	835 000	493 629	1 217 594
Avskrivninger	3 342 618	0	3 342 618	2 877 146
Sum driftsutgifter	105 368 393	101 829 935	3 538 457	96 434 907

Kjøp av varer og tjenester: Museet har hatt høyere vedlikeholds- og istandsettingskostnader i siste tertial, spesielt for avdelingene Sjølingstad Uldvarefabrik, Kristiansand museum og Setesdalsbanen ved ferdigstilling av prosjekter. I tillegg har økt egeninntjening fra butikk utover budsjett også medført økt varekost utover budsjett.

Overføringer og tilskudd til andre: Aust-Agder museum og arkiv og Vest-Agder-museet samarbeider om å dele ut støtte til små og ubemannede museer som søker om støtte. Dette beløper seg i 2025 til kr 355.680 og utbetales av Vest-Agder-museet. Det utbetales også en årlig støtte til enkelte venneforeninger. Avdeling Hestmanden ga i år tilskudd til andre båter som deltok under frigjøringsseilasen til England og Skottland i mai 2025 på totalt 350.000. Dette utgjør i hovedsak avviket mot budsjett. I tillegg gjelder at vi ikke budsjetterer med momskompensasjon, men har regnskapsført kr. 126.755 i merverdiavgift som gir rett til mva-kompensasjon.

Avskrivninger: Det er ikke budsjettert med avskrivninger for 2025. I takt med faktisk førte avskrivninger inntektsføres tilsvarende beløp under finanstransaksjoner, slik at kostnadsførte avskrivninger ikke får resultateffekt.

FINANSINNTEKTER

Renteinntekter og andre finansinntekter utgjør i alt kr. 3.431.073 mot regulert budsjett kr. 1.500.000. Budsjettet har ikke fullt ut tatt høyde for tilskudd mottatt til nytt bygg.

Renteutgifter og andre finansutgifter utgjør totalt kr. 40.649 og skyldes valutatap ved innkjøp og morarenter og gebyrer for forsinket betaling.

Overføring til investering er høyere enn forutsatt i budsjett, i hovedsak som følge av at det er brukt budne driftsfondsmidler til å dekke investeringskostnader

for nytt bygg og bryggeanlegg i Nodeviga, og for istandsetting av Andorsengården i Mandal.

Avsatt til bundne driftsfond er kr. 2.068.327. Det var ikke budsjettert med avsetninger til bundne fond. Dette skyldes at mottatte prosjektmidler, som ikke var kjente på budsjetteringstidspunktet, ennå ikke er kommet til anvendelse, og at det for enkelte løpende prosjekter var forutsatt en høyere fremdrift enn oppnådd.

Bruk av bundne driftsfond utgjør kr. 6.267.839 og er kr. 2.346.929 høyere enn budsjettert. Avviket skyldes bruk av restmidler på bundne driftsfond til arbeid med investering i nytt bygg og bryggeanlegg i Nodeviga, samt istandsetting av Andorsengården.

Årsregnskapet er avsluttet iht økonomiforskriftens kapittel 4, og bruk av disposisjonsfond i henhold til budsjett er strøket for å redusere mindreforbruk. Bevegelser på disposisjonsfond er i sin helhet ført som avsetning til disposisjonsfond. Se forøvrig note 14 om budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner for mer detaljer.

Bevegelser på disposisjonsfond totalt i 2025 gir en positiv effekt kr. 2.710.134. Negativt disposisjonsfond for finansiering av innredningen ved nytt magasin er nedbetalt med kr. 778.545, mot budsjettert nedbetalt kr. 500.000.

Investeringer utgjør en stadig økende andel av museets virksomhet. Investeringene i 2025 knyttet seg i hovedsak til arbeid med nytt bygg og bryggeanlegg i Nodeviga. Bryggeanlegget til det nye museumsbygget, som er en del av uteområdet til nytt bygg, ble offisielt åpnet i slutten av august, og utgjør den største investeringen for museet i 2025. I tillegg bygges det ny vognhall på Setesdalsbanen, det er utført store vedlikeholdsarbeider i Andorsengården, samt bygningsvern på Kristiansand museum og på Waages hus på Lista. Det er også

Disponering av driftsresultat

Disponering	Regnskap 2025	Regulert budsjett 2025	Avvik regnskap 2025	Regnskap 2024
Overføring til investering	8 985 701	6 406 938	2 578 763	3 891 363
Avsetning til bundne driftsfond	2 068 327		2 068 327	1 957 914
Bruk av bundne driftsfond	6 267 839	3 920 910	2 346 929	2 927 361
Avsetninger til disposisjonsfond	2 710 134	1 628 252	1 081 882	2 894 653
Bruk av disposisjonsfond		5 718 990	-5 718 990	0
Sum disponeringer av netto driftsresultat	7 496 323	-1 604 710	9 101 033	5 816 569

investert i nye lugarer på Hestmanden og nye montere til ny utstilling på Tingvatn som åpnet i mai 2025. Avviket mot budsjett skyldes i hovedsak at investering i nytt bygg i Nodeviga har en annen fremdrift enn forutsatt i budsjettet.

Investeringstilskudd er vesentlig høyere enn budsjettert og dette skyldes i hovedsak at utbetalingen av tilskudd til nytt bygg kommer tidligere enn antatt i budsjettet. Midler overført fra driftsregnskapet utover budsjett gjelder i det vesentlige at det er brukt budne driftsfondsmidler til å dekke investeringskostnader for nytt bygg og bryggeanlegg i Nodeviga og for arbeid i Andorsengården.

Det er vesentlig høyere avsetning til bundne investeringsfond enn budsjettert, som følge av tidligere utbetalt tilskudd enn forutsatt i budsjettet. Det er noe lavere finansiering ved hjelp av bundne investeringsfond enn budsjettert. Dette skyldes at fremdriften i arbeidet med nytt bygg i Nodeviga er en annen enn antatt i budsjettet.

Kr. 509.114 lå i regnskapet for 2024 som et udekket beløp til fremføring og inndekning i 2025, i henhold til Budsjett og regnskapsforskriften av 7. juni 2019. Dette er dekket inn i 2025.

GRUNNLAG FOR VIDERE DRIFT

Vest-Agder-museets egenkapital ved utgangen av 2025 utgjorde 278,5 millioner kroner, hvorav kapitalkonto utgjør 128,2 millioner kroner, og der fri egenkapital avsatt i disposisjonsfond utgjør 29,1 millioner kroner. 6,9 millioner kroner er avsatt i bundne driftsfond, og 113,2 millioner kroner er avsatt i bundne investeringsfond. Styret anser museets likviditet for å være god.

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskap og balanse med tilhørende noter et korrekt uttrykk for selskapets resultat i 2025 og den økonomiske stillingen ved årsskiftet. Utover det som framgår av årsregnskapet, kjenner styret ikke til andre forhold vedrørende selskapets drift som skulle vært tatt med i regnskapet. Styret anser at offentlige bevilgninger benyttes i tråd med gitte forutsetninger.

Vest-Agder-museet har svært begrenset økonomisk handlefrihet innenfor ordinære driftsmidler. Museets handlingsrom knyttet til vedlikehold, utstillinger, nybygg og andre utviklings- og fornyingsprosjekter er basert på prosjekttilskudd. Museet satser videre på økt egeninntjening og muligheten for å innhente offentlige og private prosjektmidler. Styret og ledelsen i museet mener derfor at forutsetningen for fortsatt drift og utvikling av museet er til stede. Årsregnskapet er satt opp under denne forutsetning.

Hovedtall – Investeringsregnskap

Investeringsregnskap	Regnskap 2025	Regulert budsjett 2025	Avvik regnskap 2025	Regnskap 2024
Investering i varige driftsmidler	46 971 126	59 506 922	-12 535 796	13 353 483
Investering i aksjer og andeler i selskaper	157 406	150 000	7 406	137 305
Sum Investeringsutgifter	47 128 532	59 656 922	-12 528 390	13 490 788
Kompensasjon for merverdiavgift	64 842	0	64 842	46 873
Tilskudd og refusjoner vedr investeringer	136 662 586	103 200 000	33 462 586	21 639 684
Sum investeringsinntekter	136 727 428	103 200 000	33 527 428	21 686 558
Overføring fra drift	8 985 701	6 406 938	2 578 763	3 891 363
Avsetning til bundne investeringsfond	113 043 226	66 500 000	46 543 226	13 669 622
Bruk av bundet investeringsfond	14 967 743	16 059 100	-1 091 357	1 073 374
Dekning av tidligere års udekket beløp	509 114	509 116	-2	
Sum overføringer fra drift og netto avsetninger	-89 598 896	-44 543 078	-45 055 820	-8 704 884
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0			-509 114

Styret sier takk til ansatte, frivillige og samarbeidspartnere

Styret ønsker å uttrykke sin takknemlighet til alle ansatte og frivillige for deres dedikerte innsats i løpet av året. Flere betydningsfulle prosjekter har blitt gjennomført i tillegg til den vanlige driften, og vi har igjen oppnådd nye rekorder for publikumsoppslutning.

Styret vil rette en stor takk til samarbeidspartnere og støttespillere for et godt og konstruktivt samarbeid. Vest-Agder-museet sier også takk til så vel offentlige som private tilskudds- og bidragsytere som har vært med på å støtte museets aktiviteter i året som har gått!

Kristiansand, 25. februar 2026,
Styret i Vest-Agder-museet IKS

Rune André Sørtveit Frustøl
Styreleder

Arnt Abrahamsen
Nestleder

Vidar Torsøe
Vara for Ingrid Louise E. Flatval

Mette Gundersen
Styremedlem

Aslak Wegge
Styremedlem

Stina Ask Mikkelsen
Styremedlem

Tom Opsahl Svensen
Styremedlem

Thorunn Lunde
Styremedlem (ansattrep.)

Arvid Svaland
Styremedlem (ansattrep.)

John Olsen
Direktør

Kristiansand museum.
Foto: Polaris media sør

Årsregnskap 2025

Vest-Agder-museet IKS

Organisasjonsnr.: 989 072 048

Hovedoversikt regnskap/budsjett - alle beløp i hele kroner

DRIFTSREGNSKAP	Note	Regnskap 2025	Rev. budsjett 2025	Oppr. budsjett 2025	Regnskap 2024
Andre overføringer og tilskudd fra staten		50 014 512	48 433 825	46 063 797	46 672 325
Overføringer og tilskudd fra andre		44 702 036	39 098 785	35 981 430	38 962 493
Salgs- og leieinntekter		11 374 477	11 192 615	9 777 615	10 483 403
SUM DRIFTSINNEKTER	2	106 091 025	98 725 225	91 822 842	96 118 222
Lønnsutgifter	8	43 954 142	47 293 568	45 223 751	41 377 285
Sosiale utgifter	11	13 758 230	13 213 140	13 294 957	11 148 532
Kjøp av varer og tjenester	9	42 984 773	40 488 227	29 520 784	39 814 350
Overføringer og tilskudd til andre		1 328 629	835 000	485 000	1 217 594
Avskrivninger	10	3 342 618	0	0	2 877 146
SUM DRIFTSUTGIFTER		105 368 393	101 829 935	88 524 492	96 434 907
Brutto driftsresultat		722 632	-3 104 710	3 298 350	-316 685
Renteinntekter		3 471 722	1 500 000	1 500 000	3 272 796
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler		-24 618	0	0	-8 037
Renteutgifter		16 031	0	0	8 651
Netto finansutgifter		3 431 073	1 500 000	1 500 000	3 256 108
Motpost avskrivninger		3 342 618		0	2 877 146
NETTO DRIFTSRESULTAT		7 496 323	-1 604 710	4 798 350	5 816 569
<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat:</i>					
Overføring til investering	14	8 985 701	6 406 938	4 377 602	3 891 363
Avsetninger til bundne driftsfond	7	2 068 327	0	0	1 957 914
Bruk av bundne driftsfond	7	6 267 839	3 920 910	800 000	2 927 361
Avsetninger til disposisjonsfond	7,14	2 710 134	1 628 252	2 320 748	2 894 653
Bruk av disposisjonsfond	7,14	0	5 718 990	1 100 000	0
Sum disponeringer av netto driftsresultat		7 496 323	-1 604 710	4 798 350	5 816 569
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0

Årsregnskap 2025

Vest-Agder-museet IKS

Organisasjonsnr.: 989 072 048

Investeringsregnskap - alle beløp i hele kroner

DRIFTSREGNSKAP	Note	Regnskap 2025	Rev. budsjett 2025	Oppr. budsjett 2025	Regnskap 2024
Investeringer i varige driftsmidler		46 971 126	59 506 922	106 508 208	13 353 483
Investering i aksjer og andeler i selskaper	13	157 406	150 000	150 000	137 305
Sum investeringsutgifter		47 128 532	59 656 922	106 658 208	13 490 788
Kompensasjon for merverdiavgift		64 842	0	0	46 873
Tilskudd fra andre		136 662 586	103 200 000	88 350 000	21 639 684
Sum investeringsinntekter	2	136 727 428	103 200 000	88 350 000	21 686 558
Overføring fra drift	14	8 985 701	6 406 938	4 377 602	3 891 363
Avsetninger til bundne investeringsfond	7	113 043 226	65 500 000	0	13 669 622
Bruk av bundet investeringsfond	7	14 967 743	16 059 100	13 930 606	1 073 374
Dekning av tidligere års utdekket beløp	14	509 114	509 116	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger		-89 598 896	-43 543 078	18 308 208	-8 704 884
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)		0	0	0	-509 114

Årsregnskap 2025

Vest-Agder-museet IKS

Organisasjonsnr.: 989 072 048

Hovedoversikt balanseregnskap

	Note	Regnskap 2025	Regnskap 2024
EIENDELER			
A. Anleggsmidler		210 369 239	155 848 129
Varige driftsmidler	10	127 931 266	84 302 757
Faste eiendommer og anlegg		108 954 103	68 452 346
Utstyr, maskiner og transportmidler		18 977 163	15 850 412
Finansielle anleggsmidler		1 551 333	1 393 927
Aksjer og andeler	13	1 551 333	1 393 927
Pensjonsmidler	11	80 886 640	70 151 445
B. Omløpsmidler		167 493 207	64 114 097
Bankinnskudd og kontanter	3	155 238 698	52 855 127
Kortsiktige fordringer		12 254 509	11 258 970
Kundefordringer		709 871	214 795
Andre kortsiktige fordringer	4	10 751 751	9 411 341
Premieavvik	11	792 887	1 632 834
SUM EIENDELER		377 862 445	219 962 226
EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		278 485 269	140 382 375
Egenkapital drift		36 090 855	37 580 233
Disposisjonsfond	7	29 149 685	26 439 552
Bundne driftsfond	7	6 941 170	11 140 682
Egenkapital investering		113 218 226	14 633 629
Bundne investeringsfond	7	113 218 226	15 142 743
Udekket beløp i investeringsregnskapet			-509 114
Annen egenkapital		129 176 187	88 168 513
Kapitalkonto	12	128 176 187	87 168 513
Urørlig egenkapital	1	1 000 000	1 000 000
D. Langsiktig gjeld		82 193 050	68 679 615
Pensjonsforpliktelse	11	82 193 050	68 679 615
E. Kortsiktig gjeld		17 184 127	10 900 236
Kortsiktig gjeld		17 184 127	10 900 236
Leverandørgjeld		6 762 208	2 580 057
Annen kortsiktig gjeld	5	10 421 919	8 320 179
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		377 862 445	219 962 226

Kristiansand, den 25. februar 2026

 John Olsen
 Daglig leder

 Rune André Sørtveit Frustøl
 Styrets leder

Noter til årsregnskapet 2025

Vest-Agder-museet IKS

Note 0 – Regnskapsprinsipper

Regnskapet er ført i henhold til Budsjett- og regnskapsforskriften for interkommunale selskaper av 2023 og god kommunal regnskapsskikk.

Det er foretatt omarbeidelse (gruppering) av drift og investeringsregnskapet for 2023 slik at denne oversikten oppfyller de krav som stilles i henhold til endret forskrift.

Regnskapet er basert på et finansielt orientert system med hovedvekt på anskaffelse og bruk av midler til drift og investering med tilhørende finansiering av disse aktivitetene. Resultatet vises i form av en endring i arbeidskapitalen (omløpsmidler minus kortsiktig gjeld).

Regnskap og budsjett er utarbeidet etter anordningsprinsippet: "Alle kjente utgifter/utbetalinger i året skal tas med drifts- og investeringsregnskapet for vedkommende år, enten de er betalt eller ikke når regnskapet avsluttes."

Bruttoprinsippet: alle inntekter og utgifter skal budsjetteres og regnskapsføres brutto. Det kan ikke gjøres fradrag for inntekter som direkte vedrører utgiftspostene.

Årets betalte pensjonspremie er regulert med årets premieavvik. Premieavviket er differansen mellom den

aktuarberegnete pensjonskostnad og innbetalt premie. Kasse og bankbeholdninger er oppført med virkelige beløp. Eiendeler og gjeld er vurdert i samsvar med god kommunal regnskapsskikk (bokført til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi). Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Nedskrivning foretas til virkelig verdi dersom dette er nødvendig. I henhold til god kommunal regnskapsskikk er ikke varebeholdning tatt med som en eiendel i balansen.

Avdrag på lån for den samlede lånegjelden etter kommuneloven § 14-18 første og andre ledd utover minimumsavdraget, regnskapsføres i driftsregnskapet med mindre det er finansiert av inntekter i investeringsregnskapet.

Anleggsmidler, dvs investeringer i faste eiendommer, anlegg, inventar og utstyr føres opp i balansen som eiendeler til anskaffelseskost. For å bli vurdert som en investering, må anskaffelsen ha en økonomisk levetid på minst 3 år, samt ha en anskaffelseskost på minst kr. 100.000. I driftsregnskapet føres avskrivninger som en driftsutgift og med en motpost før netto driftsresultat. Netto driftsresultat påvirkes dermed ikke av avskrivningene.

Note 1 – Eiere

Agder fylkeskommune	kr	500 000
Kristiansand kommune	kr	220 000
Lindesnes kommune	kr	70 000
Flekkfjord kommune	kr	50 000
Farsund kommune	kr	50 000
Vennesla Kommune	kr	50 000
Lyngdal kommune	kr	20 000
Kvinesdal kommune	kr	10 000
Åseral kommune	kr	10 000
Hægebostad kommune	kr	10 000
Sirdal kommune	kr	10 000
Sum innbetalt urørlig egenkapital	kr	1 000 000

Note 2 – Inntekter

	2025	2024
Samlede inntekter fra eiere, fylke og kommuner ¹	75 796 618	46 856 675
Samlede inntekter fra andre	167 021 835	70 948 105
Totale inntekter, drift og investering	242 818 453	117 804 780

¹ Driftstilskudd på kr. 5.173.150, samt investeringstilskudd på kr. 732.500 til Sjølingstad Uldvarefabrikk fra Agder Fylkeskommune på vegne av Riksantikvaren er ikke medregnet under inntekt fra eiere.

Note 3 – Bankinnskudd

Kontantbeholdning kasser	kr	72 185
Bundne skattetreksmidler	kr	2 075 469
Øvrige bankinnskudd	kr	153 091 044
Totalt bankinnskudd	kr	155 238 698

Note 4 – Andre fordringer

	2025	2024
Tilgode tilskudd	7 957 198	5 808 219
Tilgode ordinær MVA	2 273 395	2 675 824
Tilgode MVA-kompensasjon	194 646	299 072
Kortsiktige fordringer interim	5 499	3 116
Kortsiktige fordringer ansatte		15 499
Forskuddsbetalte utgifter	321 013	609 611
Sum andre fordringer	10 751 751	9 411 341

Note 5 – Annen kortsiktig gjeld

	2025	2024
Arbeidsgiveravgift	1 737 168	1 612 562
Forskuddstrekk	2 048 690	1 388 677
Feriepenger	4 310 344	3 849 317
Annen kortsiktig gjeld ¹	2 325 717	1 469 622
Sum annen kortsiktig gjeld	10 421 919	8 320 178

¹ Kortsiktig gjeld for 2025 gjelder i hovedsak prosjektkostnader nytt bygg og fakturaer mottatt i 2026 for arbeid utført i 2025. For 2024 gjelder annen kortsiktig gjeld lønnsavsetning.

Note 6 – Arbeidskapitalen

	31.12.2025	31.12.2024	Endring
Omløpsmidler	167 493 207	64 114 097	103 379 110
Kortsiktig gjeld	-17 184 127	-10 900 236	-6 283 891
Arbeidskapital	150 309 080	53 213 861	97 095 219
Netto driftsresultat			7 496 323
Netto utgifter i investeringsregnskapet			89 598 896
Endring ubrukte lånemidler			0
Endring av regnskapsprinsipp			0
Endring arbeidskapital			97 095 219

Note 7 – Fond

	Saldo 01.01.25	Bruk av fond	Avsetning til fond	Saldo 31.12.25
Disposisjonsfond	26 439 554		2 710 135	29 149 685
Bundne driftsfond	11 140 682	-6 267 839	2 068 327	6 941 170
Bundne investeringsfond	15 142 743	-14 967 743	113 043 226	113 218 226
Sum Fond	52 722 979	-21 235 582	117 821 689	149 309 081

Disposisjonsfond

	Pr. 01.01.2025	Bevegelse 2025	Pr. 31.12.2025
Avd 1 Museumshavn	307 060	35 369	342 429
Avd 2 Sjølingstad	1 665 578	938 301	2 603 878
Avd 3 Kristiansand Museum	1 276 353	-710 191	566 162
Avd 4 Setesdalsbanen	910 157	-817 497	92 660
Avd 5 VAM Administrasjon og avdeling 11 Fagseksjon ¹	14 947 794	-1 096 875	13 850 919
Avd 6 Lista	-88 929	191 293	102 364
Avd 7 Mandal	845 403	21 130	866 532
Avd 8 Flekkefjord	758 492	-57 849	700 642
Avd 9 Gimle Gård	875 549	-299 021	576 528
Avd 10 Kanonmuseet	398 766	481 651	880 417
Avd 12 Hestmanden	6 726 806	2 567 641	9 294 447
Avd 13 Tingvatn	119 379	-218 598	-99 219
Avd 15 Magasin ²	-2 302 854	778 545	-1 524 309
Avd 16 Nytt bygg		896 236	896 236
TOTALT	26 439 554	2 710 135	29 149 685

¹ Avd 5 og Avd 11 ses under ett som administrasjon med felles disposisjonsfond

² Negativt disposisjonsfond som finansiering av innredning på nytt magasin

Note 7 – Fond

SPESIFIKASJON AV BUNDNE FOND

A. Bundne driftsfond

	Pr. 01.01.2025	Bruk av bundne driftsfond	Avsetning til bundne driftsfond	Pr. 31.12.2025
Avd 1 Museumshavn	20 252	-20 252		-
Avd 2 Sjølingstad	191 490	-191 490		-
Avd 3 Kristiansand Museum	33 752	-33 752	50 000	50 000
Avd 4 Setesdalsbanen ¹	2 390 681	-2 390 681	152 600	152 600
Avd 5 VAM Administrasjon ²	3 016 439	-1 962 451	304 840	1 358 828
Avd 6 Lista	-		25 096	25 096
Avd 7 Mandal ³	1 544 640	-1 199 189		345 451
Avd 8 Flekkefjord ⁴	-		129 955	129 955
Avd 9 Gimle Gård	-			-
Avd 10 Kanonmuseet	-			-
Avd 11 Fagseksjonen ⁵	535 840	-24 783	698 946	1 210 004
Avd 12 Hestmanden ⁶	2 042 582	-9 330		2 033 252
Avd 13 Tingvatn ⁷	1 365 005	-435 911	294 664	1 223 758
Avd 16 Nytt bygg ⁸			412 226	412 226
TOTALT	11 140 682	-6 267 839	2 068 327	6 941 170

¹ Formål: Setesdalsbanen, Fondsmidler til lok 5 er brukt til ferdigstilling av lok 5.

Ny avsetning gjelder prosjektmidler vedlikehold

² Formål: Administrasjon, Fondsmidler til nytt bygg er brukt på arbeid med nytt bygg.

Ny avsetning gjelder prosjektmidler for felles læringsarena bygningsvern

³ Formål: Fondsmidler til vedlikehold av Andorsengården er brukt på sikring av bygget, samt varevinduer i bygget.

⁴ Formål: Flekkefjord: Avstatt resterende prosjektmidler til forprosjekt Brannbilmuseum

⁵ Formål: Fagseksjonen, Avsatt resterende prosjektmidler Rusletur 2.0 og Arkivering

⁶ Formål: Hestmanden, Fondsmidler for bruk til formidlingsbygg og formidling om bord er ikke benyttet i 2025

⁷ Formål: Tingvatn, Fondsmidler til utstilling om folkevandringstiden er brukt, og avsetning er gjort for resterende prosjektmidler til formidling av Lister som folkevandringsregion

⁸ Formål: Nytt bygg. Prosjektmidler, utstilling "Mitt museum" i nytt bygg

B. Bundne investeringsfond

	Pr. 01.01.2025	Bruk av investeringsfond	Avsetning til investeringsfond	Pr. 31.12.2025
Avd 2 Sjølingstad	0		5 388	5 388
Avd 4 Setesdalsbanen	149 100	-149 100		0
Avd 5 VAM Administrasjon ¹	13 068 643	-13 068 643		0
Avd 6 Lista ²	175 000			175 000
Avd 7 Mandal ³	1 750 000	-1 750 000		0
Avd 16 Nytt bygg ⁴	0		113 037 839	113 037 839
TOTALT	15 142 743	-14 967 743	113 043 226	113 218 226

¹ Formål: Fondsmidler for nytt museumsbygg er brukt på nytt bryggeanlegg til nytt museumsbygg.

² Formål: Fondsmidler til sikring/alarm i Waages hus i Farsund

³ Formål: Fondsmidler brukt på nye fasader på Andorsengården

⁴ Formål: Fondsmidler avsatt til nytt museumsbygg

Note 8 – Lønn og godtgjørelse til ledende stillinger

Stilling	Fastlønn inkl. feriepenger	Andre godtgjørelser	Sum
Direktør/Daglig leder*	1 161 720,50	4 392,00	1 166 112,50
Styret		421 900,00	421 900,00

* Direktøren har samme pensjonsvilkår som øvrige ansatte i Vest-Agder-museet.

Note 9 – Godtgjørelse til revisor

Honorar eks. mva:	2024	2025	Endring
Revisjonshonorar ¹	246 350	237 050	-9 300
Bistand	27 000	27 000	0
Sum	273 350	264 050	-9 300

Note 10 – Anleggsmidler

Anleggsmidler pr. 31.12.2024	5240050 Utstyr, maskiner og transport- midler (5 år) 5.24	5240100 Utstyr, maskiner og transport- midler (10 år) 5.24	5270000 Faste eiendommer og anlegg (ingen avskrivning)	5270200 Faste eiendommer og anlegg (20 år) 5.27	5270400 Faste eiendommer og anlegg (40 år) 5.27	5270500 Faste eiendommer og anlegg (50 år) 5.27	Totalt
Bokført verdi 31.12.24	436 536	15 413 875	523 907	12 963 134	934 184	54 031 120	84 302 757
Ansk kost 01.01.25	997 102	19 329 552	523 907	17 615 564	1 167 726	58 161 414	97 795 265
Tilgang	0	4 931 703		25 494 703	2 423 716	14 121 004	46 971 127
Avgang							0
Akk kostpris 31.12.25	997 102	24 261 256	523 907	43 110 267	3 591 442	72 282 418	144 766 392
Akk avskr 31.12.25	-560 566	-3 915 677	0	-4 652 430	-233 542	-4 130 294	-13 492 508
Årets avskr	-199 420	-1 605 532	0	-715 158	-29 193	-793 315	-3 342 618
Bokført verdi 31.12.25	237 116	18 740 047	523 907	37 742 680	3 328 707	67 358 809	127 931 266

Note 11 – Pensjonsforpliktelser

Vest-Agder-museet IKS har pensjonsordning for sine ansatte i Kommunal Landspensjonskasse (KLP).

De kommunale forskriftene fikk i 2002 nye bestemmelser for regnskapsføring av pensjon. Disse går i korthet ut på at de løpende utgifter i driftsregnskapet tilpasses et gjennomsnittsnivå basert på beregninger av netto pensjonskostnad. Forskjellen mellom betalt premie og netto pensjonskostnad utgjør premieavviket, som igjen gir resultateffekt.

Det er også i 2025 foretatt en aktuarberegning av premieavviket, pensjonsforpliktelsen og pensjonsmidlene.

Endring premieavvik er utgiftsført i regnskapsåret. Netto driftsresultat for 2025 er svekket med den totale endringen på kr. 839 947.

Pensjonsmidlene dekker nå de fremtidige pensjonsforpliktelser, og fremkommer av post netto pensjonsforpliktelse. Dersom pensjonsmidlene overstiger pensjonsforpliktelsen beregnes det ikke arbeidsgiveravgift av netto forpliktelse. Premieavviket har en amortiseringsperiode på 1 år.

Årets netto pensjonsutgifter	Beløp i kroner	KLP
Årets pensjonsopptjening, nåverdi		4 330 788
Renteutgifter av påløpt pensjonsforpliktelse		2 082 327
Brutto pensjonskostnad		6 413 115
Forventet avkastning pensjonsmidler		-2 335 691
Netto pensjonsutgift		4 077 424
Amortisert premieavvik		294 632
Administrasjonsutgifter		181 879
Netto pensjonsutgifter inkl. adm. utgifter og amortisert premieavvik		4 553 935

Beregnet premieavvik	Beløp i kroner	KLP
Innbetalt pensjonspremie (inkl adm)		5 161 995
Administrasjonsutgifter		-181 879
Netto pensjonskostnad		-4 077 424
Premieavvik		902 692
Arbeidsgiveravgift (14,1%)		127 280
Premieavvik inkl arbeidsgiveravgift (14,1%)		1 029 972

Pensjonsforpliktelse	Beløp i kroner	KLP
Brutto pensjonsforpliktelse IB 1.1 - estimat i fjor		55 372 700
Estimatavvik forpliktelse IB 1.1		839 439
Faktisk forpliktelse 1.1		56 212 139
Årets pensjonsopptjening		4 330 788
Renteutgifter av påløpt pensjonsforpliktelse		2 082 327
Utbetalte pensjoner		-2 095 741
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12 - estimat		60 529 513
14,1% arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse		0
Pensjonsforpliktelse i balansen		60 529 513

Pensjonsmidler <small>Beløp i kroner</small>		KLP
Pensjonsmidler IB 1.1 - estimat i fjor		57 982 664
Estimatavvik midler 1.1		-1 032 588
Faktiske midler 1.1		56 950 076
Årets forventede avkastning		2 335 691
Årets premieinnbetaling ekskl. adm. utgifter		4 980 116
Årets utbetaling av pensjon		-2 095 741
Brutto pensjonsmidler 31.12		62 170 142

Netto pensjonsforpliktelse <small>Beløp i kroner</small>		KLP
Netto pensjonsmidler/ -forpliktelser		1 640 629
Arbeidsgiveravgift, 14,1%		0
Netto pensjonsmidler/ -forpliktelser inkl arbeidsgiveravgift		1 640 629

Aktive medlemmer	81
Antall pensjonister	42
Forventet avkastning	4,00 %
Diskonteringsrente	3,50 %
Forventet lønnsvekst	2,48 %
G-regulering	2,48 %
Forventet pensjonsregulering	1,71 %
AFP-uttak	Ikke oppgitt

Note 12 – Kapitalkonto iht § 5-10 b)

	31.12.2025	31.12.2024	Endring
Anleggsmidler	210 369 239	155 848 129	54 521 110
Langsiktig gjeld	-82 193 050	-68 679 615	-13 513 435
Ubrukte lånemidler	0	0	0
Endring i regnskapsprinsipp	0	0	0
Kapitalkonto	128 176 188	87 168 514	41 007 675

Note 13 – Aksjer og eiendeler iht § 5-11 b)

Selskap	Eierandel	Anskaffelses kostnad	Regnskap 31.12.2025	Regnskap 31.12.2024	Endring fra forrige år
KulturIT	0,90 %	50 000	50 000	50 000	0
KLP Egenkapitalinnskudd			1 501 333	1 343 927	157 406

Note 14 – Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner § 5-9

Disposisjoner som er foretatt i samsvar med § 4-1 til § 4-4 for driftsregnskapet:

1. Netto Driftsresultat	14 723 754
2. Avsetninger til bundne driftsfond	4 351 674
3. Bruk av bundne driftsfond	4 044 298
4. Overføring til investering i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	7 206 067
5. Avsetning til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	1 839 224
6. Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	1 935 455
7. Budsjettert dekning av tidligere års merforbruk	0
8. Årets budsjettavvik (mindreforbruk før strykninger)	7 306 543
9. Strykning av overføring til investering	1 135 824
12. Strykning av bruk av disposisjonsfond	1 935 455
13. Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	6 506 912
17. Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond	6 506 912
18. Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).	0

Disposisjoner som er foretatt i samsvar med § 4-1 og § 4-4 for driftsregnskapet

1. Sum utgifter og inntekter eksklusive bruk av lån	-7 315 886
2. Avsetninger til bundne investeringsfond	800 000
3. Bruk av bundne investeringsfond	2 045 644
4. Budsjettert bruk av lån	0
5. Overføring fra drift i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	7 206 067
6. Avsetning til ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	0
7. Bruk av ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	0
8. Dekning av tidligere års udekket beløp	0
9. Årets budsjettavvik (udekket eller udisponert beløp før strykninger)	1 135 824
12. Strykning av overføring fra drift	1 135 824
14. Udekket eller udisponert beløp etter strykninger	0
16. Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp).	0

*) Overføring fra driftsregnskapet består av budsjettert beløp kr. 4.825.381 og overføring av bundne midler til bruk i investering kr. 2.380.686.

*Tingvatn
forminnepark:
Levende
historieformidling
løfter kunnskapen
ut fra bøkene til
publikum.*

Til representantskapet i Vest-Agder-museet IKS

UAVHENGIG REVISORS BERETNING FOR 2025

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Vest-Agder-museet IKS som viser et netto driftsresultat på kr 7 496 323. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2025, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til selskapet per 31. desember 2025, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med lov om interkommunale selskaper, budsjett- og regnskapsforskriften for IKS og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift, god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen

Styret og ledelsen er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Postadr.: Agder Kommunerevisjon IKS
Postboks 4
4685 Nodeland
Hovedktr. Tollbodgata 37
Org.nr. 987 183 918

E-post: post@agderkomrev.no
Hjemmeside: www.agderkomrev.no
Telefon Kr.sand: 901 06 118
Telefon Evje: 977 60 455

Avd. Setesdal
Kasernevegen 19
4735 Evje

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov om interkommunale selskaper, forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Vest-Agder-museet IKS sin redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra representantskapets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

Styret og daglig leders ansvar for å redegjøre for budsjettavvik

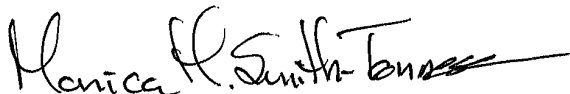
Styret og daglig leder er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at det utarbeides og iverksettes rutiner som sikrer at alle vesentlige budsjettavvik identifiseres og beskrives. Dette gjelder både beløpsmessige rammer og vedtatte premisser for bruken av bevilgningene. I årsberetningen skal styret og daglig leder redegjøre for vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra representantskapets premisser for bruken av bevilgningene.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å se etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og vesentlige avvik fra representantskapets premisser for bruken av bevilgningene. Vi skal avgi en uttalelse om årsberetningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med RSK 302 Forenklet etterlevelseskontroll av vesentlige budsjettavvik. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik i årsberetningen.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 302, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for om det foreligger avvik fra budsjettvedtak, både beløpsmessige avvik og avvik fra representantskapets premisser for bruken av bevilgningene, og om det i årsberetningen er gitt dekkende opplysninger om årsakene til avvikene. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i konklusjon om årsregnskapet i revisjonsberetningen. Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Kristiansand 26. februar 2026

Monica H. Smith-Tønnessen
Statsautorisert revisor

Årsmelding fra Vest-Agder-museet

Vest-Agder-museet ble etablert i 2006, men enkelte av avdelingene har historie tilbake til rundt 1900. I dag er museet en av de største kulturinstitusjonene på Agder. Museet arbeider i tråd med egen strategisk plan, som igjen bygger på lokale, regionale og nasjonale mål definert i f.eks. Regionplan Agder 2030, stortingsmeldingen «Musea i samfunnet», FNs bærekraftsmål, ICOMs etiske retningslinjer og kommunenes kulturminne- eller museumsplaner.

Vest-Agder-museet har en desentralisert struktur med 12 avdelinger og 19 besøksmål fra Flekkefjord i vest til Kristiansand i øst. Museet har ambisjon om å både være tydelig til stede i lokalsamfunnene, men også nasjonalt. Siden Vest-Agder-museets avdelinger spenner vidt i tematikk, har museet valgt å prioritere sitt arbeid innenfor noen utvalgte faglige satsingsområder.

Faglige prioriteringer

Vest-Agder-museet har definert fem tematiske hovedområder i gjeldende strategiske plan: Krigs- og militærhistorie, industrihistorie, maritim historie og byggeskikk samt besøksstedenes egenhistorie/ lokalhistorie. Disse faglige prioriteringene gjelder i utgangspunktet alle deler av museumsvirksomheten, dvs. solid kunnskapsproduksjon, helhetlig samlingsforvaltning, trygg ivaretaking, relevant formidling og aktiv samhandling. Vektlegging og intensiteten i arbeidet med de ulike temaene vil variere, knyttet til prosjekter og periodiske satsninger. Rollen som aktiv samfunnsaktør er den røde tråden og tilnæringsmåten i alt arbeid ved Vest-Agder-museet, og museets slagord er «Vi forteller din historie».

Aktiv samfunnsrolle

Vest-Agder-museet har i en årrekke hatt en aktiv samfunnsrolle og arbeidet i dialog med menneskene rundt oss, også om vanskelige spørsmål som fattigdom, familiehemmeligheter og skam. I 2025 har vi i stedet innlemmet inkluderingstankegangen bredere i museets virksomhet på ulike måter, blant annet gjennom følgende tiltak:

- Prosjektet «Mitt museum» (2025–2029) samarbeider aktivt med barn og unge for å utforske hva de ønsker

seg av museet, med særlig fokus på de minste barna (0–7 år), unge med nye røtter i Agder og unge med funksjonsnedsettelse. Prosjektet er knyttet til utviklingen av det nye museet på Odderøya og finansieres av Cultiva.

- Tilrettelegging for personer med ulike funksjonsvariasjoner har hatt økt fokus i 2025, blant annet gjennom to Kulturdirektorat-støttede prosjekter: et samarbeidsprosjekt om formidling for blinde og svaksynte sammen med Blindeforbundet samt kartlegging av tilgjengelighet ved fire av museumsarenaene i Vest-Agder-museet.
- I den nye utstillingen ved Tingvatn fornminnepark har ulike brukergrupper vært aktivt involvert i arbeidet med universell utforming.
- I prosessen med det nye museumsbygget i Kristiansand er det etablert kontakt med rådene for personer med funksjonsnedsettelse i Agder fylkeskommune og Kristiansand kommune, for å sikre et museum som er best mulig tilgjengelig for alle. Vest-Agder-museets ambisjon er at et bredt spekter av funksjonsnedsettelse ivaretas i utformingen av bygget og utstillingene, blant annet bevegelseshemming, syns- og hørselshemming, utviklingshemming, psykososiale funksjonsnedsettelse og kognitive funksjonsnedsettelse.
- Det er lagt økt vekt på mer og enklere deltakelse i avdelingenes publikumstilbud. Flekkefjord har hatt stor suksess med lavterskel, gratis og lørdagsåpne håndverksteder for barn og voksne samt nye etter-skoletidsaktiviteter.
- Inkludering av skoleelever (eksempelvis innen Barne- og ungdomsarbeiderfag og Hverdagslivstrening) og studenter i praksis i museets virksomhet.

OPPDAG AGDER MED VÅRT ÅRSKORT

MED DETTE KORTET KAN DU OPPLEVE HELE
40 MUSEER OG BESØKSSTEDER I AGDER

AUST-AGDER MUSEUM OG ARKIV
VEST-AGDER-MUSEET

Utover disse eksemplene er Vest-Agder-museet, med sine mange og geografisk spredte lokasjoner, generelt opptatt av å inkludere lokalbefolkningen, lag og foreninger i museets arbeid og formidling. Det er stor pågang av henvendelser til museets fagpersoner knyttet til gjenstander, bygninger, kulturlandskap og lokale historiske hendelser.

Gratis årskort

Museet har i ti år hatt en ordning med gratis (ordinært) årskort til lavinntektsfamilier og flyktninger. Ordningen har over tid blitt et viktig tiltak for å gjøre museet tilgjengelig for flere. Kommunene, ofte gjennom NAV eller kommunenes introduksjonsprogram, bestiller kort fortløpende gjennom hele året. Tilbudet gjelder alle kommunene i fylket, uavhengig av eiertilknytning til Vest-Agder-museet. Det har vært en betydelig økning i etterspørselen etter gratiskort. I 2025 ble det sendt ut over 900 kort, hvorav flest familiekort. Til sammenlikning delte vi ut rundt 800 kort i 2024, 230 i 2023 og 320 i 2022.

Militærhistorie

Museets viktigste satsinger på det militærhistoriske feltet i 2025 har vært knyttet til Kristiansand og Odderøya:

- Boka «Historiske forsvarsverk – batterier og bunkere på Odderøya og i Kristiansands nærhet» ble lansert 8. mai. Den er utgitt på norsk og engelsk.
- I det pågående prosjektet i haubitsgangen ble de siste fire skiltene i anleggets forbindelsesganger ferdigstilt og montert, og produksjonen av innhold til 9. april 1940-delen av utstillingen i ett av de større ammunisjonsrommene er påbegynt.
- I samarbeid med Kristiansand folkebibliotek ble det før sommeren åpnet en mindre utstilling på biblioteket om historiske festningsverk i Kristiansand.

Vest-Agder-museet bidrar også med innspill og rådgivning overfor offentlige og private aktører innen militærhistorie og kulturminnevern. Det er stor interesse og mange henvendelser fra publikum på fagområdet. Museets militærhistoriker har holdt en rekke foredrag i løpet av året, blant annet på ICOFORTs fagdag på Akershus festning 3. juni.

Industrihistorie

Museets viktigste satsinger på det industrihistoriske feltet i 2025 har vært knyttet til dokumentasjon:

*Kasematten på Kristiansand kanonmuseum.
Foto: Steinar Furu*

På kunstvandring i Mandal, den lille byen med de store kunstnerne. Foto: Kristian Hole - PMSør

- I forbindelse med nedleggelsen av produksjonen ved Tine Meierier i Kristiansand tidlig i 2025, ble arbeidsprosesser dokumentert gjennom film og foto. I tillegg ble det samlet inn gjenstander og gjennomført arbeidslivsintervjuer med ansatte.
- Mot slutten av 2025 ble det igangsatt et dokumentasjonsprosjekt i form av arbeidslivsintervjuer med ansatte i den sørlandske leverandørindustrien innen offshore.

Museet arbeider med å synliggjøre lokal industrihistorie, blant annet gjennom nypublisering av artikler på Store norske leksikon (snl.no). Artiklene er tidligere skrevet for det nasjonale nettstedet industrimuseum.no, som nå legges ned. I 2025 ble det levert 13 leksikonartikler om industribedrifter i tidligere Vest-Agder til snl.no.

Flere av museets avdelinger arbeider også med industrihistorie som en del av oppdraget med formidling og forvaltning av stedets egenhistorie, særlig Sjølingstad Uldvarefabrik, Ballastbrygga industrihistoriske senter i Mandal og Flekkefjord museum.

Maritim historie med vekt på plastbåthistorie

Til tross for at ansvarlig konservator var i permisjon deler av året, har det vært god aktivitet på feltet.

Formidling:

- Det nye bryggeanlegget i Odderøya museumshavn sto ferdig til Tall Ships' Races i juli 2025. Utstillingen «The Fiber and the Resin» viser plastbåtindustrien og plastbåtenes inntog i skjærgården fra midten av 1950-tallet.
- Museets regatta og mønstring av klassiske plastbåter, «Plastikk 2025», ble arrangert 31. august. Arrangementet ble kombinert med den offisielle åpningen av bryggeanlegget, foretatt av kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffery. Totalt stilte 20 båter til regattastart, flere var utstilt på land og vann, og Inge Fosselies foredrag om norsk plastbåtindustri trakk fullt hus. Over 1 600 personer besøkte Odderøya museumshavn denne dagen.

Samling:

- Museet tok inn en Ancas 8' plastjolle fra 1961, Herwa 13 Deluxe og en Askeladden 14 fra 1967.
- Museets arkivmateriale etter båtprodusenten Ancas er ordnet og registrert i programmet Asta. Arkivet vil senere bli publisert og tilgjengeliggjort på Arkivportalen.

Kunnskapsproduksjon:

- Vest-Agder-museet deltar i prosjektet om østnorske tradisjonsbåter, støttet av Kulturdirektoratet.
- Museet mottar mange publikumsforespørsler om plastbåter, særlig knyttet til brosjyremateriell og identifisering av båter.

Restaurering av Årestua på Kristiansand museum.

Bygningsvern og byggeskikk

Vest-Agder-museet er en kompetanseinstitusjon innen byggeskikk og bygningsvern, som arbeider med egen bygningsmasse, kompetanseheving og overføring av kunnskap internt og eksternt.

Aktivitet og prosjekter i 2025:

- Vedlikehold og istandsetting av museets egen bygningsmasse har for tiden høyest prioritet. Vest-Agder-museet har i 2025 gjennomført arbeider ved alle avdelingene med antikvarisk bygningsmasse. Noen av de største prosjektene har vært: Årestua, Henrik Wergelandsgate 29 og Mørchs paviljong ved Kristiansand museum; Lillebu, vanntårn og Røyknes stasjon på Setesdalsbanen; Waages hus og Midthasselhuset som del av Lista museum; Frostestad mølle samt spinneribygget og Våningen ved Sjølungstad Uldvarefabrik. Arbeidene er utført både med egne ansatte og innleide fagfolk eller firma. Museet stiller krav om at firmaene som arbeider hos oss skal ha lærlinger.
- Museet har samarbeidet med Fagskolen i Agder om utleie av fagekspertise og bruk av Kristiansand museum som læringsarena. Museet har også samarbeidet med Tangen videregående skole,

hvor elevene fikk opplæring i tradisjonelle håndverksteknikker som del av restaureringen av årestua på museet.

- «Læringsarena sørvest» (2024-2026) er et samarbeidsprosjekt mellom Aust-Agder museum og arkiv, Ryfylkemuseet og Vest-Agder-museet. Målet er å skape varige samarbeidsrelasjoner mellom institusjonene og etablere museene som læringsarenaer under NTNUs bachelorprogram.

Besøksstedenes historie

Museumsavdelingene har et naturlig fokus på sin egen historie og historien til sine lokalområder, noe som kommer til uttrykk i utstillinger, foredrag, aktiviteter og prosjekter.

Større prosjekter i 2025:

- Tingvatn fornminnepark: Basisutstillingen om folkevandringstiden, «De udødelige», åpnet i mai 2025. Samtidig ble to publikasjoner lansert: antologien «Crafting Power – The Snartemo Finds in Theory and Practice» og det gjennomillustrerte heftet om det brikkevevde Snartemo V-båndet, et resultat av samarbeidsprosjekt med frivillige.

Det kommende museumsanlegget i Nodeviga i Kristiansand. Arkitektillustrasjon: Helen & Hard.

- Odderøya museumshavn: Det nye bryggeanlegget i Nodeviga med plastbåtutstilling åpnet sensommeren 2025. Utvikling av innholdet i det nye museumsbygget er under arbeid.
- Setesdalsbanen: Pågående prosjekt (2023–2027) for oppføring av ny vognhall. Vognhallen skal sikre bevaringen av det smalsporede rullende materiellet som oppbevares ved banen, og samtidig fungere som en ny formidlingsarena for deler av Setesdalsbanens og 1067 mm- smalsporets historie.

Nytt museum i Nodeviga

Nytt bryggeanlegg

Etter mange års arbeid med å sikre finansieringen av nytt museumsbygg i Nodeviga på Odderøya, startet byggeprosjektet på nyåret i 2025. I slutten av januar ble kontrakten for bygging av det nye bryggeanlegget signert med PK Entreprenør AS. Anlegget sto ferdig til Tall Ships Races i slutten av juli og ble offisielt åpnet 31. august av kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffery, sammen med Torunn Høyum-Eriksen fra Agder fylkeskommune og Kristiansand kommunes varaordfører Charlotte Beckmann Finnestad og banksjef i SR-bank Rune Meås Nilssen.

Det nye bryggeanlegget har gjort Nodeviga mer tilgjengelig som turområde, og økt trafikk over gangbroa viser et stort potensial for framtidig besøk i det nye museumsbygget samme sted.

Samspillsfasen

Konkurransenutsettingen av samspillsfasen i byggingen av det nye museumsbygget ble gjennomført vår/sommer 2025. WSP, som er kontrahert som museets prosjektleder/ byggherreombud, deltok i utvelgelsen av Skanska Norge som entreprenør. Kontrakt med Skanska ble signert 26. september. Den pågående samspillsfasen – en samarbeidsbasert gjennomføringsmodell for byggeprosjekter der byggherre, arkitekt, rådgivere og entreprenør sammen utvikler prosjektet med hensikt å redusere risiko og kostnader, varer ut mars 2026.

Rivningen av det gamle Sjøsport-bygget startet 4. desember 2025 og markerte byggestarten. Etter planen vil grunnarbeidene på tomte starte i april 2026, og bygget stå ferdig høsten 2027, med åpning for publikum i juni 2028.

"Mitt museum": Kreativ workshop med ungdommer som forteller hva de ønsker av tilbud i det nye museet.

Mitt museum

Parallelt med arbeidet med selve bygget, arbeider også museet med innholdet. Høsten 2025 gjennomførte arbeidsgruppen flere workshops med ansatte for å videreutvikle utstillingskonseptet, samtidig som publikum og ulike brukergrupper involveres for å sikre et relevant og inkluderende museum.

I juni 2025 mottok museet støtte fra Cultiva til prosjektet «Mitt museum – Nodeviga for barn og unge» (2025–2029). Sammen med PwC brukes tjenestedesign for å forstå målgruppene og utvikle tilbud i samarbeid med de unge selv. Prosjektet retter særlig oppmerksomhet mot barn i alderen 0–7 år, unge med nye røtter i Agder og unge med funksjonsnedsettelse.

Besøkstall

Publikumsrekord for fjerde år på rad

Totalt besøk på Vest-Agder-museets 11 museer i 2025 var 163 590, en økning på 18,7 prosent fra fjorårets besøksrekord (137 855). Inkluderer vi besøkstallene for aktiviteter på eksterne arenaer (eksterne foredrag, utendørs- og vandretstillinger etc.) ligger samlet besøk på 176 535, en økning på ca. 11,2 prosent fra 2024. Flekkefjord museum, Kristiansand kanonmuseum,

Odderøya museumshavn, Tingvatn fornminnepark og DS Hestmanden – Norsk krigsseilmuseum har alle satt besøksrekorder i 2025.

Ny arkeologisk utstilling om folkevandringstiden på Tingvatn fornminnepark, nytt bryggeanlegg i Nodeviga ved Odderøya museumshavn og D/S Hestmanden – Norsk krigsseilmuseums seilas med Frigjøringskonvoien, var noen av aktivitetene som bidro til besøksrekorden.

Museet har hatt godt besøk i alle skoleferier. Både Kristiansand museum og Kristiansand kanonmuseum har merket økt tilstrømning av cruisegjester året rundt. Den store økningen ved Flekkefjord museum er et resultat av et generelt høyt aktivitetsnivå med utstilling av historiske brannbiler, mange foredrag, arrangementer og gratis håndverksted gjennom hele året.

Vest-Agder-museet har i 2025 også formidlet på arenaer utenfor museet gjennom foredrag og utstillinger, men i noe mindre omfang enn i senere år. Tallene i tabellen fanger ikke opp besøkende som bruker museets friluftsområder uten å ha løst billett. Dette er en utfordring ved avdelinger som ligger i etablerte turområder, spesielt Odderøya museumshavn, Kristiansand kanonmuseum, Kristiansand museum og Lista museum.

Besøkende på Setesdalsbanen. Foto: Erik Synstad

Gjestene

Rundt 67 prosent av dem som besøkte en av Vest-Agder-museets avdelinger i 2025, kom som privatpersoner, og ikke som del av en gruppe. Tallet er omtrent det samme som i 2024. Av grupper var det

flest cruisegjester, ca. 10 prosent i 2025, hovedsakelig på Kristiansand museum og Setesdalsbanen, deretter fulgte skole/barnehagebesøk og grupper av voksne personer.

Besøkstall ved avdelingene (2019–2025)

Totale publikumstall pr. avdeling	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kristiansand museum	4 189	6 253	16 044	23 674	27 387	26 009
Gimle Gård	145	1 583	2 631	4 852	2 991	3 883
Odderøya museumshavn	3 350	8620	6 051	4 134	5 281	12 568
D/S Hestmanden – Norsk krigsseilermuseum	0	14 048	20 936	18 216	12 939	25 667
Kristiansand kanonmuseum	12 192	11 126	13 148	15 416	16 849	17 511
Setesdalsbanen	7 057	7 387	17 527	17 788	18 446	19 835
Mandal museum (inkl. Vigeland Hus og Ballastbrygga)	3 576	4 611	6 202	9 308	10 350	9 408
Sjølingstad Uldvarefabrik	6 704	5 383	9 389	9 516	8 415	9 036
Tingvatn fornminnepark og besøkscenter	1 316	1 481	2 076	3 533	1 801	4 200
Lista museum	12 872	13 353	17 157	17 537	18 006	15 324
Flekkefjord museum	5 401	6 076	8 168	10 325	15 390	20 149
Totalt fysisk besøk ved VAMs avdelinger	56 802	73 704	119 329	134 299	137 855	163 590
Formidling utenfor VAMs besøksmål	2 639	15 600	17 858*	15 722*	20 945*	12 945*
Totalt	59 441	89 304	137 187	150 021	158 800	176 535

* Miles Gemini-utstillingen på Kristiansand lufthavn Kjevik – utland er ikke lagt inn i besøksstatistikken, men Avinor melder at ca. 120 000 passasjerer har passert utstillingen i 2025.

På friluftsmuseet kan du lære om hvordan livet var i Kristiansand og Setesdal i gamle dager. Opplev eventyrvandring, miniby, møt sauer og høner og besøk vår koselige kafé.

Morsomme aktiviteter:

- Mat sauene
- Kle deg ut som barn i gamle dager
- Lek med tønnebånd, ringspill, stylvler og annet i "Barnas hus"

Kristiansand museum

Vigeveien 22b | Kongsgård | Kristiansand
kristiansand@vestagdermuseet.no | +47 38 10 26 90

3

Barnas museumsreise» – et nytt tilbud for barn på sommerbesøk i Vest-Agder-museet.

Relevant formidling

Vest-Agder-museets formidlingsarbeid er forankret i museets formidlingsplan (2025–2027) og i strategier for de ulike virkeområdene. Ansvar ligger hos den enkelte avdeling, samtidig som det arbeides med felles prosjekter og satsinger på tvers. Museet tilbyr et bredt og variert formidlingstilbud.

Felles formidling koordineres gjennom en avdelingsovergrepene arbeidsgruppe ledet av formidlingsleder. Gruppen har månedlige digitale møter, halvårslige fysiske samlinger og løpende kontakt. Tettere samarbeid mellom formidlere i henholdsvis vest- og østregionen er under utvikling.

Sammensetningen av formidlerteamet har vært stabil i 2025. Tidligere omrokeringer og prosjektstillinger er videreført, blant annet knyttet til nytt formidlingsbygg på Odderøya og prosjektet Framtid for fortid ved Tingvatn fornminnepark, som varer til 2027.

Formidlergruppa hadde følgende fellessatsinger i 2025:

- **Tilbud til barnefamilier i høysesong:** Det nyutviklede konseptet «Barnas museumsreise» ga barn på sommerbesøk i Vest-Agder-museet et museumsspiss med aktiviteter ved alle avdelingene. Hvert besøk ga stempel, og hvert tredje stempel ga premie. 13 barn besøkte alle elleve museene i løpet av sommeren. Målet var å styrke barneaktivitetene og stimulere småbarnsfamilier til å besøke flere avdelinger. (Toårig prosjekt, 2025–2026, med sikte på forlengelse.)
- **Tilgjengeliggjøring av museenes formidling:** Prosjektet «Tilgjengelighet for blinde og svaksynte i museer» ble støttet av Kulturdirektoratet og gjennomført i samarbeid mellom Aust-Agder museum og arkiv, Kunstsilo, Vest-Agder-museet og Blindeforbundet i Agder. Prosjektet omfattet kurs i synstolkning, praktisk testing med brukerpanel og en sluttrapport med anbefalinger for videre tiltak. (Ettårig prosjekt, 2025.)
- **Inkludering og medvirkning gjennom tjenstedesign:** I Cultiva-støttede «Mitt museum», som startet sommeren 2025, samarbeider museet med barn og unge om å utforske deres ønsker og behov. Prosjektet er knyttet til utviklingen av nytt museum på Odderøya. Formidlergruppa bidrar med erfaring i intervjuer og workshops og bygger samtidig kompetanse i tjenstedesign (med PwC) som medvirkningsmetodikk i museet. (Fireårig prosjekt, 2025–2029.)

Arkeolog for en dag på Lista museum

Pedagogisk virksomhet

Skoler og barnehager er en prioritert målgruppe for Vest-Agder-museet, og museet arbeider for å tilby relevante opplegg på alle nivåer, både lokalt og regionalt. Museet er en sentral samarbeidspartner for den fylkeskommunale kulturelle skolesekken (DKS) på kulturarvfeltet og tilbyr også formidling innen visuell kunst. Den enkelte avdeling samarbeider med sin kommune om lokale DKS-tilbud. DKS utgjorde 30 prosent av det samlede skole- og barnehagebesøket i museet. I 2025 (delt mellom

skoleårene 2024/25 og 2025/26) fikk Vest-Agder-museet til sammen antatt 16 tilbud i fylkeskommunal og lokal DKS, samme antall som i 2024. Museet gir også tilbud til skoler og barnehager uavhengig av DKS.

Antallet som benytter seg av museets pedagogiske tilbud i 2025 er på nivå med 2024, men utviklingen er synkende over tid, ikke minst i forhold til samlet antall besøkende. Andelen barn i organiserte elevgrupper har gått ned fra 19 prosent i 2012–2013 til under 12 prosent i 2025, målt mot totalt besøkstall i museet (163 600 i 2025).

Besøkstall for skole- og barnehagebesøk ved Vest-Agder-museets avdelinger (i og utenfor DKS)

Avdeling	2020*	2021*	2022	2023	2024	2025
Kristiansand museum	1 306	1 242	1 973	3 987	4 437	3 869
Gimle Gård	0	267	280	766	365	832
Odderøya museumshavn	79	126	1 065	1 050	519	1 574
D/S Hestmanden – Norsk krigsseilermuseum	0	1 048	1 109	818	621	755
Kristiansand kanonmuseum	644	536	1 495	466	1 135	582
Setesdalsbanen	237	0	1 103	1 183	1 672	1 512
Mandal museum og Vigeland hus	489	615	1 081	1 595	2 265	1 811
Sjølingstad Uldvarefabrik	1 119	340	1 675	1 328	1 683	1 804
Lista museum	300	817	1 283	1 618	1 86	1 104
Flekkefjord museum	1 394	1 599	3 431	2 058	4 964	4 308
Tingvatn fornminnepark	32	200	299	434	116	1 223
Fageksjonen	621	0	245	0	540	0
Totalt	6 221	6 790	15 039	15 303	19 503	19 374

* 2020 og 2021: Covid-19-pandemi.

Juleullverksted
på Sjølingstad
Uldvarefabrik.

Pedagogisk opplegg ved Vest-Agder-museets avdelinger 2025

Avdeling	Pedagogisk tilbud i 2025
Kristiansand museum	<ul style="list-style-type: none"> ▪ «Museumseventyret», DKS for 4. og 5. trinn i Kristiansand. ▪ «Byen vår før elektrisiteten», DKS for 2. trinn i Kristiansand. ▪ Jul på museet – omvisning for skoleklasser. ▪ «Levende museum», teater på museet for barneskolen – samarbeid med visuelle og sceniske fag v/UiA.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Veiledning av byggfagelever i «vern gjennom bruk» og restaurering av årestua på museet, samarbeid med Tangen vgs. ▪ Tilrettelagte omvisninger for skoleklasser og barnehagegrupper på henvendelse gjennom året.
Gimle Gård	<ul style="list-style-type: none"> ▪ «Møt Wergeland på Gimle!», DKS – litteratur/kulturarv for videregående skole. Elevene møte den digitale Henrik Wergeland og samtaler med han. ▪ Ordinære omvisninger om lystgårdens historie
Odderøya museumshavn	<ul style="list-style-type: none"> ▪ «Båten for alle», DKS for 5.–9. trinn i Kristiansand. ▪ «Sverre og sjømonstrene», opplegg for barnehager om plastforurensing i havet, utviklet til TSR. ▪ «Pelle Krabbe», opplegg for barneskolen hele sommersesongen.
D/S Hestmanden	<ul style="list-style-type: none"> ▪ «Farefull førstereis – historien om ungdommene i Nortraship», DKS for videregående skole. ▪ Basisopplegg for skolebesøk på forespørsel.
Kristiansand kanonmuseum	<ul style="list-style-type: none"> ▪ «Krigsfangene på Møvig», DKS for ungdomstrinnet. ▪ Basisopplegg for skolebesøk på forespørsel.
Setesdalsbanen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Skole- og barnehagekjøring med opplegg på Paulen gård i juni. ▪ Tur med motorvogn med opplegg på Kringsjø stasjon og i tømmerrenna, kommunal DKS.
Mandal museum og Vigeland hus	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mandalsfolk og andre folk», DKS for 1.–4. trinn. ▪ «Industrihistorie på Ballastbrygga», DKS for 8. trinn. ▪ «Glimt fra krigen i Mandal» for 9. trinn. ▪ Kystkultur, omvisning i Kleven for 9. trinn. ▪ Emanuel Vigeland 150 år, barnebursdag ▪ Fagdag i historie for Mandal videregående skole. ▪ «Liv og helse i Mandal før og nå» for helse- og oppvekstfag, vgs. ▪ Gustav Vigelands Mandal. Omvisning og grafikkverksted på Vigeland hus, grunnskolen. ▪ Kunstvandring som språkopplæring for Lindesnes læringscenter. ▪ Juleverksted på Vigeland hus, grunnskolen. ▪ Mandalskunstnere møter kunstig intelligens, 8. trinn. ▪ Hverdagslivstrening, Mandal videregående skole. ▪ Hospitering for elever fra barne- og ungdomsarbeiderfag, Mandal vgs.
Sjølingstad Uldvarefabrik	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Påskeaktiviteter: «Påskeharen på villspor», barneskolen. ▪ Natur og bærekraft, DKS for 3. trinn i Lindesnes kommune. ▪ Industrihistorie, DKS for ungdomsskolen. ▪ Industrihistorie for videregående skole. ▪ Juleverksted, «Den gamle bruksskolen», for barneskolen.
Tingvatn fornminnepark	<ul style="list-style-type: none"> ▪ «Fra henrettelse til likeverd – om utvikling av demokrati i et historisk perspektiv», DKS for videregående skole. ▪ Folkevandringstid i fokus med valgfritt tema: Demokrati og medvirkning, håndverk og ressursvett, klassesamfunn. Besøk i ny utstilling og/eller ute. ▪ «Fremtid for fortid» - om folkevandringstiden, turné til barnehager og skoler (alle trinn) i Listerregionen.

Eplesafting på Flekkefjord museum.

Pedagogisk opplegg ved Vest-Agder-museets avdelinger 2025

Avdeling	Pedagogisk tilbud i 2025
Lista museum	<ul style="list-style-type: none"> ▪ «Arkeolog for en dag», lokal DKS for 4. trinn. ▪ «Lista i krig», DKS for videregående skole. ▪ Hervoll mølle, lokal DKS for 3. trinn. ▪ «Med Junaiten i trunken» - interaktivt formidlingsopplegg om arbeidsutvandringen fra Lista til Amerika i mellom- og etterkrigstiden. Tilpasses alle klassetrinn. ▪ Generelle opplegg for skoleklasser, også folkehøgskole og utvekslingselever.
Flekkefjord museum	<ul style="list-style-type: none"> ▪ «Barnas Tatjana», Tatjana L. K. Gulbrandsen for 4. trinn, kommunal DKS. ▪ Visuell historiefortelling – formidling av lokalhistorie gjennom fargelegging, tegning og tegneserie, 1.–7. trinn. ▪ «Forglemmegei – Kvinner fra Flekkefjord», alle trinn samt voksenopplæring. ▪ Historiske brannbiler og brannforebygging, barnehager og alle klassetrinn. ▪ Terrassepotet – potetsetting, 1.–7. trinn. ▪ Eplesafting – bevisst bruk av lokale ressurser til egen mat 1.–7. trinn. ▪ Fuglekasser – bygging av egen fuglekasse i tre, 1.–7. trinn, Sunde skole og 1.– 4. trinn, Søyland skole. ▪ Holocaust, 9.–10. trinn. ▪ Barnas juleutstilling «Julefabrikken», involverte fra barnehager til 7. trinn. ▪ Historiske byvandring og omvisninger i Christopher Beers hus (museet) for ungdomsskolen, vgs. og voksenopplæringen.
Fagseksjonen, digitalt og andre arenaer	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Digitale undervisningsopplegg i Identity on the Line-prosjektet, tilgjengelig på åtte europeiske språk, inkl. norsk: School packages – i-on.museum

Den arkeologiske utstillingen «De udødelige» er en storsatsing for å kunne vise frem gjenstander fra hele region.

Nye utstillinger

Årets store utstillingsprosjekt var «De udødelige», den nye arkeologiske basisutstillingen på Tingvatn fornminnepark, som åpnet 24. mai 2025. Utstillingen formidler folkevandringstiden (375–550 evt.) med innlånte gjenstander fra Lister som kjerne. Lister er særlig funnrikt og spilte en viktig rolle i denne perioden.

Det andre store prosjektet som ble fullført i 2025, var det nye bryggeanlegget i Nodeviga i Kristiansand, som markerer starten på Vest-Agder-museets nye utstillingsområde på Odderøya. Anlegget er tegnet av

arkitektfirmaet Helen & Hard, som også har tegnet det kommende museet.

I tillegg til de store satsingene har museene gjennom året hatt flere små og mellomstore utstillinger. Oversikten under omfatter kun nyproduserte og temporære utstillinger i 2025, og viser til sammen 34 oppføringer – små og store, kunst og kulturarv, ute og inne, fysiske og digitale. Antallet er noe lavere enn tidligere år, hovedsakelig som følge av redusert produksjon av små, digitale utstillinger på DigitaltMuseum og færre utendørs- og vandretstillinger i det offentlige rom.

Emanuel Vigeland 150 år. Utstilling i Vigeland hus. Einar Buø åpner.

Nye utstillinger i 2025

Avdeling

Odderøya museumshavn	<ul style="list-style-type: none"> • Flytende sommerutstilling med 20 klassiske plastbåter og rundt 25 trebåter. • «The fiber and the Resin», utstilling i det nye bryggeanlegget om plastbåtindustrien og plastbåtenes inntog i skjærgården fra midten av 1950-tallet. Åpnet til Tall Ships' Races, 30. juli, offisielt 31. august.
D/S Hestmanden - Norsk krigsseilermuseum	<ul style="list-style-type: none"> • Ny utstilling om Hestmandens historie, montert på fendere. • Remontering av utstillingen «Shetlandsgjengen» til Frigjøringskonvoien.
Mandal museum og Vigeland hus	<ul style="list-style-type: none"> • «Emanuel Vigeland 150 år». • Temporær kunstutstilling på Vigeland hus, 24. juni til 15. august 2025. • «Med blick for bilder». Kunstutstilling i Andorsengårdens økonomibygg. Åpning 1. juli 2025. • Frigjøringsjubileet: «Fangenskapets ringvirkninger», 3. mars til 31. desember. • «Blick på bilder!», førjulsutstilling med elevtegninger, åpnet 6. desember. • Pyntede juletrær i Andorsengården: Einerbusk med trådnisser, flettede kurver og kuler – inspirert av julepynt i krigsårene og Sophus Tromholts tre, 1892, pyntet etter historiske oppskrifter, desember.
Sjølingstad Uldvarefabrik	<ul style="list-style-type: none"> • Utstilling med Byremo ungdomsskole på Åpen dag, våren 2025. • «Fortellinger fra den forbudte hagen». Vevde tekstiler og objekter av designer Siren Elise Wilhelmsen. Sommerutstilling. • «STING og VEV», høsten 2025.
Tingvatn fornminnepark	<ul style="list-style-type: none"> • «De udødelige», ny arkeologisk basisutstilling om folkevandringstiden, åpnet 24. mai 2025.

«Fortellinger fra den forbudte hagen» var årets sommerutstilling på Sjølingstad Uldvarefabrik.

«En million klinkekuler» – Et kunstprosjekt for fred av Alfred Vaagsvold på Nordberg fort.

Nye utstillinger i 2025

Avdeling

Lista museum	<ul style="list-style-type: none"> ▪ «Tobakk», årets utstilling på Nordberg fort med gjenstander fra museets egen samling. ▪ «En million klinkekuler», kunstinstallasjon på Nordberg fort – uteområdet. Temporære kunstutstillinger i samarbeid med Farsund kunstforening i Kunstbygget: ▪ «GRAS-kunstnerne på 1970-tallet», januar–mars. ▪ «En symfoni i ull og silke», tekstilbilder v/Randi Bjerkås Lyngra, april–juni. ▪ «Kunstnere i Lister», sommerutstilling. ▪ «System og Overflate», utstilling m/Marius Martinussen, august-oktober. ▪ "Bakspeil», Erlend Evensen, oktober -januar.
Flekkefjord museum	<ul style="list-style-type: none"> ▪ «Barnas Tatjana», DKS-utstilling av elever på 4. trinn i Flekkefjord, februar. ▪ «Forglemmegei», utstilling med foredragsserie om betydningsfulle kvinner fra Flekkefjord, mars–september. ▪ «Historiske brannbiler», utstilling i lokstallen Flekkefjord, åpnet 12. juni. ▪ «Mørkets museum i Sjøbuene», utstillingssalen som spøkelseskarneval, oktober. ▪ «Mørkets museum i Christopher Beers hus», oktober. ▪ «Julefabrikken», barnas juleutstilling i samarbeid med kommunens grunnskoler og barnehager, desember.
Andre arenaer (fysiske og digitale)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utstilling i haubitsgangene på Odderøya (del I), de siste fire skiltene med foto og tekst om Odderøyas militærhistorie montert i anleggets forbindelsesganger. ▪ «Historiske festningsverk i Kristiansand», miniatutstilling i samarbeid med Kristiansand folkebibliotek, åpnet før sommeren. ▪ Historisk juletreutstilling i Rådhuskvartalet med nytt innslag: «Verkseier Aalls juletre på Nes verk, 1842», slik det er beskrevet av Jørgen Moe. Utstilling i samarbeid med Kristiansand kommune, desember (6600 besøkende). ▪ Vandretstillingen «Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter krigen» hadde sitt siste utstillingsår og besøkte Rørosmuseet og Falstadsenteret (mai–desember). ▪ Fire utstillinger på DigitaltMuseum (DigitaltMuseum): <ul style="list-style-type: none"> «Hvilket antrekk skal jeg velge?» - om papirdukker i samlingen, «Reklame fra CB» - reklameplakater fra Christianssands Bryggeri, «Handling foran ord» - telefoner i museets samling og «Vipers Kristiansand – verdens beste damelag i håndball», gjenstander samlet inn etter konkurransen og nedleggelsen av klubben 2024-2025.

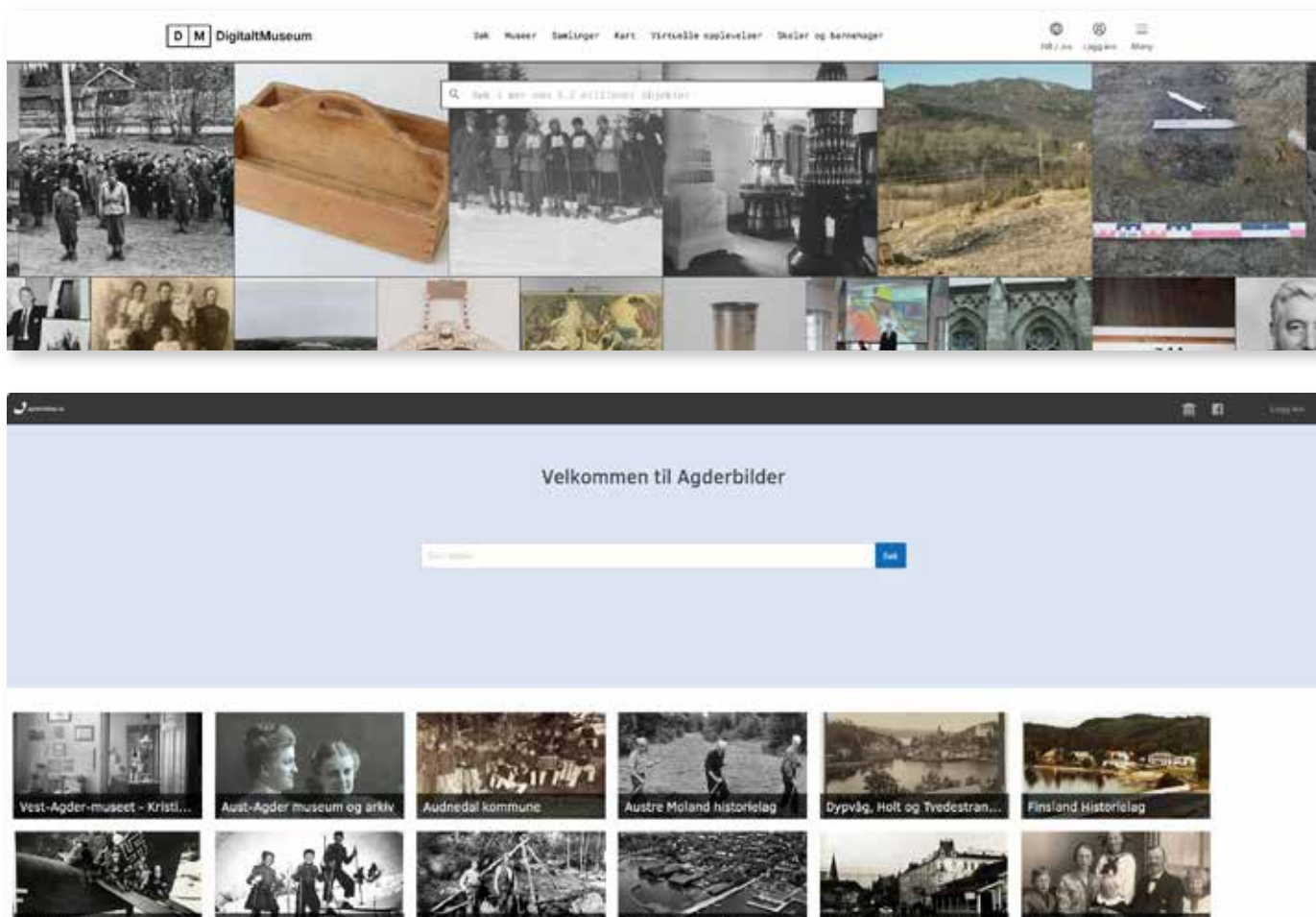
Digital formidling og kommunikasjon

Vest-Agder-museet formidler og tilgjengeliggjør kunnskap, opplevelser og samlinger i ulike kanaler på nettet. Museet arbeider også med digitale virkemidler i formidlingen i utstillinger, landskap og pedagogiske opplegg.

Temastoff og utstillinger på nett

- *Vestagdermuseet.no*: Hovedkanalen for formidling av historisk innhold digitalt er museets egne nettsider (456 000 sidevisninger i 2025), som spres videre via sosiale medier. Det produseres jevnlig artikler om ulike temaer knyttet til museets faglige satsningsområder, besøksmål og samlinger.

- *DigitaltMuseum/DM (DigitaltMuseum)*: Over 16 000 objekter fra Vest-Agder-museets samlinger er tilgjengelige – ca. 3000 er lagt ut i 2025, sammen med fire nye temautstillinger (se utstillinger over) og seks artikler. For å samle museets objekter på ett sted, har museet også begynt å publisere sine egne fotosamlinger på DM framfor Agderbilder.
- *Agderbilder*: Vest-Agder-museet drifter bildedatabasen Agderbilder.no med 107 000 historiske bilder fra ulike arkiver i regionen tilgjengelig på nett pr. 31.12.25. Nærmere 22 000 av dem er fra museets samling.
- *Identity on the Line*: Det internasjonale samarbeidsprosjektet om langtidsvirkninger av krig og migrasjon er avsluttet, men den omfattende digitale formidlingspakken på <https://i-on.museum/> vil være operativ til 2028. I-ON-prosjektet har også en egen YouTube-kanal Identity On the Line - YouTube

Andre digitale formidlingsopplevelser realisert eller under utvikling i 2025

- Formidlingsapper (Useum): Tabellen viser antall ganger i løpet av året appen er åpnet:

	2021	2022	2023	2024	2025
Kristiansand kanonmuseum: MuseumsMysteriet (for barn)	592	450	765	944	552
Tingvatn fornminnepark: Museumsguide på fornminnefeltet	104	138	281	267	380

- *Møt Wergeland på Gimle!* I denne DKS-produksjonen på Gimle Gård møter elever i videregående en digital, interaktiv Henrik Wergeland og kan stille ham spørsmål direkte. Konseptet bygger på MetaHuman- og motion capture-teknologi og er utviklet i samarbeid med Broomstick AS og professor Bjarne Markussen (UiA). Produksjonen er tatt inn i DKS også i 2026 og 2027.
- *De udødelige:* I den nye basisutstillingen på Tingvatn fornminnepark (mai 2025) er det gjort enkelte digitale grep for å levendegjøre folkevandringstiden, blant annet gjennom avataren Rikithir, som kommenterer og forklarer hendelser ut fra en tenårings perspektiv.

Under utvikling:

- *Mobilguide:* Kristiansand kanonmuseum og Kristiansand museum arbeider med en digital, nettbasert audioguide som publikum kan operere fra egen mobiltelefon. Guiden er tilgjengelig på sju språk og vil bidra til og styrke formidlingen av museumsområdene.

- *Rusleturer 2.0 – levende og digital byhistorie for alle:* Vest-Agder-museet fikk i november 2025 støtte fra Cultiva til å levendegjøre Kristiansands historie gjennom en digital og fysisk rusletur basert på Knut og Inger Johanne Mæsels arkiv og bokserien Rusleturer i Kvadraturen. Prosjektet vil ta i bruk kunstig intelligens i historiefortelling og kombinere stedsbasert formidling med ny teknologi. Brukerne følger definerte soner og får historiene via mobil i tekst, lyd, bilder og film. Utvikles i samarbeid med Vizbo og Braak lyddesign.
- *Nytt museum på Odderøya:* Digitale løsninger spiller en sentral rolle i utviklingen av formidlingen i det nye museet.

I DKS-opplegget "Møt Wergeland på Gimle" får elever på videregående skole møte en digital Henrik Wergeland og stille ham spørsmål på direkten.

Avataren RikithiR gjør den fjerne fortiden nær og forståelig for moderne publikum. Navnet RikithiR er hentet fra en brakteat (gullsmykke) fra Ytre Ågedal

Arrangementer 2025

Oversikten viser store og små arrangementer ved Vest-Agder-museets avdelinger, enten alene eller i samarbeid med andre. Aktiviteten ved museet har økt betydelig de

siste årene, særlig ved Flekkefjord museum, som har utvidet tilbudet gjennom ulike gratis verkstedsaktiviteter for barn, både i helger og etter skoletid.

	2021	2022	2023	2024	2025
Antall arrangementer	108	150	183	202	214

Arrangementer 2025

JANUAR

Dato	Arrangement	Sted
12. jan.	Utstillingsåpning: «GRAS-kunstnerne på 1970-tallet», samarbeid med Farsund kunstforening.	Nordberg fort
18.-25. jan.	Håndverksted for barn og voksne hver lørdag (2).	Flekkefjord museum
27. jan.	Foredragskveld: «Holocaust i Agder».	Flekkefjord museum
28. jan.	«Fenomenet Paula Messel», foredrag v/B. Sørensen på Kreftforeningens kafé, samarbeid m/Mandal museum.	Buen bibliotek, Mandal
30. jan.	Historier i et museum: «Musikk på reise med norske skip», foredrag ved Sigbjørn Nedland.	Odderøya museumshavn
30. jan.	Foredrag i regi av Agder vitenskapsakademi. Vitenskap i endring.	Gimle Gård

FEBRUAR

Dato	Arrangement	Sted
1.-22. febr.	Håndverksted for barn og voksne hver lørdag (4).	Flekkefjord museum
4. febr.	«Da sjørøvere ble byfedre. Kapertiden i Flekkefjord 1810-1814», foredrag ved Jeff Olson.	Flekkefjord museum
6. febr.	Torsdagskveld på fortet: Filmen om Katland fyr, med innledning av Terje Skjoldal.	Nordberg fort
12. febr.	Strikkekafe med reparasjon som tema.	Sjølingstad Uldvarefabrik
18. febr.	Utstillingsåpning, «Barnas Tatjana», (18.2-22.2).	Flekkefjord museum
18. febr.	Vinterferieverksted for barn.	Nordberg fort
18.-21. febr.	Vinterferieaktiviteter for hele familien.	Sjølingstad Uldvarefabrik
18.-19. febr.	Vinterferieåpent med familieomvisninger på Gimle.	Gimle Gård
18.-20. febr.	Vinterferieaktiviteter og omvisninger på Ballastbrygga industrihistoriske senter.	Ballastbrygga, Mandal
20. febr.	Konsert, Hilma Nikolaisen.	Nordberg fort
20.-22. febr.	Vinterferieaktiviteter og salg av boller. Gratis inngang.	Kristiansand museum
21. febr.	Museumsaften: «Runer i Norden og Europa – skrift, makt og magi gjennom snart 2000 år», foredrag ved professor Michael Schulte (UiA).	Tingvatn fornminnepark
21.-23. febr.	Vinterviking 2025 – en møteplass for levende historieformidling.	Tingvatn fornminnepark
25. febr.	«Tyske soldater på rus», foredrag ved lekkefjords Krigshistoriskeforening 1940-45.	Flekkefjord museum
27. febr.	Torsdagskveld på fortet: «Brooklyn-Kvinesdal», foredrag ved Erling Dugan.	Nordberg fort
27. febr.	Historier i et museum: «På tampen av Gullalderen – sett fra menneskapsmessa», foredrag ved Jens Hoel.	Odderøya museumshavn

Etterskoletidaktiviteter på Flekkefjord museum.

Museumsaften på Tingvatn fornminnepark.

MARS

Dato	Arrangement	Sted
1.-29. mars	Håndverksted for barn og voksne hver lørdag (5).	Flekkefjord museum
3. mars	Historiekveld på Ballastbrygga: Foredrag om Risøbank under krigen ved Nils Reidar Christensen.	Ballastbrygga, Mandal
6. mars	Historiekveld på Ballastbrygga: Foredrag om kvinner i industribyen Mandal ved Birgitte Sørensen.	Ballastbrygga, Mandal
8. mars	Utstillingsåpning «Forglemmegei: Kvinner fra Flekkefjord» med foredrag av Jeff Olson.	Flekkefjord museum
11. mars	Foredragskveld: «Min fars kamp under og etter krigen» ved Jan Jørg Tomstad.	Flekkefjord museum
12. mars	Årsmøte i Lista museums venner.	Nordberg fort
12. mars	«Livet bak lappede seil», foredrag ved May-Lill Ljosdal.	Sjølingstad Uldvarefabrik
13. mars	«Stig Bagge – Mannen som ville drukne Amsterdam», foredrag v/Jeff Olson på historielagets årsmøte.	Flekkefjord museum
16. mars	Utstillingsåpning: Randi Bjerkås Lyngra, «Symfoni i ull og silke», samarbeid med Farsund kunstforening.	Nordberg fort
19. mars	Bokbad på Buen bibliotek med Mandal museum som medarr. og «bokbader»: Bøker om krigen.	Buen kulturhus, Mandal
24. mars	Fagdug – Lister som folkevandringstidsregionen.	Tingvatn fornminnepark
1. april	Forglemmegei – Guri Øvstefjellså – Flekkefjords siste henrettelse, foredrag ved Jeff Olson.	Flekkefjord museum
26. mars	«Bestefars bunker – hvorfor krigen ikke slipper taket», foredrag ved Kathrin Pabst.	Sjølingstad Uldvarefabrik
27. mars	Torsdagskveld på fortet: Krigshistorisk foredrag ved Magne Haugland.	Nordberg fort
27. mars	Historier i et museum: «Om setesdølar på bytur», foredrag ved Leonhard Jansen.	Odderøya museumshavn
29. mars	Filmpremiere: Dokumentarfilmen «Snartemosverdet».	Tingvatn fornminnepark
31. mars	Historiekveld på Ballastbrygga: Foredrag Mandals Motorfabrikk ved Peter Klemsdal. Åpne utstillinger.	Ballastbrygga, Mandal

Påskeaktiviteter på Nordberg fort, Lista museum.

Tuppen og Lillemor - leker og ler på Gimle Gård i høstferien.

APRIL

Dato	Arrangement	Sted
5.-26. april	Håndverksted for barn og voksne hver lørdag (4).	Flekkefjord museum
8. april	Forglemmegei – Ingeborg "Los" Osmundsdatter, foredrag ved Henriette Skjæveland, Norsk fyrforening.	Flekkefjord museum
10. april	Påsketradisjoner: Foredrag ved Birgitte Sørensen.	Vigeland hus
10. april	Arkeologikafé: «Snartemogravene», foredrag ved Samuel Høiland. Tingvatn fornminnepark i samarbeid med Kulturarv i Agder.	Teateret, Kristiansand
12.-13. april	Påskeaktiviteter på Vigeland hus med grafikkverksted, skattejakt og omvisninger.	Mandal museum
12.-15. april	Påskeferie med rebus, omvisninger og åpen kafé.	Kristiansand museum
13. april	Påskemarked med påskeverksted for barn.	Nordberg fort
13. april	Åpning av kunstinstallasjonen, «En million klinkekuler», et kunstprosjekt for fred.	Nordberg fort
13.-15. april	Påskeaktiviteter for hele familien	Sjølingstad Uldvarefabrik
13.-15. april	Barneaktiviteter og påskekafé.	Odderøya museumshavn
13.-21. april	Påskeåpent på Kanonmuseet.	Kristiansand kanonmuseum
14.-15. april	Påskeferie: Barneomvisninger på Gimle.	Gimle Gård
24. april	Foredrag i regi av Agder vitenskapsakademi: «Musikkvitenskap i endring».	Gimle Gård
24. april	Historier i et museum: «Osalias kokebok», foredrag ved M. Håland og A. Pettersen, KUBEN.	Odderøya museumshavn
28. april	Historiekveld på Ballastbrygga: Foredrag lokal hermetikkindustri ved Nils Trygve Valand.	Ballastbrygga, Mandal
29. april	Forglemmegei – Magdalene Buchholm, foredrag ved Annja Smaaskjær.	Flekkefjord museum
30. april	Historiekveld på Ballastbrygga: Foredrag streiken på Mandals Reberbane i 1932 ved Lisbeth R. Hansen.	Ballastbrygga, Mandal

Frigjøringskonvoien på vei mellom Bergen og Marsteinen, Sotra i bakgrunnen.

Levende museum 2025 på Kristiansand museum

MAI

Dato	Arrangement	Sted
1. – 3. mai	Frigjøringskonvoien og D/S Hestmanden samles før seilas. Åpent skip.	D/S Hestmanden, Bergen
2. mai	Åpningsarrangement for Frigjøringsseilasen med kransenedleggelse, mottakelse og middag.	D/S Hestmanden, Bergen
3. mai	Mahler og Brahms – Klaverkvartetter for fiolin, bratsj, cello og piano, samarbeid m/KSO og Musikkens Venner.	Gimle Gård
3. mai	Forglemmegei – Elisabeth «Madam» Hall, foredrag ved Jeff Olson.	Flekkefjord museum
4. mai	«Alkohol – Flekkefjords drikkekultur gjennom tidene», foredrag ved Jeff Olson.	Flekkefjord museum
4. mai	Åpen fabrikk.	Sjølingstad Uldvarefabrik
6. mai	Minneseremoni til sjøs.	D/S Hestmanden på vei til Shetland
6. mai	Demokratiuka «Museum, arkiv og demokratiet – seks innlegg på seksti minutter».	Odderøya museumshavn
7.– 10. mai	Frigjøringskonvoien i Lerwick, Shetland. Åpent skip.	D/S Hestmanden, Lerwick
7. mai	Minneseremoni ved norske krigsgraver, opptog fra havna til Rådhuset, mottakelse.	D/S Hestmanden, Lerwick
8. mai	Markering av frigjøringsdagen i Lerwick.	D/S Hestmanden, Lerwick
8. mai	Boklansering: «Historiske forsvarsverk - Batterier og bunkere på Odderøya og i Kristiansands nærhet» av Endre Wrånes.	Odderøya museumshavn
8.–9. mai	«Levende museum» med teaterstudenter v/UiA, gruppevisninger.	Kristiansand museum
9. mai	Foredrag om bord: «Before the Shetland Bus» v/Dr. Andrew Orr og «Fast boats, brave men» v/Jan Tore Nilsen.	D/S Hestmanden, Lerwick
11. mai	«Levende museum» med teaterstudenter v/UiA – åpen dag.	Kristiansand museum

Minneseremoni og kransenedleggelse på norske krigssgraver i Edinburgh

"Den store kanondagen 2025" på Kristiansand kanonmuseum.

MAI

Dato	Arrangement	Sted
14.–21. mai	Møt den digitale Wergeland på Gimle. Opplegg med flere aktører for vgs.	Gimle Gård
10. mai	Krigsseilernes dag. Arr. med D/S Hestmanden, ARKIVET og Agder Krigsseileres Minneforening.	ARKIVET freds- og menneskerettighetscenter
13.–14. mai	Frigjøringskonvoien i Stromness, Orknøyene. Åpent skip.	D/S Hestmanden, Stromness
17. mai	17. mai på museet, åpne utstillinger og historiske leker i Andorsengårdens hovedhus og i portrommet.	Mandal museum
17. mai	Minneseremoni med kransenedleggelse, gudstjeneste og 17. mai-tog gjennom Kirkwall, Orknøyene. Feiring om bord med leker, gratis pølser og is.	D/S Hestmanden, Kirkwall
18. mai	«Endelig museumssøndag»: Vi leker gammeldagse leker i Bygada.	Kristiansand museum
20. mai	Forglemmegei – Anna Wahl, Flekkefjord museums grunnlegger, foredrag ved Jeff Olson.	Flekkefjord museum
20. mai	«Støtter og statuer»: Foredrag v/B. Sørensen, Mandal historielag i samarbeid m/Mandal museum.	Mandal
20.–23. mai	Frigjøringskonvoien i Aberdeen, Skottland. Åpent skip.	D/S Hestmanden, Aberdeen
23.–25. mai	«Bjørnevåk» – Jernalderting.	Tingvatn fornminnepark
23. mai	Museumsaftnen med boklansering: "SnartemoDugnaðr: Crafting Power – The Snartemo Finds in Theory and Practice".	Tingvatn fornminnepark
24. mai	Utstillingsåpning: «De udødelige», basisutstilling om folkevandringstiden.	Tingvatn fornminnepark
25. mai	Boklansering: «Snartemo V – brikkevevet arv fra folkevandringstiden».	Tingvatn fornminnepark
25. mai	«Sild og jårple».	Listeskøyta kystkultursenter
25. mai	Konsert med Kristiansand klarinettkor.	Gimle Gård
25. mai	«Endelig museumssøndag»: Vi leker gjemsel på museet.	Kristiansand museum
26.–29. mai	Frigjøringskonvoien i Edinburgh, Skottland. Åpent skip.	D/S Hestmanden, Edinburgh
26. mai	Offisiell mottagelse om bord i Leith, Edinburgh.	D/S Hestmanden, Edinburgh
27. mai	Mottakelse om bord med The Leith High Constables.	D/S Hestmanden, Edinburgh
27. mai	Forglemmegei – ganejentene i Flekkefjords sildetid, foredrag ved Jeff Olson.	Flekkefjord museum
28. mai	Minneseremoni og kransenedleggelse på norske krigssgraver i Edinburgh og mottakelse i det skotske parlamentet.	D/S Hestmanden, Edinburgh

JUNI

Dato	Arrangement	Sted
1. juni	«Endelig museumssøndag»: Vi lager pinnedukker.	Kristiansand museum
1. juni	Den store kanondagen 2025.	Kristiansand kanonmuseum
1.–4. juni	Frigjøringskonvoien i Newcastle, England. Åpent skip. Mottakelse og gudstjeneste ved Trinity House Newcastle og mottakelse om bord.	D/S Hestmanden, Newcastle
3. juni	Minneseremoni og kransenedleggelse ved norske krigsgraver i Newcastle.	D/S Hestmanden, Newcastle
5. juni	«Flekkefjord sjukehus i 249 år», foredrag ved Knut Sand Bakken.	Flekkefjord museum
7. juni	Hestmanden tilbake i Kristiansand etter Frigjøringskonvoien 2025.	D/S Hestmanden, Bredalsholmen
7. juni	Vårslipp på Ballastbrygga: Samarbeidsarrangement med Mandals Trebåt og Motorforening. Besøk av veteran klubber, aktiviteter, grilling og åpne utstillinger.	Ballastbrygga, Mandal
8. juni	«Endelig museumssøndag»: Vi leker gjemsel på hele museumsområdet.	Kristiansand museum
11.–13. juni	Skole- og barnehagekjøring til Paulen gård.	Setesdalsbanen
14.–15. juni	Den store museumshelga i Vennesla med arrangement på Setesdalsbanen 15. juni.	Setesdalsbanen
14. juni	Åpningsfest for sommerutstillingen «Fortellinger fra den forbudte hagen»	Sjølingstad Uldvarefabrik
15. juni	Minibyggenes dag – minibyggerne formidler i Minibyen.	Kristiansand museum
15. juni–7. sept.	Sesongkjøring på Setesdalsbanen.	Setesdalsbanen
16. juni–17. aug.	Sommersesong med åpent hver dag på Nordberg fort med omvisninger og aktiviteter. Listeskøyta kystkultursenter åpent i skoleferien.	Lista museum
18. juni–18. aug.	Sommersesong med håndverksaktiviteter for barn, omvisning i utstillingen og på fornminnefeltet, åpen kafé og butikk, onsdag–søndag.	Tingvatn fornminnepark
20. juni	Lammeslipp på Sjølingstad.	Sjølingstad Uldvarefabrik
20. juni–15. aug.	Sommeråpent i Andorsengården, Vigeland hus og på Ballastbrygga med utstillinger, omvisninger og verkstedsaktiviteter.	Mandal museum
20. juni–20. aug.	Sommeråpen museumsfabrikk med sommerutstilling, omvisninger og aktiviteter. Veteranbusser fra Ballastbrygga hver helg.	Sjølingstad Uldvarefabrik
21. juni	Den store åpningsdagen – historiske brannbiler i lokstallen.	Flekkefjord museum
21. juni–17. aug.	Sommeråpent i museet og Krambua med utstillinger, omvisninger, åpen lokstall, byvandring og aktiviteter	Flekkefjord museum
23. juni–10. aug.	Sommersesong på Kanonmuseet med ammunisjonsjernbanen i drift fra 1. juli.	Kristiansand kanonmuseum
21. juni–10. aug.	Sommeråpent i museumshavna med maritime aktiviteter og kafé; utstilling med film i container.	Odderøya museumshavn
24. juni	Emanuel Vigeland 150 år. Historisk vandring fra Andorsengården til Vigeland hus, utstillingsåpning.	Mandal museum
26. juni–9. aug.	Sommeråpent med omvisninger.	Gimle Gård
26. juni–10. aug.	Sommersesong med omvisninger, dyremating og barneaktiviteter hver dag.	Kristiansand museum
28. juni–29. juli	Sommeråpent skip på Bredalsholmen, Kristiansand.	D/S Hestmanden, Bredalsholmen

Åpning av utstilling i Andorsengården i Mandal.

God dugnadsinnsats fra Kanonmuseets venner, luftvernkanonen kommer på plass i servicebygget.

JULI

Dato	Arrangement	Sted
1. juli	Blikk for bilder. Utstillingsåpning med taler og besøk i utstillingen i Andorsengårdens økonomibygget.	Mandal museum
3.-7. juli	Emanuel Vigeland-verksted. Glassmaling for barn og voksne.	Vigeland hus, Mandal
5. juli	Slåttedag.	Kristiansand museum
6. juli	Utstillingsåpning sommerutstilling: «Kunstnere i Lister» i samarbeid med Farsund kunstforening.	Nordberg fort
8.-25. juli	«Tussa på tunet og den rampete geita» - vandreteater, 18 forestillinger .	Kristiansand museum
10.- 26. juli	Elegansens kunst», interaksjonsteater med handling fra Kristiansand i 1850-årene, 12 forestillinger.	Gimle Gård
16. juli	Ressursvett - mat og håndverk. Gratis aktiviteter for barn i samarbeid med BUA Hægebostad.	Tingvatn fornminnepark
26. juli	Forglemmegei - ganejentene i Flekkefjords sildetid, foredrag ved Jeff Olson.	Flekkefjord museum
30. juli-1. aug.	Tall Ships' Races. Gratis aktiviteter for alle.	Odderøya museumshavn
30. juli-1. aug	«Sverre og sjømonstrene» - vandreforestilling og aktivitet for de minste; ni forestillinger.	Odderøya museumshavn
30. juli-1. aug	Tall Ships' Races i Kristiansand. Åpent skip med Agder Krigsseileres Minneforening som guider om bord.	D/S Hestmanden, Silokaia v/Kunstsilo

AUGUST

Dato	Arrangement	Sted
2. aug	Avslutning av Tall Ships' Races: D/S Hestmanden ledet konvoien av seilskuter ut fra Kristiansand.	D/S Hestmanden
2. aug.	Avslutning av Tall Ships' Races i Kristiansand: Kanonmuseet samlingspunkt for å se utseilingen.	Kristiansand kanonmuseum
5. aug.	Forglemmegei - Tyskerjentene, foredrag ved Jeff Olson.	Flekkefjord museum
10. aug.	Sesongavslutning med Den store familiedagen: dokketeater, spikkeverksted, ponniridning m.m.	Kristiansand museum
12. aug.	Emanuel Vigelands dag: Kunstvandring, glassmaleverksted og jubileumsomvisning.	Vigeland hus, Mandal

Plastikk 2025 – regatta for klassiske plastbåter i Odderøya museumshavn.

Kranselag for restaureringsprosjektet årestua på Kristiansand museum.

AUGUST

Dato	Arrangement	Sted
18. aug.	Museets dag.	Østhassel redningsstasjon, Lista
24. aug.	Feiring av Friluftslivets år på Kringsjø kraftstasjon med taler, show og konsert. Mange samarbeidspartnere.	Setesdalsbanen
31. aug.	Offisiell åpning av det nye bryggeanlegget i Nodeviga.	Odderøya museumshavn
31. aug.	PLASTIKK 2025 – regatta for klassiske plastbåter.	Odderøya museumshavn
31. aug.	Sommerkonsert m/Solveig Bellmann Mathisen, sopran, Terje Mathisen, klaver og Adam Grüchot, fiolin.	Gimle Gård
31. aug.	Farsund Folk Festival, konserter.	Nordberg fort
31. aug.	Utstillingsåpning i samarb. m/Farsund kunstforening: «System og Overflate», Marius Martinussen.	Nordberg fort

SEPTEMBER

Dato	Arrangement	Sted
2. sept.	Forglemmegei – Serene Rusdal, hotellbestyreren «Moys Enke», foredrag ved Jeff Olson.	Flekkefjord museum
4. sept.	Arkeologisk aften: uformell foredragskveld med arkeologer fra Agder fylkeskommune.	Nordberg fort
4. sept.	Foredrag i regi av Agder vitenskapsakademi: «Legevitenskap i endring».	Gimle Gård
7. sept.	Den store museumsdagen: Vest-Agder-museets store fellesarrangement med aktiviteter, utstillinger, musikk og foredrag.	Nordberg fort
9.–25. sept.	Etter-skole-aktiviteter hver tirsdag-torsdag kl. 14-17, tekstil-, kunst- og treverksted (9).	Flekkefjord museum
13. sept.	Avslutning av sommerutstilling og kurs i papirlaging med designer Siren Elise Wilhelmsen.	Sjølingstad Uldvarefabrik
13.–27. sept.	Håndverksted for barn og voksne hver lørdag (3).	Flekkefjord museum
13.–28. sept.	Helgeåpen høstkafé.	Odderøya museumshavn
14. sept.	Kranselag. Vi markerer at årestua på Setesdalstunet er tilbakeført med kaffe og kake.	Kristiansand museum
17.–19. sept.	Agilitykurs for hunder på museumsområdet.	Kristiansand museum
20. sept.	Vielse på Gimle. Pilotprosjekt.	Gimle Gård

Høstferie i Odderøya museumshavn.

Høstferieaktiviteter på Sjølingstad Uldvarefabrik.

SEPTEMBER

Dato	Arrangement	Sted
20. sept.	«Åpen brannstasjon» i samarbeid med Flekkefjord brann og redning og Brannbilkklubben. Utstilling av historiske brannbiler og aktiviteter.	Lokstallen, Flekkefjord
22. sept.	Historiekveld på Ballastbrygga: Foredrag og boklansering, Slippen, ved Ulf Aanonsen.	Ballastbrygga, Mandal
23. sept.	«Mandals industrihistorie på 7 minutter»: Foredrag ved Birgitte Sørensen under lansering av bedriftshistorien til kjettingfabrikken Nøsted &.	Buen kulturhus
23. sept.	«Villedet – 1942 – Telavåg og motstandsbevegelsen», foredrag ved Hanne Sofie Greve.	Flekkefjord museum
25. sept.	Historier i et museum: «Sigrun Skar: nasjonsbygger, identitetsbygger og bunadsbygger» v/Silje E. Johannessen.	Odderøya museumshavn
25. sept.	Terrengkarusellen: «Kanonmuseumsløpet».	Kristiansand kanonmuseum
25. sept.	Torsdagskveld på fortet: Foredrag og boklansering om varder i Lister og omland ved Øyvind Hiorth Lid.	Nordberg fort
27. sept.–5. okt.	Høstferieaktiviteter i museumshavna.	Odderøya museumshavn
28. og 30. okt.	«Hva samler vi på?» Tingenes fortellinger ved Judith S. Nilsen for Den kulturelle spaserstokken i Lindesnes.	DKSS, Mandal
28. sept.–2. okt.	Høstferieaktiviteter: Bli med Tuppen og Lillemor på potetferie på landet.	Kristiansand museum
29. sept.–4. okt.	Høstferie: Aktiviteter og eplesafting i museumshagen	Flekkefjord museum
30. sept.– 1. okt.	Høstferie: Tuppen og Lillemor inviterer til barnevennlig omvisning med lek og sang.	Gimle Gård
30. sept.	Høstferieverksted for barn.	Nordberg fort
30. sept.	Forglemmegei – motstandskvinnen Sofie (Fia) Rørvik (g. Tomstad), foredrag ved Jan Jørg Tomstad.	Flekkefjord museum
30. sept.,1. – 2. okt.	Høstferieaktiviteter i Andorsengården med leker, spill og rebus for barn og familier.	Mandal museum
30. sept. – 3. okt.	Høstferieaktiviteter for hele familien (Agder).	Sjølingstad Uldvarefabrik

Setesdalsbanen har tre avganger under Vennesla kulturuke.

Strikkefé på Sjølingstad Uldvarefabrik.

OKTOBER

Dato	Arrangement	Sted
4. –25. okt.	Håndverksted for barn og voksne hver lørdag (4).	Flekkefjord museum
5. okt.	«Strikkanon-dagen»: Barnas dag i høstferien. Åpent hele høstferieuka	Kristiansand kanonmuseum
7.–10. okt.	Høstferieaktiviteter for hele familien (Rogaland)	Sjølingstad Uldvarefabrik
7.–30. okt.	Etter-skole-aktiviteter hver tirsdag-torsdag kl. 14-17, tekstil-, kunst- og treverksted (12).	Flekkefjord museum
9. okt.	Foredrags- og poesikveld med Liv og Øystein Paulsen: Styvingstrær.	Nordberg fort
11. okt.	«Sild og jårple».	Listeskøyta Kystkultursenter
12. okt.	Vennesla kulturuke, tre avganger fra Grovane stasjon	Setesdalsbanen
21. okt.	«Stig Bagge – Mannen som ville drukne Amsterdam», foredrag v/Jeff Olson.	Flekkefjord museum
28. okt.	«Remembering Witches: Hekseprosesser og minnekultur», foredrag, musikk og dans.	Sjølingstad Uldvarefabrik
28. okt.	«Flekkefjords siste henrettelse: Guri Øvstefjellså, 1754», foredrag ved Jeff Olson.	Flekkefjord museum
28. okt.	Historiekveld på Ballastbrygga: Foredrag om lokale stedsnavn fra skolebarninnsamlinga i 1930-åra v/ Tom Flaten (UiA).	Ballastbrygga, Mandal
30.–31. okt.	Spøkelsessjøbu og Mørkets museum – aktiviteter og utstilling for barn.	Flekkefjord museum
30. okt.	Historier i et museum: «Forretningskvinnene i Kristiansand på 1800-tallet», foredrag v/Line F. Hansen.	Odderøya museumhavn
30. okt.	Premiere: Dokumentarfilmen «Det nye landet». Samarbeid m/Storymakers Landmark/Tellefsen – VAM.	Aladdin Scene, Kristiansand
31. okt.	Strikkefé.	Sjølingstad Uldvarefabrik
31. okt.	Torsdagskveld på fortet, foredragskveld.	Nordberg fort

Pepperkakebaking på Tingvatn fornminnepark.

Julevandring på Gimle gård.

NOVEMBER

Dato	Arrangement	Sted
1.-2. nov.	Odderøya Open – åpent med kafé i museumshavna.	Odderøya museumshavn
1. nov.	Strikkelørdag med foredrag til inspirasjon.	Sjølingstad Uldvarefabrik
1.-29. nov.	Juleverksted - håndverksted for barn og voksne hver lørdag (3).	Flekkefjord museum
1.-29. nov.	Utstilling av historiske brannbiler. Samarbeid med Flekkefjord Brannbilklubb og Flekkefjord kommune.	Lokstallen, Flekkefjord
3. nov.	Museumsaftnen: «Arkeologi og varder – kulturminner i nærområdet», foredrag ved Øyvind Hiorth Lid.	Tingvatn fornminnepark
4.-27. nov.	Etter-skole-aktiviteter hver tirsdag-torsdag kl. 14-17, Juleverksted med tekstil-, kunst- og trematerialer (12).	Flekkefjord museum
6. nov.	Folkeakademiet: Foredrag ved Morten Jentoft: «Finland – vår utsatte nabo».	Nordberg fort
9. nov.	Utstillingsåpning i samarbeid med Farsund kunstforening: «Bakspeil», Erlend Evensen.	Nordberg fort
13. nov.	Arkeologikafé: «Fødsel i dølgsmål og spedbarnsdrapsaker i Agder på 1600- og 1700-tallet», foredrag ved Susanna L. Årby, Kristiansand museum.	Teateret, Kristiansand
13. nov.	Torsdagskveld på fortet: «Historien om Ingeborg Los», foredrag ved Arne M. Larsen og Henriette Skjæveland.	Nordberg fort
13. nov.	Fagdag: Hvordan bruke folkevandringstiden innen reiseliv og næringsutvikling?	Tingvatn fornminnepark
13.-14. nov.	Agderseminaret, Mandal museum del av vertskapet.	«Den gamle kinoen», Mandal
19. nov.	Informasjonsmøte om nytt museum i Nodeviga.	Odderøya museumshavn
20. nov.	Julevandring på Gimle Gård.	Gimle Gård
24. nov.	Historiekveld på Ballastbrygga: Foredrag om krigsseilere fra Mandal ved Ragnhild Bie (VAM).	Ballastbrygga, Mandal
22. nov.	Gimle Gård – 40 år som museum. Foredrag ved Tonje Tjøtta. Musikk, servering av Gimles rabarbrasaft.	Gimle Gård
23. nov.	Pepperkakebaking.	Tingvatn fornminnepark

Historisk juletreutstilling i Rådhuskvartalet.

Emanuel Vigeland 150 år.

NOVEMBER

Dato	Arrangement	Sted
23. nov.	«Jul på Gimle» – åpent førjulsarrangement.	Gimle Gård
27. nov.	Historier i et museum: «Fra Silokaia til Lapskaus Boulevard», foredrag v/ Siv Ringdal, Norsk Folkemuseum.	Odderøya museumshavn
29. nov.	Julemarked.	Sjølingstad Uldvarefabrik
30. nov.	Julestemning på fortet: Julemarked og juleverksted.	Nordberg fort
30. nov.	Julemarked.	Kristiansand museum

DESEMBER

Dato	Arrangement	Sted
29. nov.–21. des.	«Historisk juletreutstilling», åpningsarrangement 29.11 med taler og sang. Samarbeid m/Krs. kommune.	Rådhuskvartalet, Kristiansand
29. nov.–20. des	«Julefabrikken», barnas juleutstilling. Åpning: 29.11.	Flekkefjord museum
2. des.	Emanuel Vigelands bursdag. Barnebursdag med omvisning, kake og aktiviteter for barnehagebarn.	Vigeland hus, Mandal
2. des.	Emanuel Vigeland 150 år. Arrangement med foredrag og marsipankake for voksent publikum.	Vigeland hus, Mandal
6. des.	Førjulsåpent med utstilling og juleverksted. Blikk på bilder! Tegninger av elever i 1.–4. trinn.	Mandal museum
11. des.	Flekkefjord historielag førjulsmøte: «De første – utvandringen til USA i 1825», foredrag ved Arne Lervik.	Flekkefjord museum
13. des.	Juleverksted for voksne.	Sjølingstad Uldvarefabrik
14. des.	«Det lukter jul i Mandal – om kaker og krydder i tidligere tider», foredrag v/B. Sørensen. Kultursøndag i samarbeid med museet.	Risøbank, Mandal
17.–18. des.	«Julegeita», en annerledes byvandring med Hollenderbyens Dannede Duer og Sangforeningen. Utdeling av smågodt og pepperkaker.	Flekkefjord museum

Markedsarbeid

Besøk på nettsider og sosiale medier

Museet benytter nettsider og sosiale medier aktivt i

profilering av aktiviteter og arrangementer. Vest-Agder-museet som helhet og hver avdeling har egne sider på Facebook og Instagram, i tillegg til egne museumssider på www.vestagdermuseum.no.

Besøk på nettsiden www.vestagdermuseum.no:

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Brukere (tidligere økter)	114 687	153 524	205 364	182 597*	166 143	166 201
(Side)visninger	275 793	330 455	400 490	579 138*	435 565	456 164

*Nedgangen i besøk skyldes konvertering til Google Analytics 4 (GA4) analyseverktøy og nye måleverdier.

Sosiale medier pr. 1. januar 2026, totalt alle museene:

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Følgere Facebook	29 414	32 476	39 431	46 019	66 494	100 745
Følgere Instagram	10 882	13 003	14 976	16 174	17 268	21 809

Antall følgere på Facebook har økt med 51,5 prosent og Instagram har økt med 26 prosent. Grunnen til økningen er at flere avdelinger har hatt Reels-videoer som har gått viralt internasjonalt. D/S Hestmandens video av hovedmaskinen har 3,4 millioner visninger, og 35.000 interaksjoner (likerklikk, delinger og kommentarer). Kanonmuseet, Setesdalsbanen og Lista museum har også hatt videoer som har nådd langt ut.

Nyhetsbrev 2025:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nyhetsbrev sendt ut	21	22	17	7	18	33	29
Abonnenter nyhetsbrev	333	467	806	1534	2220	2968	3495

Vest-Agder-museets museumsklubb

I november 2023 lanserte vi «Museumsklubben». Dette er et fordelsprogram der gjester kan registrere seg og få fordeler, rabatter og informasjon om arrangementer via SMS og e-post. Museumsklubben er integrert i PCKasse, og fordelene er at vi får direkte kontakt med og eier informasjonen om gjestene våre. Per 1. januar 2026 har Museumsklubben 749 medlemmer.

Den digitale gjesten

På vestagdermuseum.no bruker vi måleverktøyet Google Analytics. Hver bruker hadde i snitt 2,7 sidevisninger og brukte 1 minutt og 5 sekunder inne på siden. 74 % av besøkene var fra norske IP-adresser. De museene som fikk mest besøk på nettsiden var 1) Kristiansand kanonmuseum 2) Kristiansand museum og 3) Setesdalsbanen. I sosiale medier har de fleste avdelingene mest lokale følgere. Antall følgere per avdeling er fra ca. 2000 til 23 000 på Facebook, og fra 600 til 4000 på Instagram.

Markedsføring i andre kanaler

Vest-Agder-museet har annonsert, hovedsakelig i sommersesongen, gjennom Polaris (Fædrelandsvennen og sørlandsavisene) og Schibsted (VG, Aftenposten,

E24 mfl.), og i magasiner som Listerliv, Magasinet Sørlandssommer og Unikum studentavis. Annonsebudsjettet er fordelt mellom redaksjonelle medier, META (Facebook/Instagram), Google og Visit Sørlandet sine markeds pakker. Museet markedsfører seg også gjennom vårt medlemskap i Foreningen Cruise Sørlandet der vi også er representert i styret.

Samarbeid med destinasjonsselskapet Visit Sørlandet
Vest-Agder-museet er hovedmarkedspartner og medlem i reiselivsnettverket til Visit Sørlandet. I tillegg til at museet deltar i reiselivsklyngen gjennom kurs og samlinger, blir Vest-Agder-museets museer markedsført i Visit Sørlandets kanaler som nettsider, sosiale medier, nyhetsbrev, turistkart, Dyreparkavisen m.m. Museene arbeider også tett med lokale Visit/reisemålselskap og handelsforeninger og blir presentert i deres brosjyrer og digitale kanaler.

Presse

Vi sender jevnlig ut pressemeldinger og har fått omtale i TV, radio og aviser, blant annet om publikumsrekord ved Vest-Agder-museet, julemarkeder og det nye museet på Odderøya. Synligheten i media varierer mellom fem–seks saker i året for enkelte museumsavdelinger,

til nærmere 30 for andre. D/S Hestmanden – Norsk krigsseilmuseum fikk omfattende nasjonal og internasjonal medieoppmerksomhet under Frigjøringskonvoien mai–juni 2025, med over 60 presseoppslag.

Nettbutikk

Nettbutikken (Shopify) til Vest-Agder-museet hadde i 2025 totalt 376 bestillinger og 236 310 kroner i totalomsetning, en økning på 13 % fra 2024. Produktene

i nettbutikken er også tilgjengelige på Google Shopping, Facebook og Instagram. De mest populære produktene i 2025 var familieårskort, Sjølingstadgarn, boken «Historiske forsvarsverk» og heftet «Et brikkevevd folkevandringsdyr fra Snartemo» i norsk og engelsk versjon.

Felles årskort for øst og vest

I november 2025 lanserte Vest-Agder-museet og Aust-Agder museum og arkiv felles årskort. Med kortet kan man oppleve hele 40 museer og besøkssteder i Agder.

Shopify nettbutikk	2021	2022	2023	2024	2025
Antall salg	234	266	358	339	376
Totalt antall salg (totalomsetning)	129 435	159 703	215 183	208 064	236 310

Årskort fellesbillett

Årskort fellesbillett	2021	2022	2023	2024	2025
Salg i nettbutikk:					
Familie	28	77	115	99	75
Voksen		16	15	25	37
Barn		0	2	0	0
Salg i museene:					
Familie	23	29	56	79	81
Voksen		12	16	19	42
Barn		1	1	0	1
Sum:	51	135	205	222	236

Helhetlig samlingsforvaltning

Samlingsforvaltning i Vest-Agder-museet

Vest-Agder-museets arbeid med samlingene er organisert gjennom en samlingsforvaltningsgruppe. Den består av ansatte som til enhver tid arbeider med samlingene i museet, herunder arkiv og fotoarkiv. Gruppen omfatter teknisk konservator, registratorer, arkivar, fotoarkivar, samlingsforvalter samt ansatte ved avdelingene med ansvar for registrering ved sin avdeling. I 2025 har 16 ansatte hatt tilgang til Primus for registrering. Samlingsforvaltningen i Vest-Agder-museet har i 2025 vært styrket med fire prosjektstillinger på seks måneder: tre registratorer og én arkivar.

For ansatte som jobber med gjenstander, har hovedfokuset i 2025 vært videreføring av arbeidet på magasinet i Kristiansand samt registrering av tidligere inntak som ikke er registrert i

samlingsforvaltningssystemet Primus. Dette arbeidet danner grunnlaget for forsvarlig samlingsforvaltning gjennom et velorganisert magasin med gode bevaringsforhold. Samlingsforvalter og registrator har også bidratt med enkel bistand ut til avdelingene, ikke minst når det gjelder arbeidet med Primus. Restansen på registreringer er fortsatt stor og vil prege arbeidet videre samt et økt fokus på gjenstander til det nye museet som skal stå klart i 2028.

Arkivar, som begynte høsten 2025, har arbeidet med å få oversikt over museets arkivmateriale samt å komme i gang med arkivsystemet Asta og søketjenesten Arkivportalen.

Samlingsforvaltningen er nært knyttet til museets andre kjerneoppgaver, som forskning og formidling, og samlingsforvaltningsgruppen bidrar med kunnskap og kompetanse innad i museet og eksternt. Ansatte har i 2025 deltatt på relevante kurs, fagdager, seminarer og brukermøter hos KulturIT.

Gjenstandssamlingen

Vest-Agder-museet anslår at samlingene omfatter rundt 60 000 gjenstander. Museets gjenstander registreres i Primus, museenes digitale samlingsdatabase levert av KulturIT. Første kvartal 2025 oppgraderte museet databasen til Primus10. Systemet er omprogrammert og bygd opp med nye og endrete funksjoner.

Overgangen har medført at mye kapasitet har gått med til klargjøring av tidligere database og opplæring av ansatte i den nye versjonen. Primus10 har gitt et langt enklere brukergrensesnitt og en betydelig forbedret søkefunksjon. En ulempe med den nye versjonen er at tidligere registreringer følger andre standarder, noe som gjør uoverensstemmelsene tydelige og kan påvirke brukeropplevelsen.

Som tidligere år vil det totale antallet nye registreringer heller ikke i 2025 gjenspeile alt arbeidet som er utført i Primus. Det er ryddet i aksjoner, dobbeltregistrerte gjenstander er slettet, og flere komplekse objekter som tidligere har vært registret som enkeltgjenstand, er delt opp slik at registreringene i Primus blir korrekte. I tillegg er det lagt ned stor innsats i å rydde databasen for å gjøre den mer oversiktlig og enklere å bruke for ansatte som ikke jobber med Primus daglig.

Primusregistreringer i 2025

I 2025 har arbeidet med registrering av gjenstander fortsatt på ulike nivåer – minimum, enkel og fullverdig registrering, men metoden er justert slik at all tilgjengelig informasjon nå registreres i Primus der den finnes. Nye inntak registreres fullverdig ved mottak for å unngå utfordringer som tidligere har ført til at informasjon går tapt eller blir feiltolket når registreringen skjer flere år senere.

Registrering fra kort og protokoll ved enkelte avdelinger har også fortsatt, noe som gjør gjenstander søkbare i Primus og forenkler videre arbeid når de dukker opp på magasin.

Ved utgangen av 2025 har Vest-Agder-museet 25 747 gjenstander og 1 606 fotografier registrert i Primus med bilde, en økning på nær 5 000 bilder sammenlignet med året før. Ved årsslutt hadde museet 41 115* registreringer i Primus, hvorav 4 115 var nye registreringer i løpet av året. Måltallet for 2025 (4 000) ble nådd blant annet som følge av prosjektstillingene, som sto for 2 448 registreringer, tilsvarende 60 prosent av nyregistreringene.

Inntak av nye gjenstander 2025

Vest-Agder-museet praktiserer en restriktiv inntakspolitikk, og alle tilbud om gaver vurderes av

Registrering i Primus 2025

Avdeling	Antall nye registreringer (2025)	Antall nye foto (2025)	Totalt
Mandal museum	136	76	3 009
Flekkefjord museum	0	0	2 807
Gimle Gård	7	1	2 566
Sjølingstad Uldvarefabrik	220	219	835
Kristiansand kanonmuseum	25		168
Lista museum	33		4 962
Setesdalsbanen	51	3	2 135
Kristiansand museum	2980	1	20 125
Hestmanden	4		98
VAM felles	616	54	4356
Innlånte gjenstander	43		54
Totalt for Vest-Agder-museet	4 115	354	41 115

* Antall nye registreringer og totaltall inkluderer foto.

Antall nye registreringer pr. år i Vest-Agder-museet (siste seks år)

2020	801
2021	3140
2022	3303
2023	4000
2024	3154
2025	4115
Totalt (siste seks år)	18513

Liten lekehest som tilhører Kristiansand museums samling. Hesten er en av flere tusen gjenstander som ble registrert som en del av registreringsprosjektet 2025.

Fra Vest-Agder-museets gjenstandsmagasin.

inntakskomiteen. Samlingen har i 2025 økt med 100 gjenstander, 21 fotografier og 5 kunstverk. I tillegg er det gjort fire inntak av arkivmateriale. Inntakene er i tråd med museets plan for samlingsutvikling.

Vest-Agder-museet ønsker å være relevant og dokumentere viktige utviklingstrekk og hendelser i samtiden, og at denne ambisjonen skal reflekteres i samlingen. Flere inntak gjort i 2025 er i samsvar med denne målsettingen:

- Tine Meieriet Kristiansand la ned produksjonen i 2025. Som et ledd i Vest-Agder-museets arbeid med industrihistorisk dokumentasjon, gjennomførte museet arbeidslivsintervjuer og dokumenterte produksjonen gjennom film og bilder. Det ble også tatt inn gjenstander til samlingen fra meieriet.

- I forbindelse med at håndballklubben Vipere i Kristiansand gikk konkurs 2025, tok museet inn noen gjenstander fra klubben.
- To gjenstander fra Nye-Veier, som har vært brukt i utbyggingen av ny E39 gjennom Agder, har blitt en del av Vest-Agder-museets samling.

Museet tar også inn gjenstander som er viktige for den enkelte avdeling og stedets historie. Mandal museum tok blant annet inn et skap som har tilhørt tidligere husbestyrerinne i Andorsengården på slutten av 1800-tallet. Ved alle avdelinger fokuseres det på å registrere alt som kommer inn så fort som mulig for å unngå at restansen øker.

Det er ikke avhendet gjenstander i 2025.

Inntak 2025 fordelt på avdelingene

Avdeling	Gjenstander	Foto	Kunst
Mandal museum	12	17*	
Flekkefjord museum	0	0	
Gimle Gård	0	0	
Sjølingstad Uldvarefabrik	0	0	
Kristiansand kanonmuseum	0	0	
Lista museum	0	0	1
Setesdalsbanen	8	4	
Kristiansand museum	92	0	
Hestmanden	0	0	
VAM felles	10	0	
Totalt for Vest-Agder-museet	122	21	1

* Ett av inntakene består av en større samling fotografier og fotoalbum fra Båtservice/Hydrofoil. Eksakt omfang er foreløpig ikke fastsatt.

DigitaltMuseum

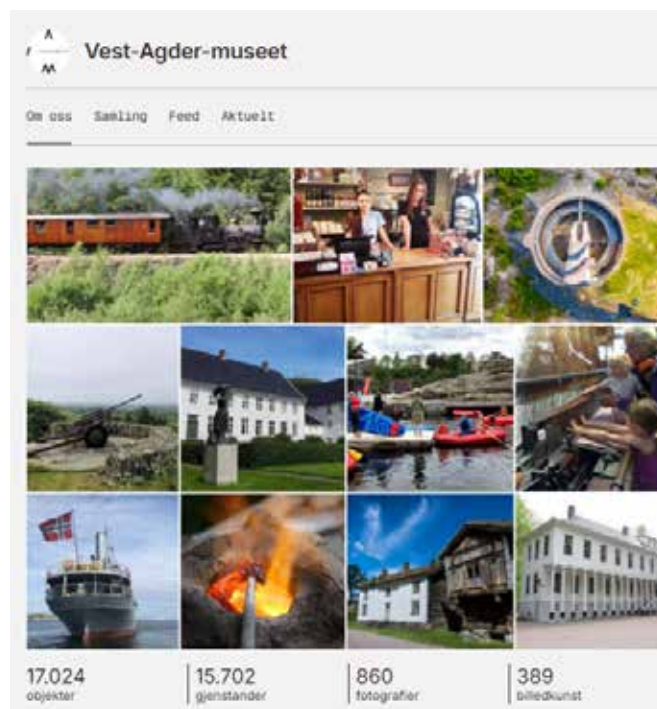
DigitaltMuseum (DM) er en felles nettbasert database over samlinger i norske og svenske kunst- og kulturhistoriske museer. Det publiseres jevnt på DM i forbindelse med registrering i Primus, og det tas kontinuerlig nye bilder av allerede registrerte gjenstander med tanke på publisering på DM. I 2025 har Vest-Agder-museet tilgjengeliggjort over 2900 objekter på DM. I tillegg ble det produsert seks artikler og fire digitale utstillinger på nettstedet.

Per 01.01.2026 hadde Vest-Agder-museet totalt 16 375 objekter tilgjengelig på DigitaltMuseum, en økning på 2 920 publiserte objekter. Det innebærer at nærmere 40 prosent av Vest-Agder-museets registrerte gjenstander er digitalt tilgjengelige på DM, en økning på rundt 5 prosent sammenlignet med 2024.

Besøk på DigitaltMuseum

I 2025 hadde Vest-Agder-museet 42 875 sidevisninger og 25 931 unike brukere på DigitaltMuseum. Dette tilsvarer en økning på nærmere 60 prosent i antall sidevisninger og en dobling av antall unike brukere sammenlignet med 2024.

Den mest viste gjenstanden var et hefte fra Asbjørnsens Tobakksfabrikk i Kristiansand museums samling,

med 155 unike visninger. Den mest leste artikkelen var «Hestmanden i Høvdings hender – Vrakhever Vegafjord» med 348 unike visninger, og den mest besøkte utstillingen var «Reklame fra Asbjørnsens Tobakksfabrikk» med 92 unike visninger.

Antall publiserte gjenstander pr. år på DigitaltMuseum i Vest-Agder-museet (siste seks år)

2020	618
2021	2364
2022	1409
2023	1158
2024	1346
2025	2920
Totalt (siste seks år)	9815

Antall publiserte gjenstander på DM i Vest-Agder-museet 2023-2025, fordelt på avdeling

Avdeling	Pr. 31.12.2023	Pr. 31.12.2024	Pr. 31.12.2025
Mandal museum	1 558	1 566	1869*
Flekkefjord museum	852	871	871
Gimle Gård	404	412	382
Sjølingstad Uldvarefabrik	584	584	585
Kristiansand kanonmuseum	24	24	24
Lista museum	1 132	1 160	1 160
Setesdalsbanen	1 455	1 521	1 557
Kristiansand museum	2 924	3 967	6966
Hestmanden	28	48	53
VAM felles	2 856	3 010	3136
Totalt i Vest-Agder-museet	11 817	13 455	16 375

* Summen inkluderer 228 objekter i Mandal kommunes kunstsamling.

Publikums bruk av Vest-Agder-museets tilbud på DM i 2024-2025

Objekt	Sidevisninger	Unike brukere	Sidevisninger	Unike brukere
	2024	2024	2025	2025
Gjenstand	19 286	9 245	33394	21462
Fotografi	3 904	808	4146	1034
Artikkel	1 215	965	1707	1251
Kunst	1 674	761	2352	1285
Utstilling	840	589	1169	812
Annet	38	32	107	87
Totalt:	26 957	12 400	42 875	25 931

Fotosamling og arkiv

Fotosamlingen og Agderbilder.no

Fotoarkivaren har i 2025 arbeidet med rutiner for registrering, lagring og oppbevaring av foto. Vest-Agder-museet har begynt å registrere sine egne fotosamlinger i Primus og publisere på DigitaltMuseum framfor Agderbilder. Formålet er å samle Vest-Agder-museets objekter på ett sted og gjøre det enklere for publikum å finne ut av hva museet har i samlingene. I 2025 har flere bilder fra Sjølingstad Uldvarefabrik og Gimle Gård blitt registrert i Primus.

Det er utviklet rutiner for registrering av fotosamlinger der det ikke er hensiktsmessig å registrere alle enkeltmotiver. Rutinene sikrer at fotoene er gjenfinnbare gjennom en enkel beskrivelse, angivelse av plassering og et estimat over omfanget av samlingen. Dette styrker arbeidet med historiske foto og øker mulighetene for bruk av materialet.

Krysset Markensgate og Tollbodgata. Ca 1910 til 1920.
Den Norske Husflidsforenings Filial på hjørnet hvor
Birtings Bokhandel flyttet inn etter år 2000.
Fotograf: Ukjent

Vest-Agder-museet har 3044 foto registrert i Primus pr. 31.12.2025. Av dem er 857 publisert på DM. 21 951 bilder er publisert fra Vest-Agder-museets samlinger på Agderbilder.

Agderbilder.no er en fotobase på nett med bilder fra regionen, driftet av museet i samarbeid med Agder fylkeskommune og medlemsinstitusjonene. I 2025 passerte Agderbilder 100 000 publiserte bilder. Ved årsslutt er det 106 930 fotografier, en økning fra 2024 på ca. 7000 motiver. Finsland historielag kom med som nytt medlem i Agderbilder.

Arkiv

I august 2025 ansatte Vest-Agder-museet en egen arkivar. Arkivaren har i 2025 igangsatt arkivprogrammet Asta som vil muliggjøre registrering samt publisering av arkiv på Arkivportalen. Videre er Vest-Agder-museets første arkivdepot etablert, inkludert egen registrering av depot i Asta. Depotet har fire reoler med til sammen 92 hyllemeter og et kart- og tegningsskap med 12 skuffer. Det er utviklet midlertidige rutiner for ordning og håndtering av arkiv.

Arkivaren har også igangsatt kartlegging, ordning, pakking og registrering av arkiv på ARK magasin samt fått en oversikt over alt arkivverdig materiale på Lokalhistorisk samling på Lista. Dette materialet er tidligere registrert av Statsarkivet i Kristiansand. Alle registrerte arkiv blir fortløpende tilrettelagt i en arkivkatalog for museets ansatte.

Trygg ivaretaking

Magasin- og konserveringsarbeid

Arbeidet med organisering og rydding i nytt magasin fortsatte i 2025. To transporter med større gjenstander ble gjennomført, én fra Kristiansand og én fra Lista. Frysekontaineren er returnert. Fellesmagasinet på Lista er oppgradert med nytt ventilasjonsanlegg, pallereoler i første etasje og påbegynt arbeid med bedre oversikt. I tillegg er gjenstander flyttet fra museet i Vanse til magasinet.

Tiltak på fellesmagasinene:

- Kristiansand: Pakking og organisering. Flere malerier har fått nye oppheng og dermed forbedrede lagringsforhold. Oppfølging av IPM (skadedyrkontroll).
- Lista: Muggtester utført på magasinvegger. Arbeid med reoler i første etasje påbegynt og arbeidsforholdene forbedret.

Tiltak på avdelingene:

- Kristiansand museum: Antikvarisk gulvvaske i friluftsmuseet i samarbeid med renholder og flytting av gjenstander til fellesmagasin.
- Gimle Gård: Utplassering av klimaloggere og nye insektsfeller samt innhenting av tilbud på utskifting av rullegardiner i hele bygget.
- Tingvatn fornminnepark: Registrering av innlånte gjenstander til basisutstillingen «De udødelige», arbeid fram mot åpning og månedlig oppfølging av utstilte gjenstander.
- D/S Hestmanden: Arbeid knyttet til Shetlandsutstillingen, bistand ved utførsel av gjenstander til England og kontroll av utstillingsobjekter (mine og torpedo) for sprengstoff.
- Kanonmuseet: Bistand til ekstern konservator ved tilstandsvurdering av krigsfangemaleriet og oppfølging i påvente av konservering.
- Flekkefjord museum: Konserveringsprosjekt for støpejernsovner i Christopher Beers hus, inkludert installasjon av varmeelementer og restaurering av to ovner med ekstern bistand. Utvidet opplæring i registrering og samlingsforvaltning.
- Mandal museum: Lysmåling i maleritstilling samt pakking av faner og faneutstyr for oppbevaring i fellesmagasin.

Annet:

Oppfølging av Ny-Hellesund-vraket, årlig rengjøring av Miles Gemini-flyet på Kjevik, befarung ved fem ikke-konsoliderte lokalhistoriske museer og oppstart av IPM på Tingvatn, Mandal, Flekkefjord og Gimle.

Bygningsvern og vedlikehold ved avdelingene

Vest-Agder-museets antikvariske bygningsmasse ivaretas innenfor rammene av det ordinære driftsbudsjettet og gjennom ekstra midler fra både offentlige og private tilskuddsytere. Det er et stort vedlikeholdsetterslep på bygningsmassen, som det arbeides systematisk for å redusere. Prinsippet om vern gjennom bruk ligger til grunn for forvaltningen av flere av museets bygg og anlegg, særlig de teknisk-industrielle anleggene. Riksantikvaren, via Agder fylkeskommune, og Jernbanedirektoratet, via Norsk Jernbanemuseum, bidrar med tilskudd til henholdsvis Sjølingstad Uldvarefabrik og Setesdalsbanen.

Bygningsvern i Vest-Agder-museet utføres etter antikvariske prinsipper og i dialog med Agder fylkeskommunes avdeling for kulturminnevern og kulturturisme som forvaltningsmyndighet. Ved istandsetting og restaurering legges tilgjengelig arkivmateriale og annen dokumentasjon samt påviste konstruksjonsspor i eksisterende bygningsmasse til grunn for utførelsen.

Bygningsvernressursene, inkludert vaktmestertjenester og driftsledere, er fordelt med to (tre) stillinger på Kristiansand museum, hvorav den siste var en prosjektansatt håndverker (prosjekt avsluttet oktober 2025), én stilling på Gimle Gård, to stillinger på Sjølingstad Uldvarefabrik og én stilling på Lista museum. I tillegg leier museet inn kompetanse knyttet til flere av bygningsvernprosjektene. På Setesdalsbanen og D/S Hestmanden kjøpes bygningsvern- og vedlikeholdstjenestene fra eksterne leverandører etter behov i tillegg til at en del arbeid utføres på dugnad av frivillige.

I det følgende presenteres stikkordsmessig bygningsvern- og vedlikeholdsarbeid utført i 2025. Vaktmestertjenester, drifts- og sikkerhetsarbeid er ikke med i oversikten. Løpende vedlikehold som maling, mindre reparasjoner osv. er heller ikke listet opp under.

Gimle Gård

- Vinduer innendørs er reparert og malt. Arbeidet fortsetter i 2026.
- Verkstedet i kjelleren er ryddet.

D/S Hestmanden

- Nytt gulv er støpt i gamlemessa på Bredalsholmen.

Kristiansand kanonmuseum

- Forsvarsbygg har sikret deler av muren på bunkeranlegget.
- Kanonhallen har blitt malt utvendig.

Kristiansand museum

- Årestua på Setesdalstunet er tilbakeført til ca. 1860. Restaureringen (2023–2025) inkluderte nye laftestokker, tak- og gulvbord, nevertekket tak, ny åre, svalgang og murfundament.
- Henrik Wergelandsgate 29 («Arbeideren») i Bygada: Taket er reparert, og bygget er nå tett og sikret.
- Mørchs paviljong: Ytterkledning og tak er reparert og malt i byggets opprinnelige farge, imitasjon av sandstein.

- Bakgårdene i Bygada er drenert og sikret med nye og reparerte avløpsrør, inkludert ny grøft over plen.

Setesdalsbanen

- Et større arbeid på lok 2, 5 og 6 er utført i England
- Lillebu: Del 1 av restaureringsprosjektet er gjennomført: Reisverk, kledning dører og vinduer.

- Røyknes: Dører på toaletter reparert.
- Spor: Det er byttet ca. 800 sviller.

Flekkefjord museum

- Masta på MS Solstrand er skiftet.
- MS Solstrand har vært slippsett.
- I det fredete Christopher Beers hus er ovnene satt i stand og utstyrt med varmelementer for å sikre et bedre inn klima i bygningen.

Mandal museum

- Lunden Snekkerverksted har produsert og montert varevinduer i Andorsengårdens hovedhus i tråd med føringer fra vernemyndighetene.
- Veggen mot nord på Vigeland hus er istandsatt.
- Den elektriske hovedtavla i Andorsengårdens hovedhus er byttet.
- Arbeidet med å montere automatisk slukkeanlegg, et vanntåkeanlegg, er under arbeid i Andorsengården. Første fase, montering av rør i hovedhuset, ble utført i desember.

Lista museum

- De to pipene i Waages hus er istandsatt.
- Forarbeid knyttet til utskifting av møneplater ved Østhassel redningsstasjon er utført.
- Brannalarm og skallsikring er installert i Waages hus.
- Istandsetting av vinduer i Åptahuset er startet opp.

Sjølingstad Uldvarefabrik

- Flerårig bærekraftprosjekt er satt i gang: Fem industrivarmepumper i spinneribygget installert, og det forberedes for overgang fra oljefyr til elektrisk kjele.
- Vestvendt fasade på spinneribygget er istandsatt.
- Anlegget mot bekken ved Frostestad Mølle er istandsatt og sikret.
- Original trapp er satt inn på Våningen, og flere rom er istandsatt.
- Rør til pipe er satt inn på Våningen, slik at vedovnene kan tas i bruk.
- Løse teglstein og blikkbeslag på tak samt to stålvinduer på vaskeribygget er reparert.

Solid kunnskapsproduksjon

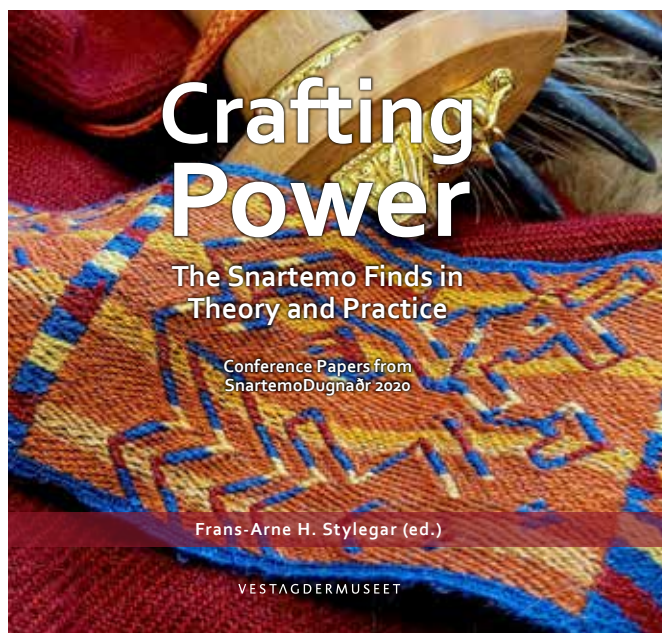
Meld. St. 23 (2020–2021) Musea i samfunnet introduserte begrepet «solid kunnskapsproduksjon» for å understreke museenes rolle som brede kunnskapsinstitusjoner, der både handlingsbåren kunnskap og digital tilgjengeliggjøring så vel som tradisjonell forskning inngår. Arbeidet ved Vest-Agder-museet er forankret i forskningsplanen for 2019–2023, senere forlenget til 2026, og fra 2024 kan konservatorer med forskerkompetanse bruke inntil 20 prosent av stillingen til forskning.

I 2025 har museet prioritert tiltak som skjermer forskningstid, blant annet «Skrivepress» – en ukentlig digital skrivestue med felles oppstart, korte pauser og avsluttende oppsummering. Sju ansatte har deltatt så langt, med gode erfaringer, og tiltaket videreføres.

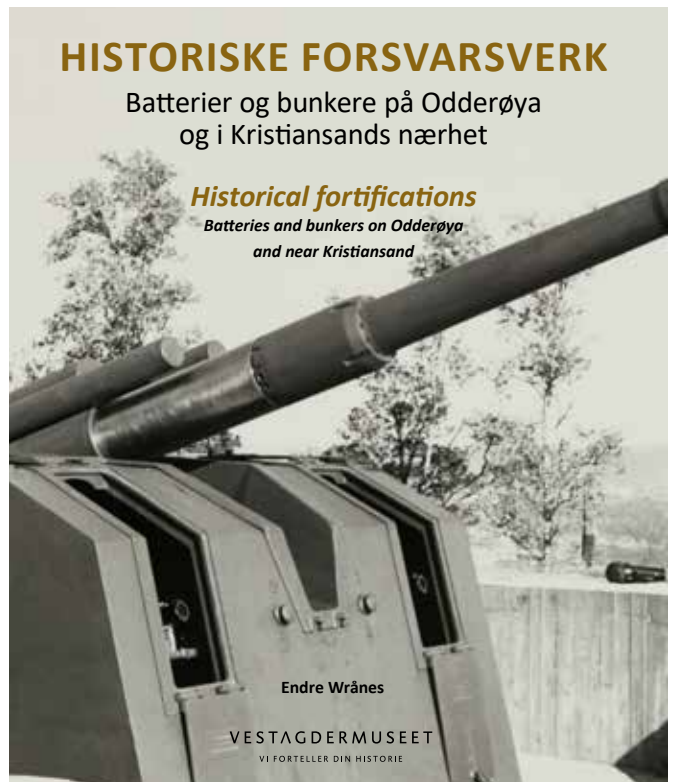
Parallelt har planleggingen av det nye museet i Nodeviga krevd betydelige ressurser, men gir også mulighet til å styrke FoU-arbeidet i hele organisasjonen. Ansatte i seksjon for forskning, formidling og forvaltning har allerede bidratt til solid kunnskapsproduksjon. Mens 2025 i stor grad har handlet om å bygge museet, vil hovedoppgaven fra 2026 være å utvikle innholdet. Høsten 2025 gjennomførte arbeidsgruppa for utstillingsutvikling flere workshops, og alle konservatorer vil bidra til å fremskaffe ny kunnskap til de kommende utstillingene.

Publikasjoner

Publikasjoner utgitt av Vest-Agder-museet i 2025

- Stylegar, Frans-Arne H. (red.) (2025). *Crafting Power – The Snartemo Finds in Theory and Practice*. Conference Papers from Snartemo Dugnaår 2020 (Tingvatn). Kristiansand: Vest-Agder-museet. Antologi med vitenskapelige artikler, innbundet og illustrert, 237 sider.

- Wrånes, Endre (2025). *Historiske forsvarsverk – batterier og bunkere på Odderøya og i Kristiansands nærhet*. Kristiansand: Vest-Agder-museet. Norsk/engelsk. Innbundet og illustrert, 196 sider.
- Stoltz, Randi, Samuel Høiland og Rasmus Twistmann Jørgensen (2025). *Snartemo V – Brikkevevet arv fra folkevandringstiden*. *Historie – teknikk - mønster/ Snartemo V*. *Tablet Woven Heritage from the Migration Period*. *History – Technique – Pattern*. Kristiansand: Vest-Agder-museet. Publisert i to utgaver: norsk og engelsk Hefte og illustrert, 69 sider.

Vitenskapelige, fagfelleverderte artikler av Vest-Agder-museets ansatte i 2025

- Bie, Ragnhild (2025). Mønstringssystemet og mannskapsmangelen i hjemmeflåten, 1940–1945. *Maritime perspektiver*, 2 (1). <https://doi.org/10.18261/mp.2.1.6>
- Hagen, Thomas V.H. (2025). IHRA, antisemittismedefinisjoner og den akademiske friheten. *Kirke og Kultur*, 130 (4), s. 313–326; s.m. Sindre Bangstad. IHRA, antisemittismedefinisjoner og den akademiske friheten | *Kirke og Kultur*
- Høiland, Samuel (2025). *Age of Twill: Migration Period Textiles from Snartemo and Western Agder, Norway*. Bokkapittel i Stylegar (red.).

Andre publiserte arbeider i 2025

Bokkapitler og tidsskriftartikler:

- Lunde, Thorunn (2025). Jernbanebibliotek – bøker på skinner: Fenomenet jernbanebibliotek i Norge. Norsk jernbanemuseum Årbok 2024. Norsk jernbanemuseum.
- Bie, Ragnhild (2025). Frigjøringskonvoien 2025: I krigsseilernes kjølvann. *Norsk Tidsskrift for Sjøvesen*, 4/2025. 2025-04-NTfs

Nettartikler:

- Bie, Ragnhild (2025). Frigjøringskonvoien 2025: I krigsseilernes kjølvann. Vestagdermuseet.no. [Frigjøringskonvoien 2025: I krigsseilernes kjølvann - D/S Hestmanden - Norsk krigsseilermuseum - Vest-Agder-museet](#)
- Henriksen, Øystein (2025, 12. juni). A. Asbjørnsen tobaksfabrik. [DigitaltMuseum](#)
- Lunde, Thorunn (2025, 19. februar). Historien til gjenstand SBN10899 – fabrikkskilt. [DigitaltMuseum](#)
- Rislå, Øyvind Kopperdal (2025, 6. oktober). Ludvig Holberg i Kristiansand. [DigitaltMuseum](#)
- Rislå, Øyvind Kopperdal (2025, 7. august). Oluf Reed Olsen og motstandsarbeidet på Sørlandet. [DigitaltMuseum](#)
- Tveiten, Gunhild (2025, 26. juni). Jordmor da og nå. [DigitaltMuseum](#)
- Konservator Thorunn Lunde har levert 13 artikler til Store Norske Leksikon på nett. Om Christianssands Møller, Aarenes Lærfabrikk, Freyasdal Såpefabrikk, Brødrene Repstads Karosserifabrikk, Axelsens Fabrikker, Saanums Sepefabrikk, Mandal Paraffin Olie Company, Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernssenter, Mandals Spikerfabrikk, Harkmark Sag og Mølle, Høllen Skipsverft, Høllen Motorfabrikk og Fiskaa Verk. [Thorunn Lunde, forfatter – Bidragsytere](#)

Kronikker:

- Bie, Ragnhild (2025, 27. september). Fra ministerstol til malerbukser: Hjelmtveits innsats for de norske flyktningbarna. Agderposten. [Kronikk i spaltestafetten «I et historisk lys»]. [Fra ministerstol til malerbukser - KUBEN](#)
- Hagen, Thomas V.H. (2025, 8. mai). [Alfs krig.](#) Fædrelandsvennen. Alfs krig - fvn.no
- Hagen, Thomas V.H. (2025, 26. mars). Palestina-sensur kan være utkledd som bekjempelse av antisemittisme. Forskeren; s.m. Sindre Bangstad og Nadim Khoury. [Palestina-sensur er utkledd som bekjempelse av antisemittisme](#)

Særtrykk:

- Hagen, Thomas V.H. (2025). *NHF Agder i 100, 1925–2025*. Kristiansand: Norges Handikapforbund Agder.

Pågående forskning og kunnskapsutvikling

- Thomas V.H. Hagen deltar i det NFR-støttede prosjektet Uferdig fortid (2022–2026) [Uferdig fortid - Universitetet i Agder](#)
- Sørensen, Birgitte mfl. (red.) (u.u.). *Løst eller fast ansatt? Tilknytningsformer i arbeidslivet i et historisk perspektiv*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Konservatorene (NMF) Thorunn Lunde og Endre Wrånes har begge bidrag i en kommende bok om Høllens historie som skal utgis av Søgne Mediagruppe.
- Historiker Jan Egil Hansen og fotoarkivar Trine Robstad deltar i samarbeidsprosjektet «Østnorske tradisjonsbåter» (2024– 2026), støttet av Kulturdirektoratet. Bidraget er knyttet til museets arbeid med plastbåthistorie.
- Museet deltar i MishMash-samarbeidet ledet fra UiA, med ambisjon om igangsetting av egne forskningsprosjekter målrettet mot å ta i bruk kunstig intelligens i museale kunnskapspraksiser. [MishMash Centre for AI and Creativity | A Norwegian AI centre funded by the Research Council of Norway \(2025-2030\)](#)

Museet produserer også mye kunnskap knyttet til utvikling av utstillinger, kulturhistoriske foredrag og formidlingsopplegg. Om noen av utstillingene (2025):

- I arbeidet med den nye basisutstillingen på Tingvatn fornminnepark, De udødelige, som ble ferdigstilt i mai 2025, ble det i tillegg til historisk grunnlagsarbeid, framskaffet mye ny kunnskap om sikring og teknisk konservering.
- Utstillingen i tilknytning til det nye bryggeanlegget i Noddeviga, The Fiber and the Resin, som ble åpnet i

slutten av august 2025, er basert på ny kunnskap om landsdelens plastbåthistorie.

- I Haubitsanlegget på toppen av Odderøya har museet i 2025 bygd opp en utstilling om batteriets historie fra rundt 1900 til den kalde krigen; utstillingen inneholder mye nyutviklet kunnskap.

Museet har i 2025 innført en ny ordning for utstillingsprosjekter: Før oppstart skal det utarbeides et prosjektinitieringsdokument (PID) i samarbeid mellom avdelingen og seksjon for forskning, formidling og forvaltning. Dette sikrer kvalitet, planlegging av ressursbruk og fremmer kontinuerlig dialog om hva som utgjør «solid» kunnskapsproduksjon i museet.

Forskernettverk

Forskernettverk Agder

Vest-Agder-museet deltar i rådet for Forskernettverk Agder sammen med Universitetet i Agder, Aust-Agder museum og arkiv, Statsarkivet i Kristiansand, ARKIVET freds- og menneskerettighetscenter og Næs jernverksmuseum. I 2025 ble det gjennomført tiltak for å styrke nettverket og videreutvikle Agderseminaret som forskningsressurs for medlemsinstitusjonene. I februar arrangerte nettverket et halvdagsseminar på Arkivsenter Sør. Fire foredragsholdere presenterte erfaringer med Samla.no, folkeforskning som metode og frivillig involvering i Digitalarkivet og Fanger.no. Tolv

ansatte fra Vest-Agder-museet deltok. På seminaret ble det også staket ut en ny kurs for Agderseminaret, med tiltak som skal legge til rette for deltakelse fra flere førstegangsforfattere og forskningstalenter.

Agderseminaret 2025 ble holdt i Mandal gamle kino (Kirkesenteret), med Mandal museum/Vest-Agder-museet som vertskap. To ansatte fra Vest-Agder-museet presenterte innlegg:

- Thorunn Lunde: Seremonitrillebåren til Setesdalsbanen – ett objekt, mange historier
- Birgitte Sørensen: Egd med agenda: Matinfluenser Paula Messels turnéliv, 1905–1938

Innleggene vil bli bearbeidet for fagfelleurdert publisering, og et påfølgende skriveseminar vil gi forfatterne veiledning og faglig sparring. Vest-Agder-museet og Aust-Agder museum og arkiv tar ansvar for publikasjoner og aktiviteter gjennom året for å sikre nettverkets langsiktige verdi.

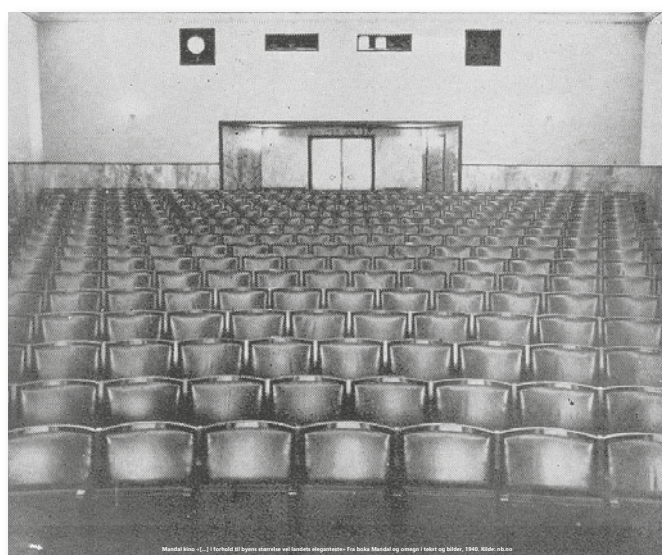
Samarbeid om forskning og forskningsformidling

I november 2025 inngikk Vest-Agder-museet og Aust-Agder museum og arkiv (AAMA) en samarbeidsavtale for å styrke og målrette forskning og forskningsformidling. Tiltak inkluderer felles forskningsplaner, strategi for forskerrekuttering og karriereutvikling samt samarbeid om forskningsbaserte utstillinger og bokprosjekter. Avtalepartene vil sikre at forskning ved én institusjon formidles også ved den andre og styrke samarbeidet med Universitetet i Agder.

Handlingsbåren kunnskap

Handlingsbåren kunnskap er en sentral del av virksomheten ved Vest-Agder-museet, særlig ved de teknisk-industrielle anleggene og innen byggeskikk og bygningsvern. Museet er en kompetanseinstitusjon på bygningsvern som arbeider med egen bygningsmasse, kompetanseheving og kunnskapsoverføring både internt og eksternt. Større arbeider i 2025 er gjennomført ved Kristiansand museum, Setesdalsbanen, Lista og Sjølingstad (se «Byggeskikk og bygningsvern» i kapittelet «Faglige prioriteringer»).

Museet arbeider også aktivt for å være en læringsarena for håndverksfag gjennom samarbeid med Fagskolen i Agder og Tangen videregående skole samt gjennom museumsprosjektet Læringsarena Sørvest. Solid drift av de teknisk-industrielle anleggene – Sjølingstad Uldvarefabrik, Setesdalsbanen, D/S Hestmanden og Kristiansand kanonmuseum – bygger i stor grad på at erfaring og praksis kontinuerlig omdannes til faglig læring og kompetanseoverføring.

13. og 14. november

Agderseminaret

Den gamle kinoen

Arrangør: Forskernettverk Agder

Aktiv samhandling

Vest-Agder-museet inngår i ulike

samarbeidskonstellasjoner og -relasjoner, formelle og uformelle, i større nettverk og bilateralt, på den enkelte avdeling og samlet – lokalt, regionalt og nasjonalt.

Samarbeid nasjonalt

Vest-Agder-museet deltar i formelle og uformelle nettverk på nasjonalt plan. Museet har en svært bred tematisk og samlingsmessig portefølje. Derfor er det nyttig å delta i en rekke faglige nettverk og foreninger:

Kulturdirektoratets nasjonale museumsnettverk

- Nasjonalt nettverk for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie
- Nasjonalt nettverk for teknologi og industrihistorie
- Nasjonalt nettverk for tradisjonshåndverk og bygningsvern
- Nasjonalt nettverk for drakt og tekstil
- Nasjonalt nettverk for fotografi
- Herregårdsnettverket, nasjonalt nettverk
- Nasjonalt nettverk for fiskerihistorie og kystkultur
- Sjøfartsnettverket
- Nasjonalt nettverk for demokrati og menneskerettigheter
- Nasjonalt nettverk for museumsbaner og museale jernbanehistoriske kulturmiljøer (formell status som nasjonalt nettverk fom. 2025)

Andre formaliserte nasjonale nettverk eller faglige interesseforeninger

- Norsk industriarv
- TICCIH - The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage
- Museumsnettverk i Virke (direktør, administrasjon og reiseliv) og ulike arbeidstakerorganisasjoners fagnettverk
- Norsk forening for fartøyvern
- Tekoteknisk forening (Sjølingstad Uldvarefabrik)
- Forum for eksperimentell arkeologi (Tingvatn)
- Norges museumsforbund
- ICOM – The International Council of Museums

Prosjekter

- Kulturdirektoratets programmidler innen «Aktiv samhandling» (2024-2026) – Vest-Agder-museet, Aust-Agder museum og arkiv, Ryfylkemuseet og NTNU: «Felles læringsarena for bygningsvern i Agder og Rogaland»
- Kulturdirektoratets programmidler innen «Aktiv samhandling» (2024-2026) – MiA, NIKU, Forbundet Kysten, KulturIT og flere museer, inkl. Vest-Agder-museet: «Østnorske tradisjonsbåter»

Roller i organisasjonsarbeid på museumsfeltet og deltakelse i faglige utvalg nasjonalt (2025)

- Norges museumsforbund (NMF): Judith S. Nilsen, formidler ved Mandal museum – styremedlem i seksjon for formidling. Administrasjonssjef Gro Eikeland – medlem av valgkomiteen i seksjon for ledelse.
- Sylvi Sørensen, avdelingsleder ved Sjølingstad Uldvarefabrik – nestleder i Norsk Industriarv.
- Thorunn Lunde, konservator – leder av faggruppe for formidling i det nasjonale museumsnettverket for museumsbaner og museale jernbanehistoriske kulturmiljøer.
- Birgitte Sørensen, avdelingsleder Mandal museum – medlem av arbeidsgruppa til det nasjonale museumsnettverket for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie.
- Thomas V. H. Hagen, leder av fagseksjonen – leder av Tidsskriftutvalget (2024–2025) oppnevnt av Den norske historiske forening, leverte utkast til eierskapsstrategi for Historisk tidsskrift og Scandinavian Journal of History (2025).

Samarbeid regionalt og lokalt

Regionalt nettverksarbeid

- Museumspedagogisk forum/ museumsformidlernettverket på Agder
- Rådet for Forskernettverk Agder
- Kultur- og reiselivnettverket Visit Sørlandet og de regionale destinasjonsselskapene.
- Cruisenettverket, Næringsforeningen, Kvadraturforeningen og Markedsførereforeningen i Kristiansandsregionen, Lister friluftsråd med flere.
- Næringsforeningen

Samarbeid på institusjonsnivå, noen prosjekter

- Eierkommunene til Vest-Agder-museet og Agder fylkeskommune, spesielt avdeling for kulturminnevern og kulturturisme og avdeling for kultur, idrett og frivillighet samt regionrådene og byggeskikkssentrene.
- Aust-Agder museum og arkiv (AAma): en rekke samarbeid, blant annet om utdeling av prosjektmidler til lokalmuseer og andre aktører på det kulturhistoriske feltet og felles årskort, men også om kurs, formidling, foredrag, bygningsvern og forskning. I november 2025 inngikk VAM og AAma en samarbeidsavtale med mål om å legge til rette for et styrket, mer målrettet og langsiktig samarbeid om forskning og forskningsformidling.
- ARKIVET freds- og menneskerettighetssenter, spesielt knyttet til D/S Hestmanden – Norsk krigsseilmuseum.
- Universitetet i Agder om studentpraksisordninger (se under) og ulike faglige spørsmål samt undervisningsbidrag til UiAs MA-kurs i historie,

Working with History. Thomas V.H. Hagen deltar i det NFR-støttede, internasjonale prosjektet Uferdig fortid (2022–2026). Uferdig fortid - Universitetet i Agder. Museet deltar også i MishMash-samarbeidet ledet fra UiA – møteplass for KI i kreative næringer.

- Naturmuseum og botanisk hage/UiA, samarbeid med Gimle Gård og med Kanonmuseet om formidling av slettsnok.
- Kunstsilo, Lindesnes fyrmuseum og Vest-Agder-museet har gjenstandsmagasin på samme sted og utveksler kompetanse og utstyr.
- Kilden, Kunstsilo, Knuden kulturskole, Vest-Agder-museet m.fl. samarbeider om et mobilitetsprosjekt knyttet til å få flere til å gå fra sentrum av Kvadraturen til kulturinstitusjonene på Odderøya.
- Kunstsilo om erfaringsoverføring fra utvikling av bygget og arbeid med tjenstedesign.

- Vest-Agder-museet sitter i styringsgruppa for Europakonferansen sammen med Kilden, Kunstsilo, Cultiva, Arkivet freds og menneskerettighetscenter, Agder fylkeskommune, Kristiansand kommune, UiA og KS samt samarbeider med disse om gjennomføringen av den tilhørende Demokratiuka.
- Aust-Agder museum og arkiv, Vest-Agder-museet, Arkivsenter Sør og Agder fylkeskommune samarbeider om en utdring av fremtidig struktur for privatarkivarbeidet i Agder.

Ellers samarbeider alle avdelingene tett med ulike kulturaktører og foreninger i lokalsamfunnet. Det er skoler, ulike historielag, pensjonistforeninger, stiftelser, kunstforeninger, husflidslag, kystlag, båtforeninger og andre relevante foreninger, slik som Odderøyas venner og Orlogsforeningen i Kristiansand. Museet samarbeider også med kompetansebedrifter og kreative miljøer i ulike sammenhenger og prosjekter, slik som PwC om involveringsprosjektet Mitt museum og en rekke samarbeidspartnere lokalt, nasjonalt og internasjonalt til den nye utstillingen på Tingvatn – blant annet kunstnere innen lyd og bevegelse og filmproduksjon (Macarena, Kristiansand og Hanne Forgaard, Eiken). Videre har museet prosjekter med Landmark film, Broomstick, Agder XR, OneCo, Vizbo etc. om digital e løsninger og formidlingsmåter.

Tilgjengelighet for blinde og svaksynte i museer:

Økt inkludering og deltakelse

En rapport fra Norges Blindforbund Aust-Agder og Norges Blindforbund Vest-Agder

- Aust-Agder museum og arkiv, Vest-Agder-museet, Kunstsilo og Blindforbundet regionalt (Kulturdirektoratets midler til ettårige prosjekter, 2025): Prosjektet «Tilgjengelighet for blinde og svaksynte i museer: økt inkludering og deltakelse» - Vest-Agder-museet
- Tangen videregående skole: Samarbeid med Kristiansand museum om opplæring i tradisjonshåndverk og bygningsvern i videregående skole.
- Museene på Sørlandet og Norges museumsforbund samarbeider om foredrag og arrangementer i forbindelse med Arendalsuka.

Studentpraksis og hospitering

- Vest-Agder-museet har i 2025 hatt to bachelorstudenter i historie i treukers praksis ved museet som et ledd i studieemnet «Humanister i praksis» ved UiA. Formålet med ordningen er å gjøre humanistiske studier mer arbeidsrelevante.
- Museet forlenget samarbeidsavtalen (2025-2028) med UiA – Fakultet for kunsthøgskolen om å være praksissted for studieemnet «Formidlingspraksis». Vest-Agder-museet hadde fire studenter i ordningen i 2025 ved avdelingene Kristiansand (2), Sjølingstad/Mandal (1) og Tingvatn (1). Formidlerne ved de nevnte avdelingene var studentenes praksisveiledere.
- Vest-Agder-museet v/Kristiansand museum har en treårig samarbeidsavtale (2023–2025) med UiA – Fakultet for kunsthøgskolen om å være partnerinstitusjon for praktisk arbeid for teaterstudenter. I mai inntok 14 studenter friluftsmuseet og levendegjorde husene for skoleklasser og ordinært søndagspublikum.
- Tingvatn fornminnepark har hatt to studenter i programuavhengig praksis i 2025: én phd-student fra Bournemouth University i fire uker og én student på seks ukers Erasmus-utveksling fra Lapland University of Applied Sciences i Finland (turisme og naturveiledning).
- Mandal museum hadde sju elever fra Barne- og ungdomsarbeiderfag på hospitering under barnehagedagene i desember.

Frivillige er klare for dagens kjøring på Setesdalsbanen.

Frivillighet

Frivillighet og dugnadsinnsats representerer en viktig ressurs på mange av Vest-Agder-museets avdelinger. Frivillig arbeid bidrar til lokal forankring, større aktivitet og kunnskapsdeling mellom frivillige og ansatte. Det legges ned et omfattende arbeid for å sikre de frivilliges involvering og eierskap til museumsdriften, blant annet gjennom driftsutvalg sammensatt av venneforeningene og museet. Vedlikehold, drift og formidling på Setesdalsbanen og D/S Hestmanden – Norsk

krigsseilmuseum, hadde ikke vært mulig på dagens nivå uten frivillig innsats. Også ved de avdelingene som har mindre venneforeninger, tilfører frivilligheten innsatsfaktorer som museet er opptatt av å utvikle og ta vare på for fremtiden. Det utføres i tillegg dugnadsarbeid av venneforeninger med en løsere tilknytning til museet. Rekruttering av yngre, frivillige krefter er en utfordring det arbeides aktivt med i samarbeid med venneforeningene.

Avdeling/sted	Hvem	Antall frivillige/bidrag	Antall timer 2025	Antall timer 2024	Antall timer 2023
D/S Hestmanden – Norsk krigsseiler-museum	D/S Hestmandens Venner	20 aktive frivillige på ukentlig basis, omtrent 40-50 aktive i forbindelse med seilaser. Dugnadsarbeid i form av vedlikehold, mobilisering/demobilisering, planlegging, innkjøp/anskaffelser, vakthold. I tillegg bidro samarbeidspartnere utenfra med ca. 1 500–2 000 timer i forbindelse med Friggjøringskonvoien 2025.	19 000 timer	18 000 timer	18 000 timer
Setesdalsbanen	Setesdalsbanens Venner	Rundt 50 frivillige som bidrar med togkjøring og bemanning onsdag, lørdag og søndag, samt vedlikehold av spor, anlegg og materiell, herunder arbeid på diesellok, maling av infrastruktur og vogner.	2 000 timer	2 500 timer	2 750 timer
Kanonmuseet	Kristiansand kanonmuseums venner	Rundt 15 frivillige som utfører forefallende arbeid på Møvik fort, herunder vedlikehold og rydding. Foreningen Kanonmuseets Venner ble reetablert i 2025.	600 timer	600 timer	650 timer
Kristiansand museum	Venneforeningen for Kristiansand museum	Deltakelse på museets arrangementer.	50 timer	50 timer	50 timer
	Kristiansand Minibyggerne	Minibyggerne bidro med formidling av Minibyen og Kristiansands historie rundt år 1900 på enkelte søndager sommeren 2025, samt ved familiedag, julemarked og markering av Minibyggernes 30-årsjubileum.	150 timer	150 timer	80 timer
Kristiansand museum	Enkeltstående frivillig	1 frivillig håndverker som har jobbet med drifts- og håndverksoppgaver.	200 timer	200 timer	300 timer

Avdeling/sted	Hvem	Antall frivillige/bidrag	Antall timer 2025	Antall timer 2024	Antall timer 2023
Kristiansand museum	RUBBs Venner	Vedlikeholdsarbeider om bord.	700 timer	200 timer	200 timer
Gimle Gård	Styremedlemmer i Stiftelsen Gimle Gård	Bidrar ved arrangementer	15 timer	15 timer	15 timer
Sjølingstad Uldvarefabrik	Sjølingstad Uldvarefabriks venner	5-6 aktive frivillige som bidrar på julemarkedet og ved åpen dag på fabrikken.	55 timer	20 timer	50 timer
Lista museum	Lista museums venner	10-15 frivillige som bidrar som verter på museets lokasjoner med hjelp på arrangementer/åpne dager med guiding, vasking, bollebaking, foredragsarrangører mm.	250 timer	320 timer	320 timer
Tingvatn fornminnepark	Tingvatns Venner	Rundt 20 frivillige som bidrar i formidling av tradisjonshåndverk, bidrag ved aktiviteter, folkeforskning og åpent verksted.	750 timer	400 timer	750 timer
Flekkefjord museum	Ulike foreninger og klubber som Flekkefjord Brannbilklubb, Flekkefjord historielag m.f. Totalt antall dugnadstimer	Frivillige bidrar med formidling, publikumsarbeid, arrangementer, håndverksaktiviteter og praktiske oppgaver.	1120 timer	630 timer	550 timer
Totalt antall dugnadstimer			24 890 timer	23 085 timer	23 715 timer

* I tillegg til ovennevnte er det mange lag og foreningen er som samarbeider med Vest-Agder-museet som arrangementer, formidling og ivaretagelse av regionens kulturarv, men som ikke er knyttet til en bestemt avdeling. Dette gjelder f.eks. Oddeøyas venner.

Støtte og tjenester til eksterne aktører og museer

Aust-Agder museum og arkiv og Vest-Agder-museet samarbeider om å dele ut prosjektmidler til museer, samlinger og andre aktører innen det kulturhistoriske

feltet i Agder som ikke mottar fylkeskommunalt driftstilskudd. Summen som ble fordelt var på totalt 300 000 kroner for 2025. Det kom inn til sammen 19 søknader om prosjektstøtte med en samlet søknadssum på 713 562 kroner.

Av disse fikk følgende 16 prosjekter støtte:

Søker	Kommune	Prosjekt	Tildeling
Birkenes Bygdemuseum	Birkenes	Maling av museumsbygninger	40 000
Bommen Elvemuseum	Vennesla	Restaurere bakerovnsdør og sikret montereskap	18 000
Flosta historielag	Arendal	Oppussing av minnemonumentet ved Flosta kyrkje	18 500
Historielagene i Vennesla	Vennesla	Den store museumshelgen i Vennesla 2025	10 000
Hægebostad bygdemuseum	Hægebostad	Renovering av vinduer	35 000
K. K. Lien museum	Arendal	Plakatutstilling av konstruksjons-tegninger fra fabrikken	18 000
Lillesand by- og sjøfartsmuseum	Lillesand	Lillesand-Flaksvandsbanen – Lillesand som togby	28 000
Lister Forsvarshistoriske Forening	Farsund	Filmvisningsutstyr i utstillingen	10 000
Listeskøyta kystkultursenter	Farsund	Digitalisering av historiske filmer og div. filmopptak	10 000
Morten Henriksen Stiftelsen	Bykle	Bevaring og formidling av blyant-tegninger fra Asor H. Hansen i Flatlandsstoga	25 000
RS Experience AS	Risør	I Dikken Zwilgmeyers fotspor	15 000
Spind historielag	Farsund	Registrering av kyreunderganger i Spind	15 000
Stiftelsen Det gamle posthuset	Lyngdal	Barnevandrerseminar	7500
Stiftelsen Ellinor Hamsuns Legat til Nørholms Bevaring	Grimstad	Publisering av bibliografi over Hamsuns boksamling på Nørholm	10 000
Vegårshei bygdetun	Vegårshei	Magasin for landbruksutstyr- og maskiner	20 000
Vennesla historielag	Vennesla	Støtte til utstyr for film, intervju og visning	20 000
Totalt			300 000 kr

Vest-Agder-museet og Aust-Agder museum og arkiv videreførte også muligheten til å søke om faglig råd. Vest-Agder-museet tilbyr i tillegg utlån av utstillings- og annet formidlingsutstyr og enkelte utskriftstjenester til reduserte priser til andre museer og samarbeidspartnere.

VESTAGDERMUSEET

VI FORTELLER DIN HISTORIE

Vest-Agder-museet IKS
Odderøyveien 21
4610 Kristiansand

vestagdermuseet.no

*Frigjøringskonvoien 2025 mot Shetland,
med D/S Hestmanden i spissen.
Foto: Tor Arne Aasen, Samferdselsfoto.*